

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petih vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod večinoma mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisje se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 85; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Le naprej brez miru:

Triumf našega sokolskega naraščaja

Prvi glavni naraščajski dan X. vsesokolskega zleta v Pragi — Jugoslovanski sokolski naraščaj je s svojim vzornim nastopom zadivil 170.000 gledalcev in žel vsestransko priznanje

PRAGA, 27. junija. r. Včerajšnji prvi glavni naraščajski dan X. vsesokolskega zleta v Pragi se je pretvoril v nov triumf sokolske ideje in mogočno manifestacijo jugoslovansko-čehoslovanskega sokolskega bratstva. Pred 170.000 gledalci in v navzočnosti najvišjih odličnikov s prezidentom dr. Benešem na čelu je sokolski naraščaj na manifestanten način pokazal silo in moč mladega sokolskega pokolenja. Se prav posebno pa se je odlikoval jugoslovanski sokolski naraščaj, ki je žel vihar priznanja in odobravanja za svoj vzorni nastop, s katerim je zadivil vso množico gledalcev. Sam prezident dr. Beneš je čestitil jugoslovanskemu Sokolstvu k temu uspehu in postavil jugoslovanski sokolski naraščaj za zgled vzornosti, poštrevnosti in discipline vsej sokolski družini. Nepopisne manifestacije je izzvalo pobratinstvo jugoslovanskega in čehoslovanskega sokol-

skega naraščaja. Jugoslovanski naraščaj je poklonil čehoslovanskemu sliko prvega starešine SKJ Nj. Vel. kralja Petra II., čehoslovanski naraščaj pa jugoslovanskemu kasen kristalni pokal. V svojih nagovorih sta drugi podstarešina SKJ br. Paunkovič in starosta COS br. Bukovski naglasila, da hoče sokolski naraščaj verno slediti zgledu starejše sokolske generacije in ostati pobornik sokolske tradicije: zvestoba za zvestobo! Vsi, ki so bili priče včerajšnjega nastopa sokolskega naraščaja, izjavljajo, da jim bo ta dan ostal v neizbrisnem spominu. Zelo laskavo so se izražali o nastopu tudi tuji predstavniki med katerimi sta bila tudi zastopnika nemškega in vatikanskega poslanstva v Pragi. Sokolska ideja je doživela včeraj svoj novi triumf in zlasti jugoslovanski sokolski naraščaj je dokazal, da gre jugoslovansko Sokolstvo vedno le naprej brez miru!

vo vihrojo zastave petih slovanskih narodov, čehoslovanska, jugoslovanska, ruska, poljska in bolgarska. Pred vzhodom je velik slavolok na katerem so besede: Enakost, svoboda, bratstvo.

V središču razstave je slavnostna dvorana, v kateri je kip predsednika T. G. Masaryka Osvoboditelja. V pročelju dvorane je doprsni kip predsednika dr. Beneša, za njim pa kip Tyrša, Fügnerja in drugih znamenitih osebnosti iz zgodovine čehoslovanskega naroda. Tu so razstavljeni tudi predmeti, ki so v zvezi z največjimi zgodovinskimi dogodki in spomini na ustanovitelja Sokolstva ter njegov razvoj. Razstavlja 52 čehoslovanskih sokolskih žup, zlasti je zanimivo gradivo, ki predstavlja kulturno delo Sokolstva. Pozornost zbujajo zlasti oddelek, v katerem je nazorno predstavljen pomen Sokolstva za državno obrambo in sodelovanje sokolskih društev z vojaškimi oblastmi.

V oddelku za inozemsko Sokolstvo zbujajo največjo pozornost razstava saveza Sokola krajevine Jugoslavije, ki je nameščena v dveh prostorih. Na njej je zbrano bogato zgodovinsko gradivo, ki predstavlja delo jugoslovanskega Sokolstva za slovansko zblizanje, slovansko solidarnost, za telesno in duhovno vzgojo jugoslovanske mladine.

Osnovna misel našega glavnega oddelka je hram, ki se deli v predvorje in svetišče. Tu so kipi onih, ki so si pridobili v poslednjih 10 letih največ zaslug za učrstitvev jugoslovansko-čehoslovanskega bratstva. Tu je kip viteškega kralja Aleksandra Uedinitelja, delo kiparja Al. Gangla, kip kralja Petra II., delo kiparja S. Stojanovića, nadalje kipa prezidenta Masaryka in prezidenta dr. Beneša, ob straneh

portreti ustanoviteljev Sokolstva Tyrša in Fügnerja, med njimi pa slike in fotografije voditeljev jugoslovanskega Sokolstva in njihovih prednikov med arstskimi, hrvaškimi in slovenskimi sokolskimi organizacijami.

Poleg se nahajajo spomini na prve medsebojne stike med čehskim Sokolom ter bratskimi organizacijami na sedanjem ozemlju Jugoslavije, med drugim deputacije ljubljanskega in zagrebškega Sokola ob 20letnem jubileju prvega čehskega sokolskega društva, praškega Sokola v letu 1882.

Tu je meč, ki ga je kralj Aleksander poklonil Sokolstvu za prehodno nagrado zmagovalcev v saveznih tekmah, originalno pismo kralja Aleksandra Uedinitelja Sokolstvu, prva sokolska zastava v Jugoslaviji, prvotna zastava Južnega Sokola v Ljubljani. Tu je tudi posvetilo, ki ga je l. 1934 lastnoročno napisal Nj. Vel. kralj Peter II.: Mlademu jugoslovanskemu pokolenju — zdravo! Peter.

V drugih prostorih našega oddelka so razstavljeni diagrami sokolskih žup, iz katerih je razviden razvoj Sokolstva v Jugoslaviji od l. 1863 dalje. Izredno zanimivo je tudi predstavljeno delo kmetijskih sokolskih čet. Iz razstavljenih podatkov je razvidno, da je imel Sokol krajevine Jugoslavije ob koncu l. 1937 278.000 članov, med njimi 110.000 moških, 20.000 naraščajnikov in 65.000 sokolske dece, organiziranih v 25 sokolskih župah.

Posebno so zanimivi spomini na stalne stike med čehoslovansko in jugoslovansko sokolsko organizacijo, ki pričajo, kako odkritosrečno prijateljska čustva goje Sokoli v Jugoslaviji do svojih bratov na severu.

Deveta obletnica smrti dr. Gregorja Žerjave

Danes pred desetimi leti je preminil naš veliki napredni in nacionalni delavec in voditelj dr. Gregor Žerjav. Njegovo ime ostane za zmerom zapisano v zgodovini našega osvobodilnega boja. Jugoslovanski narod, za katerega je neumorno deloval od svojih mladih let do pešane smrti, ga bo zmerom štel med svoje najboljšje sinove. Danes ob 16. se pokloni spominu velikega moža na njegovem grobu deputacija z vencem.

Razstava jugoslovanskega sokolstva Zgodovinski pregled sokolskega dela

Praga, 26. junija. Te dni je bila v Pragi otvorjena v prostorih praškega veleposelnstva v Parizu sokolska razstava. Otvoritvi so prisostvovali zastopniki čehoslovanske vlade, parlamenta, raznih kulturnih ustanov ter čehoslovanskega in jugoslovanskega Sokolstva. Jugoslovansko Sokolstvo so zastopali prvi podstarešina E. Gangl, organizator jugoslovanskega oddelka na razstavi inž. Kosta Petrovič ter profesor in savezni prosvetar Stanojević. Sedanja razstava je tretja po vrsti in največja, kar

jih je bilo doslej. Zavzema vsa poslopja starega dela praškega veleposelnstva, kakor tudi vse proste okoliške prostore, skupno 30.000 kvadratnih metrov. Razstavljeni predmeti so več tisoč. Razstavljeni so razni zgodovinski in kulturni predmeti, vse, kar se tiče telesne vzgoje, folklorne, gospodarstva, socialne politike, vojaškega vežbanja, razni statistični podatki in kar ima kakorkoli zveze s Sokolstvom. V gospodarskem oddelku je razstavilo 237 podjetnikov, ki proizvajajo ali prodajajo sokolske potrebščine. Ob vhodu v razstavo

Nove komplikacije okrog Španije Italija grozi z vojno, če bi republikanci napadli italijanske luke

PARIZ, 27. junija. br. Včeraj je obiskal zunanjega ministra Bonnet odpravnik poslov italijanskega poslanstva v Parizu Renato Prunas in po naročilu Mussolinija sporočil francoski vladi, da bo Italija takoj izjavila represalije, čim bi španska republikanska vlada izvršila svojo grožnjo: in napadla katerokoli italijansko luko, mesto ali ladjo. Italijanska vlada izjavlja, da bo v onem trenutku, ko bi eksplodirala prva bomba na italijanskem ozemlju, takoj poslovala v boj proti republikanski Španiji vsvojo oboroženo silo na kopnem, na morju in v zraku.

Zunanji minister Bonnet je izjavil zastopniku Italije, da je francoska vlada enako kakor angleška, opozorila valencijsko vlado, da bo morala sama nositi vse posledice, če se odloči za izvajanje napovedanih represalij, ki jih ne odobrava ne Pariz, ne London.

Snoči pa je obiskal zunanjega ministra Bonnet odpravnik španske republikanske vlade in ga uradno obvestil o sklepu svoje vlade glede bombardiranja nezavarovanih mest v Španiji, ki so pod oblastjo generala Franca. Če bodo Francovi letalci še nadalje bombardirali katerokoli republikansko mesto, bodo republikanske letalske sile takoj odgovorile s hudim letalskim protinapadom na nacionalistična mesta, predvsem pa na luke Malorco, Vinaroz, Castellon, Malago, Algeciras, Cadiz in Ceuto. Vesti o morebitnem bombardiranju italijanskih mest je označil zastopnik španske republikanske vlade za izmišljene in netočne.

Grčija se oborožuje z angleško pomočjo

ATENE, 27. jun. b. Grška vojska se v zadnjem času zelo naglo modernizira. Zastareli vojni material se prodaja in se kupuje nov. Zadnje tedne so se močno povečale zlasti grške letalske sile, grško brodogradnja pa bo modernizirano v najkrajšem času z angleško finančno pomočjo, podobno kako turško. Gradi se velika tovarna orožja in municije, v kateri bo zaposlenih okoli 20.000 delavcev.

Velike poplave v Ameriki

NEW YORK, 27. jun. w. V državi Montani so nastale hude poplave. Najhujše je prizadel okraj Havre. Po dosedanjih vesteh je 9 ljudi utonilo, mnogo jih pa pogrešajo. Hudo so prizadeti farmarji, ker jim je poginilo mnogo živine.

Rudniška nesreča

RIM, 27. jun. w. V zveplenem rudniku Caltanisseta na Siciliji se je porušil rov, in je zasulo 8 delavcev. Kljub vsemu prizadevanju je ostala reševalna akcija brez uspeha in se je vseh 8 zasutih delavcev zadušilo.

Dr. Stojadinović o sportu

Beograd, 26. jun. AA. Na pobudo predsednika vlade dr. Stojadinovića je bila sklicana za dopoldne konferenca vseh jugoslovanskih sportskih organizacij v prostorih JNS v Beogradu. Pred poslopjem jugoslovanske nogometne zveze so beograjski sportniki pozdravili predsednika vlade dr. Stojadinovića ob prihodu s trikratnim »Zdravola«. Konferenca se je udeležil tudi minister za telesno vzgojo dr. Miletić. Zborovanje je otvoril predsednik zveze dr. Mihajlo Andrejević, ki se je zahvalil min. predsedniku dr. Stojadinoviću in ministru dr. Miletiću za izkazano čast.

ljali težko gospodarsko krizo. Zaradi tega se je morala vlada posvetiti v prvi vrsti gospodarskim vprašanjem. Cena kmetijskim pridelkom, neznosna bremena kmetijskih kmečkih dolgov, velik pritisk davčnih bremen, so bili problemi, s katerimi se je morala vlada v prvi vrsti baviti, držeč se načela »primum vivere«. V zadnjih ureh letih smo te razne gospodarske probleme srečno rešili. Danes so cene kmetijskih pridelkov dvakrat višje, kakor so bile tedaj. Dolgovi so se zmanjšali za polovico, davčno breme pa je znosno. Po končani tej prvi etapi gospodarskega razmah, je danes prišel čas, da obrnemo svojo pozornost na druga vprašanja, predvsem na vprašanja, kako bi dvignili duhovno in telesno kulturo našega naroda. S telesno vzgojo smo dosti zaostali za drugimi narodi. Film o berlinski olimpijadi, ki ga prav te dni predvajajo v Beogradu, dokazuje najbolje, koliko dela nas čaka, da bomo dosegli druge narode na sportnem polju. Temu vprašanju telesne vzgoje našega ljudstva moramo posvetiti posebno pažnjo zlasti pri mladini, od katere sta odvisna

Razpoke v francoski ljudski fronti Radikali odklanjajo razširjenje programa

PARIZ, 27. jun. b. Včeraj so se sestali zastopniki političnih strank in raznih organizacij, ki sestavljajo odbor ljudske fronte, da se posvetujejo o skupnem programu. Kakor znano, je kongres socialistične stranke v Royanu sprejel resolucijo, ki zahteva poglobitev sodelovanja v okviru ljudske fronte. Resolucijo je vodstvo socialistične stranke dostavilo vodstvu radikalne stranke. Vodstvo radikalne stranke je na svojem včerajšnjem posvetovanju izrazilo mnenje, da zadeva trenutno ni pe-

reča. Radikali poudarjajo, da je politični odmor in premirje med strankami nujna zahteva sedanjega položaja, kajti samo tako bo lahko Daladierova vlada izvedla svojo akcijo za ohranitev prvih reform ljudske fronte. To stališče so zastopniki radikalov iznesli tudi na včerajšnjem posvetovanju ljudske fronte, dočim so komunisti nastopili z zahtevo po takojšnjem razširjenju programa ljudske fronte, s čemer pa so povzročili še hujši razkorak v vrstah ljudske fronte.

Političen atentat v Šanghaju

SANGHAJ, 27. junija. w. Včeraj je bil v francoski koncesiji izvršen atentat na direktorja kitajske banke Kugžinskega. Ko je zapuščal svojo vilo, je neznanec oddal nanj več revolverjskih streliv in ga nevarno ranil. Kugžinski je simpatiziral z Japonci in mislilo, da so prav zaradi tega izvršili nanj atentat kitajski nacionalisti.

Razkolnikov v Parizu

SOFIJA, 27. jun. »Utro« poroča, da se je bivši sovjetski poslanik Razkolnikov, ki je pred tremi meseci na zagoneten način izginil iz Sofije, pojavil sedaj v Parizu. Tu ga je slučajno iztaknil dopisnik lista, ki ga osebno pozna. Razkolnikov se mu je sprva skrivaj, misleč, da je vohun GPU, pozneje pa sta se sestala in mu je izjavil, da prav za prav ne ve, zakaj ga Moskva preganja. Nikdar ni bil trockist in je verno izpolnjeval vsa naročila Moskve. Ta izjava je v sofijskih diplomatskih krogih izzvala veliko pozornost.

Ruski general pobegnil v Mandžurijo

KSINGKING, 27. jun. General Riškov, poveljnik političnega oddelka rdeče vojske na Daljnem vzhodu, je blizu Huanšana pobegnil čez mejo v Mandžurijo. Izjavil je, da je bilo njegovo življenje v nevarnosti, ker je veljal za sotrudnika pokojnega maršala Tu-hačevskega.

Protivojne demonstracije v Tokiju

TOKIO, 27. jun. Kljub izredno poostrenemu policijskemu nadzorstvu narašča po vseh japonskih mestih odpor civilnega prebivalstva proti vojni. Tokijske ulice so bile že ponovno preplavljene z letaki proti vojni. Na tokijski univerzi so skoraj vsak dan demonstracije proti vojni. Aretiranih je bilo že izredno mnogo dijakov. Zaradi tega nerazpoloženja odhajajo vojaški transporti na Kitajsko le še počasi.

Slovenoborski organ

Ali ga poznate? »Proboj« piše v svoji zadnji številki o njem in izvaja: »že nekaj let je od tega, odkar je začel izhajati v Ljubljani tednik pod ponosnim imenom »Slovenija«. Začeli so ga izdajati ljudje, ki jim je jugoslovansko trn v peti. Izbrahe najnižje vrste smo lahko zasledili v tem listu. V svojih slovenoborskih nagovih so se izživljali na ta način, da so prištevati v Sloveniji živče Srbe in Hrvatce k tujcem. Moleovali so za misijonarji, da bi prevzeli vlogo slovenskega odposlanstva in ohranjali Slovence, ki so šli v tujino — Srbijo — v skupnosti, da bi potom božje besede ostali to, kar so bili. Šli so še dalje. Imena postaj, pisana v cirilici, so jih bodla v oči. Tudi dvojezične tiskovine so bile predmet njihovega zgražanja. Svoj spominski kamen so si postavili, ko so začeli po črni sveti iskati zemljo, ki bi naj bila primerna za naselitev Slovencev in ki bi se naj proglasila za kolonijo, bržkone kot avtonomno državo s svojim denarjem in s svojim vojskovo. O pobujanju jugoslovanskih tujk, pa naj so bile te srbskega, hrvaškega ali kateregakoli slovanskega izvora, proti kateri uporabi je založil ta listič svojo slovensko avtoriteto, ne bomo govorili. Vselej je že dobil s krčjem po glavi in umolknil. Tako grede in mesi sotrudiški zbor tega lista to ubogo slovansko kulturo ter jo skuša oblikovati na vse močnejše načine...«

Borzna poročila.

Inozemske borze
Carib, 27. junija. Beograd 10, Pariz 12.145, London 21.605, New York 435.325, Bruselj 78.95, Milan 22.90, Amsterdam 241.20, Ber. lin 175.40, Dunaj 86, Praga 25.40, Varšava 92, Bakoska 255.

Bilanca dela najmočnejše nameščenske organizacije

Zveza društev privatnih nameščenecv je imela včeraj občni zbor

Ljubljana, 27. junija. Zveza društev privatnih nameščenecv, ustanovljena 1. 1922, je dopolnila 16. leto svojega delovanja in njen včerajšnji občni zbor (dopolnila pri Slamiču) nam nudi lep prerez socialnih razmer našega nameščenstva. Na občni zbor so poslala svoje zastopnike skoraj vsa strokovna društva zasebnih nameščenecv, včlanjena v zvezi in razširjena po vsej Sloveniji. Predsednik Joško Zemljič je razen zborovalcev lahko še pozdravil številne goste, in sicer predvsem direktorja Pokojninskega zavoda dr. J. Vrančiča, zastopnika OUZD Justina, zastopnika Zveze pomočniških zborov Perniška za Narodno strokovno zvezo Vadalna in zastopnika Društva absolventov trgov. šol Jurkasa.

OBŠIRNO POSLOVNO POROČILO so prejela društva v proučitve za pred občnim zborom (tajnica M. Martelanc) in ni bilo prečitano na zboru. Potrebno je, da posnamemo iz njega vsaj nekoliko podatkov, da bo javnost lažje pravilno ocenila pomen močne nameščenske organizacije.

V zvezi je včlanjenih 19 samostojnih društev, 3 pododbori, 3 okrajna društva in 6 krajevnih skupin, skupaj torej 30 strokovnih edinic. Na občnem zboru je bil odobren pristop Društva privatnih nameščenecv in Rušah in Društva samoupravnih nameščenecv in Ljubljani.

ORGANIZACIJSKO DELOVANJE DRUŠTEV

Vsa društva so bila zelo delavna. Največ dela jim je nalagala socialna zaščita članstva. V mnogih podjetjih so društva izvedla volitve obratnih zaupnikov. Nekatera društva so razveseljevala pomožila svoje članstvo. Nobeno društvo ni nazadovalo po številu članov in po svoji aktivnosti.

SOCIALNO ZASČITNO DELO ZVEZE

Kako težke naloge mora prevzemati zveza, da bi zaščitila svoje članstvo v socialnem pogledu, dokazuje že to, da je mnogo zasebnih nameščenecv celo slabše plačanih od nekvalificiranih delavcev. Medza nameščenecv v nekaterih strokah znaša, če preračunamo mesečno plačo na urno mezdno, komaj 2,10 din in je torej 90 par nižja od minimalne mezde delavca. Zveza si je prizadevala, da bi banka uprava izdala tudi za nameščenice naredbo o minimalnih plačah (ki bi naj bile 50 odstotkov višje od mezde nekvalificirane delavca). Zveza je bila zastopana na anketah in pri vseh akcijah za novo uredbo o odpisnem času obratov. Tajništvo je bilo vse leto stalno zaposleno z intervencijami pri socialnih zavodih. Posredovali so, da bi oblasti spremenile določbe novih pravil Bratovske skladnice, ker je bilo nameščenstvo zelo prizadeto z novimi pravili. Razen tega se je zveza tudi zavzela za spremembo novega službenega pravilnika uslužbenecv Bratovske skladnice. — S povečanjem nameščenskega staleža pri KID na Jesenicah, je postalo peče vprašanje nastanitve nameščenecv in zveza je posredovala pri PZ, naj se zida še po eno stanovanjsko hišo na Jesenicah in Javorniku.

NAMESČENSKI IN SOCIALNE USTANOVE

Zveza je imela že 1. 1922, ko je bila ustanovljena, v svojem programu zahtevo po razširitvi pokojninskega zavarovanja na vse nameščenske panoge in vso državo. To zahtevo je stalno ponavljala leto za leto ob vsaki priliki in prijavljala v ta namen številna zborovanja. Zdej, ko je po pokojninsko zavarovanje uvedeno na vso državo, lahko z veseljem ugotovljamo, da je bila organizacija zavarovanja izvedena na decentralistični osnovi ter da so na pristojnih mestih upoštevali zahtevo slovenskih nameščenecv, zavarovancev PZ Delo zveze pa še ni končano, ker je še mnogo nameščenecv ostalo brez pravice pokojninskega zavarovanja (predvsem trgovski strodniki). — Zveza je po svojih zastopnikih skrbno zasledovala poslovanje zavoda ter zastopala interese nameščenecv. Zveza je zastopala nameščenske interese seveda tudi pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu. Letos poteče funkcionska doba sedanje uprave in najbrž bo prišlo jeseni do novih imenovanj ter bo dobila tudi zveza primerno zastopstvo, kar kršno jo po številu članstva pripada. — Za povečanje Slajmerjevega doma je potrebno večje posojilo in je TBPD vložilo prošnjo pri Pokojninskem zavodu za 7 milijonov din. Na upravni seji zavoda bodo sklepali še v tem mesecu o posojilu. Zveza je stalno intervenirala, da bi prišlo čim prej do povečanja sanatorija.

Delavska zbornica je v zadnji poslovni dobi organizirala na pobudo zveze več akcij za nameščenske interese: predvsem se izvedla anketa med nameščenci o plačilu nadur in dopustov. Razen tega je sklicala posebno anketo glede določite minimalnih mezd za nameščence. Po statistiki zveze ima 43% nameščenecv manj kakor 1200 din plače na mesec pri 8, 9 in celo 10-urnem delu. Razen tega je zveza sodelovala z zbornico še v nešteti drugih nameščenskih zadevah; zveza ima v nameščenskem odseku od 10 delegatov 7 zastopnikov, zato daje skoraj za vse dele pobude.

Veliko vlogo igra v nameščenskem gibanju zvezno strokovno glasilo »Organizator«, ki je eno naših najboljših socialno političnih revij, zato ga je treba vsaj omeniti, ko govorimo o zveznem delovanju.

Pri denarnem poslovanju je imela zveza lani 2952 din prebitka. Njen splošni podporni fond znaša 136.063,93 din ali v gotovini 125.202 din.

Na predlog direktorja J. Simenca je odbor prejel razrešnico, kakor so zborovalce pozdravili gosti.

AVTONOMIJA POKOJNINSKEGA ZAVODA ŠOPET OGROŽENA

Zelo zanimivo je bilo poročilo direktorja PZ dr. J. Vrančiča o pokojninskem zavarovanju v zvezi z uredbo o nalaganju poslovnih rezerv v državne papirje. Pod uredbo spadajo tudi socialni zavodi. Pokojninski zavod je doslej nalagal svoje rezerve do 20% v državne papirje in 15

odstotkov v banovinske. Odslej je pa moral nalagati 60% rezerv v državne papirje. S tem bi bila dejansko ogrožena njegova avtonomija, a kar je še huje, tudi rente zavarovancev bi bile ogrožene. Za pokojninski zavod je določena 6% obrestna mera. Zavod bi moral imeti 403 milijone premisske rezerve za kritje rent, a ima 64 milijonov deficita (predvsem zaradi prevzema nepokritih obvez od Avstrije); če hoče štiti rente zavarovancev, mora del svojih rezerv naložiti nekoliko višje ne le po 6%. Zato ima zdaj naloženih okrog 190 milijonov din povprečno po 8,4%.

Če bo pa odslej moral nalagati svoje rezerve v državnih papirjih, kako naj prevzame jamstvo za izplačilo rent. Pozneje je, bila glede nalaganja denarja PZ v državnih vrednostnih papirjih sprejeta na predlog I. Tavčarja resolucija z zahtevo, da je treba pokojninski zavod izzvati iz uredbe o nalaganju poslovnih rezerv, ker že zakon o pokojninskem zavarovanju nameščenecv določa, da mora zavod nalagati del svojih rezerv v državnih papirjih, vendar so nameščenci pripravljani na kompromis ter bi soglašali, če bi bilo poslej predpisano nalagati 35% rezerv v državnih papirjih. Toda predpisi o nalaganju rezerv v državnih papirjih morajo imeti samo začasen značaj ter bi naj spremembe veljale samo v letih 1939—41, podobno kakor na Češkoslovaškem.

Zborovalce so še pozdravili: v imenu Zveze pomočniških zborov Perniška, Društvo absolventov drž. trgovskih šol Jurkasa in v imenu NSZ Vadalna.

V novi odbor so bili soglasno izvoljeni: predsednik J. Zemljič, I. podpredsednik Fr. Volčanšek, II. podpredsednik E. Gombač, III. A. Francki in IV. R. Leben, tajnica Marija Martelanc, blaginjak C. Likar, odbornika dr. J. Köstl in I. Tavčar in revizorji R. Gonelli, I. Veletič in J. Simenc.

OBŠIRNEN ZVEZIN PROGRAM
Predsednik J. Zemljič je po volitvah spregovoril o zvezinem programu. Zvezo

Knjižni dar Slovenske matice

Vse tri letošnje knjige so izvrne — Izbera je bila dobra

Ljubljana, 27. junija. Slovenska matica nas je letos obdarovala s tremi knjigami. Reči je treba, da nas je obdarovala, kajti silno redke so založbe, ki bi dajale knjige tako poceni, zlasti glede na vsebino in obseg. Zdej tudi bi mogel nihče Maticic očitati, da zalaga premalo izvirnih knjig slovenskih pisateljev. Letošnje knjige so vse izvrne. Ne vemo, ali je SM imela veliko izbrbo rokopišev, priznati moramo le, da je letos dobro izbrala.

SM je izdajala od 1. 1929 med rednimi letnimi publikacijami obširno znanstveno delo, Kidričevo »Zgodovino slovenskega slovstva«. Letos je izšel 5. zadržni zvezek. V knjigi je obdelana zgodovina slovenskega slovstva od začetka do Zoisove smrti. Zdej, ko je celotna knjiga pred čitatelji in kritiki, jo bodo naši kritiki lahko ocenili še stvarneje ter določili pravilnejše pomen velikega dela literarnega zgodovinarja. Če se že ne oziramo na vrline dela, moramo vsaj naglasiti, da takšne knjige nismo še imeli doslej in da je izpolnjena ena največjih vrzeli v naši znanstveni literaturi. Tudi to knjigo bo treba uvrstiti med temeljne knjige naroda. Žal bomo morali najbrž čakati še dolgo, da bomo dobili tudi knjigo novejšje literarne zgodovine, obdelane tako izbrpno in metodično. Avtor je ob priliki izida petega šestika napisal nekaj strani nametu predgovora. Pojasnil je, kako je prišlo do izida tako potrebne knjige: »V intervjuju so mi ušle besede: Do nove slovenske pisane literarne zgodovine, katere potreba se čuti baje tudi izven kroga naših slušateljev, je ključ pač le pri slovenskih založnikih. Doslej se nisem nič slišal, da bi imelo katero naših založništev take načrte ter iskalo za njih realizacijo pisatelja ali pisateljve. Dosegel sem več nego sem nameraval, ker me je odbor Slovenske matice kmalu nato povabil, naj bi napisal za to založništvo zgodovino slovenskega slovstva do marčne revolucije.«

Nadalje obravnava kritike o svojem delu. Vse kritike so bile do predzadnjega zvezka precej pohvalne, ob izidu predzadnjega zvezka pa je bila Slodnjakova kritika malo neugodnejša, a je avtor ne zavrača potemtajno.

Knjiga zdaj obsega 4 + 724 + LXXVIII strani. Marsikdo jo bo zlasti s pridom uporabljal pri študiju in pri iskanju virov, posebno še ker bo našel v »Opombah« izredno izbrpno navedbo virov in ker ima knjiga tudi osebno in stvarno kazalo.

Posebno pozornost je zbudila knjiga »Kaplan Martin Cedermace«, čeprav je bilo avtorjevo ime Pavle Sedmak doslej neznan. Pisatelj je prikazal vprav sugestivno živno človeško podobo duhovnika, ki silno trpi z ljudstvom, ko ne sme več oznanjati božje besede v rodnem jeziku. Ali naj prekrši prepoved, se upre in ne prizna posvete avtoritete nad cerkveno, ali se pa naj pokori? Ali naj odvrzame ljudstvu najdražje in najdragocenejše, da bo vendar lahko še ostal med njim, ali pa naj postane v oči ljudi izdajalec? Notranji konflikt se čudajle bolj znostruje čim bolj se razvija ter stopnjuje dejanje v dramatičnost. To je prava epopeja tihga junasta, napisana tako neposredno človeško ter stvarno, brez vsake primene tendence; knjiga je pisana kot umetnina po konstruktivni dejanja in po svoji notranji uravnovesenosti. Živo človeška je in po svoji notranjosti celo pretrestljiva; ne, saj nam pisatelj ne prikazuje le usode posameznika. Mnogo več, na teh 240 straneh je zajeta usoda nesrečnega ljudstva, drama, ki doseže še in našla boljšega pisatelja od Pavla Sedmaka.

Ko k Sedmakovi knjigi primerjamo roman Miška Kranjca »Kapitanovic«, moramo priznati, da v tem romanu ne čutimo tako živo pisateljeve sugestivne pripovedne sile. Toda Miško Kranjec je nedvomno eden največjih slovenskih sodobnih pripovednikov. Kritiki mu sicer očitajo, da so

čakajo predvsem naslednje naloge: uvedba obveznega pokojninskega zavarovanja za trgovske strodnike, zobne tehnike in strojnike; znižanje starostne dobe v pokojninskem zavarovanju od 70 na 60 let in zavarovalne dobe na 30 let; izboljšanje vdovskih rent in omejitev pogojev za njihovo pridobitev; izvedba obligatornosti bolniškega zavarovanja; teritorialna razmejitev zasebnih društvenih bolniških blagajin; unifikacija vsega nameščenskega socialnega zavarovanja v enem nosilcu; povečanje Slajmerjevega doma in zidanje bolnice za nameščence v Mariboru; ustanovitev samostojne nameščenske zbornice; reorganizacija borz dela glede podpov za nameščence; razveljavitev bednostnega fonda ali vsaj, da bodo njegova sredstva služila delavstvu in nameščentstvu; vzakoničenje minimalne mezde za nameščence; skrajšanje delovnega časa z novo banko uredbo o odpisanju in zapiranju trgovin; splošna zaščita zasebnih nameščenecv; izdajanje zvezine kronike. — V tem programu so obsežne tudi zahteve posameznih društev glede zvezinega delovanja.

USTANOVITEV KREDITNE ZADRUGE ZASEBNIH NAMEDČENECV

Z občnim zborom zveze je bil združen tudi ustanovni občni zbor Kreditne zadruge zasebnih nameščenecv in Ljubljani. S to zadruzo je bil položen trden gmotni temelj strokovnemu nameščenskemu gibanju in nameščenci so se tudi dobro zavedali velikega pomena svoje zadruge že pred ustanovitvijo ter je bilo vpisanih mnogo deležev. Ustanovnemu občnemu zboru je predsedoval I. Tavčar in ga vodil po predpisanih formalnostih. Sprejeta so bila pravila, ki določajo, da je namen zadruge predvsem dajanje malih posojil zadrudnikom. Z drugimi posli se zadruga ne bo pečala. Zadrudnik lahko postane v zvezi včlanjeno društvo in člani zvezinih društev. Izvoljeni so bili: I. Tavčar, predsednik upravnega odbora, E. Gombač, podpredsednik in člani Slamič dr. J. Köstl, A. Francki in Fr. Nemec; namestniki: J. Zemljič, C. Likar in Fr. Rupnik; nadzorni odbor: S. Cop, Fr. Ravnikar in T. Trop; namestniki: T. Stempihar, ing. L. Knez in Iv. Zupanc.

Ob nadaljevanju občnega zbora zveze so razpravljali o odnosih zveze in njenega članstva do zadruge.

Včerajšnji dan je po sklepah obeh občnih zborov nedvomno posebno pomemben v zgodovini nameščenskih organizacij.

Regulacijska dela v Mariboru

Maribor, 26. junija. Staroslavni mariborski Glavni trg dobiva nove oblike. Regulacija, zasnovana že pred leti ter na posebnih akcijah razmotrivana, se bliža svojemu uresnitvju. Trije prometni otoki so že začetni. Srednji, najmanjši, ob Marijini sohi največji. Tudi avtobusni kolodvor je v svoji survoj gradnji že dovršen. Tudi streha iz letona je že dogotovljena. Potniki bodo sedaj lahko v zaščiti pred dežjem stopali v svoje avtobuse, kar doslej ni bilo, ker so bili pri čakanju na svoja vozila izpostavljeni vsem možnim vremenskim prilikam in nepriklkam.

Računati je, da bo regulacija končana do eredi avgusta. Marijino soho tudi že popravljajo. Tudi novi razsvetljavni kandelabri pridejo kmalu na vrsto. Enosmerni promet pa je že uveljavljen. Kolesarji vozilki, mototokisti in šoferji so se mu že privadili. Vozila, ki prihajajo preko državnega mostu in hočejo proti Tattenbachovi ulici, morajo mimo Bergovca dvorca in Osetlove stanovske hiše. Kdor prihaja preko državnega mosta in hoče proti Koroski cesti, mora mimo manjšega otoka in naprej mimo rotovža. Vozila, ki prihajajo iz Tattenbachove ulice in ki hočejo preko državnega mosta, morajo mimo severne strani srednjega otoka. Pločniki ob rotovžu in novem delu Glavnega trga so širši. Razširjenje je bilo nujno potrebno, ker dosedanja širina jutraniemu, oziroma dopoldanskemu prometu gotovo ni ustrezala. Višina obeh delov Glavnega trga je z nižanjem novega dela Glavnega trga izenačena. Sedaj bo treba še urediti spodnji del Vetrinjske ulice, da se to padajoč zlivl v nižji novejšji del Glavnega trga.

Po končani regulaciji pa se bo sprožilo važno vprašanje, mimo katerega ne bo mogče. Ob novem delu Glavnega trga je še nekaj nizkih stavb, ki motijo stavbno skladnost. Morebiti bi bil povzročni izhod v postavitvi slikovnih reklamnih poskev, kakor jih imamo na primer po drugih mestih, kjer so se nizke stavbe znašle preko noči v kompleksu večnadstropnih hiš. Na nezadostnem prostoru med Bergovim dvorcem in državnim mostom bo zgradila Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani svojo večnadstropno stanovanjsko in poslovno hišo.

Prazen ostane samo še vogal Vetrinjske in Tattenbachove ulice. Za razidavo tega vogala ostojajo posebni pogoji, ki jih ne bo lahko izpolnili. V interesu zaokrožite celotne slike po regulaciji na bi bila šempresnja razidava tega vogala, ki precej porazno vpliva na vso okolico. Če se bodo zazidali vsi še prosti prostori oziroma nadzidale majhne hiše, potem bo Glavni trg zadobil povsem drugačno, v celostno sliko. Kajti če se za regulacijo Glavnega trga izdajo ogromne vsote denarja, potem bi se moralo gledati tudi na to, da bo vsa okolica tudi v skladu z regulacijo. Regulacija Glavnega trga bo stala okoli poldrugi milijon dinarjev, gradbeni stroški avtobusnega kolodvora pa okoli 500.000 dinarjev.

Neznosne razmere

Ljubljana, 27. junija. Iz Stožic nam piše naš naročnik: Ze opetovano smo na tem mestu opozorili merodajne čimtelje na neznosne razmere, ki vladajo v Ljubljani priključnih okoliških krajih, osobito v Stožicah, v kolikor spadajo sedaj pod mestno občino Ljubljansko. Da bi se tu in tam zatekel kak varnostni organ v naš okraj, o tem sploh ni govora. Ne spominjam se, kdaj sem zadnjič videl pri nas stražnika in to daje gotovim ljudem pobudo, da pijančujejo pozno v noč, potem pa pijani s huronskim vplivem in trščem kratko nočni mir ljudem, ki so ga po dnevnem težkem delu tako potrebni. Posebno se pri tem odlikujeta neki železničar in neki uslužbenec TPD. Tako so napravili tri junaki nedavno tak hrup in kralval, da se je vsa okolica zgrazala. Ko pa je neka stražna zatevala, naj mirujejo, so jo opsovali ter ji grozili, da ji bodo pobili šipe. Direktno telefonske zveze z mestom nimamo, da bi mogli v takih primerih pozvati policijo na pomoč, osebna intervencija pa pri teh survoinah ne zaleže nič, še v nevarnosti si, da se te dejanske lote, in da ti res pobijejo šipe. Smo istotako davkoplačevalci, kakor drugi mestni občani, vendar se nam nalagajo samo dolžnosti, do pravice pa ne pridemo. Objubili so nam sicer, da se bo tudi pri nas napravil red, vendar je ostalo samo pri objubi, čeprav je minilo od objube poldrugo leto. Merodajni čimtelji naj si nekoliko ogledajo našo kolonijo tudi v pogledu higijene. Opozarjamo, da so tu hiše, ki nimajo napravljanih smetišč. Zato, in ker mestni smetarji pri nas še ne pobirajo z vozom smeti, mečejo stranke smeti in druge odpadke enostavno v gramozno jamo, ki je tik za hišo, v kateri je buffet »Marica«. Vsa ta nesnaga širi neznošen smrad, ki ga pri tej vročini še bolj občutimo. Poleg tega pa zalivajo stranke, ki imajo v imenovani gramozni jami svoje vrtnice, iste z greznico, ki istotako razširja smrad. Zaradi tega smrada ne moremo prezračiti svojih stanovanj in smo primorani potiti se v vročini v zaprtih prostorih. Prav nič se ne čudimo, če je pri takih razmerah v naši četrti toliko boleznj, osobito pa je tike. Oblasti, katerih se tičejo te zadeve, prosimo za nujno odpmoč, za katero jim bomo zelo hvaležni. G. A. J.

Zvočni kino Sokolski dom v Šiški, telefon 41-79

Martha Eggerth in M. Hesterberg v veseli opereti

Koncert na dvoru

V dopolnilo zvočni tednik. Predstave v torek in sredo ob 17. 19. in 21. uri.

Parada smrti

Tujčeva sodba o naši operi

Ljubljana, 27. junija. Ker se baš sedaj mnogomu govori in piše o naši operi, bodi mi dovoljeno, da objavim črtico, dasi se je dogodila pred 15 leti, zanimala bo morda še danes. Pristoval sem predstavi »Boris Godunov« in v daljšem odmoru pohtel na hodnik, kjer me je v nemščini prijazno nagovoril neki gospod. Spoznal sem v njem kolego, tedaj dunajskega zdravnika, s katerim sem se bil seznanil na vseučilišču. Povedal mi je, da je bil v Dalmaciji ter se sedaj na povratku ustavlja en dan v Ljubljani, da spozna naše mesto. Da si prežene večerni dolgčas, je posetil opero. Razvrajen po dunajski operi, si ni obetal nič posebnega, a je veselo presenečen. »Naravno je, da vaš mali oder ne more nuditi efektne slike pred Kremljem, v tem ko je ona na Dunaju veličastna in nastopi v nji več sto ljudi v krasnih kostumih, a druge slike so še dosti dobre. A glavno je muzika in ta je v resnici izborna. Orkester je izvrsten, zober poje precizno, o soistih pa lahko rečem, da od prvega do zadnjega ne zaostajajo za našimi dunajskimi.« da vaš Boris Godunov je celo boljše, nego slavljeni pevec dunajske opere v tej vlogi. Umevno, da me je sodba veselila, v nje no iskrenost nisem imel povoda dvomiti, povedal sem jo tudi nekaterim znanem. Mislim, da marsikateri tujec tudi danes dobi o naši operi ugoden vtis. Dr. Fr. Göstl.

iz Škofje Loke

— Vse letošnje razstavne srednjih in meščanskih šol so stare in druge obiskovalce v polni meri zadovoljile, saj kažejo nesporen napredek, dasi so z malimi izjemami podobne razstavam prejšnjih let in sčine druga drugi škofjološka državna »veščanska šola pa je danes zaključila svojo šolsko delo z razstavo, ki se bistveno razlikuje od razstav prejšnjih let in od letosnjih šolskih razstav. S to razstavo je šola jasno pokazala način, kako je treba pravilno in smotrno izasmiti nov učni načrt meščanske šole »industrijsko-obrtno smeri. Razstava bo trajala do praznika sv. Petra in Pavla.

Mislite v teh dneh na GMD in darujte za njen sklad!

— Vse letošnje razstavne srednjih in meščanskih šol so stare in druge obiskovalce v polni meri zadovoljile, saj kažejo nesporen napredek, dasi so z malimi izjemami podobne razstavam prejšnjih let in sčine druga drugi škofjološka državna »veščanska šola pa je danes zaključila svojo šolsko delo z razstavo, ki se bistveno razlikuje od razstav prejšnjih let in od letosnjih šolskih razstav. S to razstavo je šola jasno pokazala način, kako je treba pravilno in smotrno izasmiti nov učni načrt meščanske šole »industrijsko-obrtno smeri. Razstava bo trajala do praznika sv. Petra in Pavla.

Beležnica

KOLEDAR
Danes: Ponedeljek, 27. junija katoličani: Ladislav, Hema
Jutri: Torek, 28. junija katoličani: Vidov dan
Pojutrišnjem: Sreda, 29. junija katoličani: Peter in Pavel

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Neustrašna viteza
KINO SLOGA: Peter Vojteh
KINO UNION: Kirchfeldski župnik
KINO ŠISKA: Kozak in slavček
Pevski zbor Glasbene Matice občni zbor ob 21. v Hubadovi pevski dvorani
Ljubljanski Zvon občni zbor ob 20. v društvenih prostorih

PRIREDITVE NA VIDOV DAN

KINO MATICA: Neustrašna viteza
KINO UNION: Kirchfeldski župnik
KINO ŠISKA: Koncert na dvoru
KINO MOSTE: »Dekle s planine« in »Tajnica ali ljubimka«.

PRIREDITVE NA SV. PETRA IN PAVLA

Kinematografi listi spored

DEŽURNE LEKARNE

Ponedeljek: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12 in Mr. Nada Komotar, Vič — Tržaška
Torek: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočvar, Celovška cesta 62, Gartus, Moste — Zaloška cesta.
Sreda: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkovec ded. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Ispod sita

Prijateljstvo je lepa zadeva in pravijo, da je dober prijatelj vreden zlata. Dobro prijateljstvo je trden temelj in se lahko nanj zidajo zlati gradovi. Sklepajo pa se med prijatelji lahko tudi drobne kupčije. Glavno pri tem je le, da prijatelj zasluži lepe denarce. Vidite, tako se od dobrega prijatelja recimo lahko kupi star pisalni stroj in se ta stroj plača z lepi vsoto, čeprav je nekoliko šepav. Se reče, stroj je stroj, star veterar med stroji ima pa tudi lepe zasluge, ki nekoliko zateme njegovo šepavost. Človeške zasluge se nagradjuje v razni pohvalami, odklovanji in sličnim, pri strojih, tudi pisalnih, pa to nima pomena. Kako bi pa tudi bilo, če bi na stroj obesil kolajno v znak svojih zaslug? Prav za prav bi bilo to lepo, samo bi bil ta način nagrajevanja zaslug pri stroju nekoliko smešen. Pa ni tudi kam obesiti te kolajne, zlasti še pri takem pisalnem stroju, kjer se vse giblje in premika. Zasluge se pa tudi ne smejo kar tako prezreti, tudi pri stroju ne, kajti je takle stroj poln muh in kapric, takoj pripravljen na štrajk. Štrajk je pa sitna zadeva. Treba je mnogo prigovarjanja in božanja, predno se konča. Seveda je pri pisalnem stroju štrajk nekoliko lažje ustaviti. Poklicati je treba večaka, ki se razume na vse gibljive in ne-gibljive dele, da vstavi sem in tja kak nov del in s tem odpmore starosti. Navadno je s tem štrajk za nekaj časa končan. Moža, ki je stroj spravil k pameti, plačati, kajti čas je zlato in se ti tak strojni zdravnik lepo zahvali in priporoči.

Lepe in enostavno. Med popravilom pa lahko tudi precej spiše na roko, saj ni nikjer rečeno, da moraš pisati vse na stroj. Lep rokopijs je povsod zaželjen. Je pa tudi res lepše za oko, snažno, z lepim rokopijsom pisano pismo, bodisi, da je to pismo uradno ali neuradno. Z uvedbo pisalnih strojev pa preti nevarnost, da bo lepa pisava popolnoma izumrla. Lepše je, če tak star pisalni stroj služi za okrasek, recimo, kot redkost iz predpotopne dobe. Lahko ga opremiš še z napisom: »Prosim za nimen pokoj, kajti postal sem se v zaslužnem delu.« Lep je tak okrasek in ima precejšnjo muzejsko vrednost. Saj ni, da bi pri tem gledali na tisti pare, ne gre tu za milijone, pač pa le za nekaj borih tisočakov. Res je sicer, da bi za ta denar dobili nove pisalni stroj, ki bi popolnoma odgovarjal zahtevam toda pomisliti je treba, da bi tak stroj moral kupiti v trgovini in ne pri prijatelju. Občina je pa tudi močna ustanova in te revne tisočake lahko utopi. Kaj bi torej godrnjali in stresali jezo nad slabim gospodarstvom?

Morda mislite, da je popravilo potov, naprava vodovoda in vzdrževanje reda pri državnih ustanovah važnejše in koristnejše delo. Poglabite se nekoliko, prosim. Pogledite recimo, zveza med Novim kotom in Drago pri Gabru bi izgubila s popravilom mnogo na iditčnosti. Sedaj se pot vije lepo po klancih in dolinah, skozi gozd in preko pašnikov. Pot je sicer revne nekoliko slabša, toda ljudje so vajeni tega, če si pa kako živinče polomi nogo, tudi ne bo zaradi tega vsega konec, ampak samo živinčeta. Za peš-hoja je pa pot kar dobra. Skal se lepo ogneš ali jih pa preskočiš, klance pa tudi premagas. Nekoliko težje je seveda, če imaš vitko linijo že za seboj. To je pa tvoja krivda in popolnoma odveč godrnjanje in zabavljanje na slabo pot. Res je, vsak se boji za svoj paniglobus, da bi mu preveč ne splahnel od tresljajev, skokov in padcev po tej slabi poti, toda temu se da odpmoč. Pojdi na pot tri ure prej, glej vedno pod noge in ne zijaj neprenehoma v zrak. Računaj vedno z možnostjo padca, pa boš z malimi nesrečami prišel v Drago ali obratno.

Gleda naprave vodovoda je pa treba zagovarjati mnenje, da so ljudje v teh krajih od pamtveka vajeni, v dobi suše voziti vodo iz krajev, oddaljenih uro in še več. To je dobro za živino, da se sprehodi in pa lažje pije, ker se nekoliko segreje. Torej z napravo vodovoda ni nič, zlasti še, ker so si ljudje sami krivi, da trpe zaradi vode. Prej bi bilo treba misliti na sušo, ko so zidali vodnjake. Globlji vodnjak je adornejši proti suši in to iz enostavnega razloga, ker gre več vode vanj. Premislite vse to in uvideli boste, da je tak pisalni stroj stare generacije potrebnejši in reprezentnejši. Vsa močta društva so na svetu, tako recimo tudi društvo za varstvo živali. Zakaj bi ne bilo tudi društva za varnost starih pisalnih strojev.

Slovenski Umetniški svet

Slovenski likovni umetniki so ustanovili petčlanski vrhovni organ, ki bo odločal o vseh umetniških vprašanjih

Ljubljana, 27. junija

V soboto popoldne je imelo Društvo slovenskih likovnih umetnikov pod predsedstvom prof. Ivana Vavpotiča izreden občni zbor, na katerem so naši likovni umetniki sprejeli pravila »Umetniškega sveta«, ki je organ društva s petimi člani in ima pravico reševati vsa umetniška vprašanja. Preden se je začel razgovor o pravilniku Umetniškega sveta, je predsednik prof. Ivan Vavpotič poročal zelo izčrpano o delu in uspehih II. državnega kongresa likovnih umetnikov v Ljubljani. Posredilo se je na tem kongresu složno reševanje vseh perečih vprašanj, ki se tičejo vseh jugoslovenskih umetnikov. Slovenske, hrvatske in srbske delegate je vodila pri delu misel, da je mogoče samo s složnim delom vseh doseči socialne in stanovske zahteve likovnih umetnikov. V ministrijskih krogih so v Beogradu o tem govorili in ugotovili, da je umetnikom v Ljubljani uspelo, kar politikom doslej še ni uspelo.

Banska uprava in mestna občina sta društvu dali skupno 7500 din in s tem denarjem je društvo 25 članom omogočilo potovanje na razstavo italijanskega portreta v Beogradu. Ob tej priložnosti sta prof. Vavpotič in prof. Santel s hrvatskimi in srbskimi delegati izročila na kongresu sprejeto resolucijo pristojnim ministrom. Delegacije je sprejel tudi knez namestnik Pavle v dvorcu na Dedinju. Glede posebnih zahtev slovenskih likovnih umetnikov za ustanovitev umetniške akademije v Ljubljani, sta slovenska delegata ugotovila, da ji prosvetni minister ni prevzel naloge, dasi je ni izrecno odbil. Druge avdičije na pristojnih mestih so uspeli. Upravičeno pričakujemo, da bodo v dobljenem času vse glavne zahteve likovnih umetnikov uresničene.

Na pobudo tovariša Frana Tratnika je bil ustanovljen Odbor za ustanovitev umetniške akademije v Ljubljani, ki bo

opravljal funkcije bodočega kuratorija akademije. Odbor ima nalogo, da zbere denar za ustanovitev prve zasebne redne umetniške šole v Ljubljani, ki bi bila predhodnica Umetniške akademije. Na čelu tega odbora je dr. Marolt, člani so pa dr. Windischer, dr. Stele, dr. Mole, dr. Ložar, Janez Zorman, prof. Vavpotič, Niko Pirnat, prof. Kos in Fran Tratnik. V najskromnejšem delovanju bi potrebovali za uresničitev načrta letno najmanj 120.000 dinarjev. Prošnje za denarno podporo v Beogradu in v Ljubljani niso imele uspeha. Dr. Marolt je sklenil sam nakloniti znesek 20.000 din, s katerim bi bilo mogoče na jesen odpreti vsaj grafično šolo. Na društveni seji so se odobrili o tem predlogu pogovorili in izjavili, da bi obstoj šole s tem zneskom ne bil zagotovljen. Predsednik je o tem sporočil dr. Maroltu in mu svetoval, naj se ustanovitev šole odloži vsaj do jeseni, ker ne kaže, da bi se premagali.

Za nakup umetnin z mariborske razstave je banska uprava določila znesek 20 tisoč din. Umetnine bo izbiral prof. dr. Stele. Banska uprava bo omogočila tudi z zneskom 5000 din potovanje umetnikov v Benetke in je vrtirala 100.000 din za tri velike slike z motivi iz slovenske zgodovine, ki bodo krasile veliki hodnik v palači banske uprave.

Namestu odsotnega predsednika Umetniškega sveta prof. G. A. Kosa je pravila sveta prečital tajnik prof. Mirko Subic. Pravila so bila s spremembami, katere so predlagali člani Kluba neodvisnih, soglasno sprejeta. Umetniški svet uveljavlja stališče Društva slovenskih likovnih umetnikov glede raznih vprašanj, tako odloča o sprejemanju novih članov, o kvaliteti del, ko gre za to, da se razstavi, ima pravico črtati člane, ki so vrednosti svojega umetniškega dela ne spadajo več v društvo itd.

Prof. Sasa Santel je poročal v stanju blagajne, v kateri je okrog 10.000 din imovine. Za nadzorni odbor mu je prof. Sever izrekel pohvalo za vestno vodenje blagajniških poslov. Prof. Stane Kregar je nato načel vprašanje o mejah udeleževanja klubov, ki so bolj ali manj avtonomna združenja posameznih skupin v okviru društva. Debata o tem vprašanju, ki je nastal, ko je Klub neodvisnih prvi prosil za denarno podporo na banski upravi za potovanje na italijansko razstavo portreta v Beogradu, pa je ni dobil, ker je društvo pozneje dobilo podporo za vse svoje člane in torej tudi za člane Kluba neodvisnih, je bila zelo živahna. Predsednik Kluba neodvisnih je zahteval zadostneje, ker je bil klub baje izigran, ko je na svojo pest prošil za podporo ter je zahteval kot sankcijo, da se razreši Umetniški svet in da se izvolijo njegovi člani na novo. Ker večina ni pristala na ta predlog, je prof. Kregar izjavil, da Klub neodvisnih izstopa iz društva, pozneje v teku debate pa so se člani kluba nekoliko pomirili, pač pa so izjavili, da se do prihodnjega občnega zbora ne bodo aktivno udeleževali v društvu.

našoj romo pesovodja, pri katerih je postala vsa družina, dočim nam g. Križman tega ni pokazal. Priporočam mu, da se drugje bolj pripravljaj s svojim gošovanjem, ker Ljutomer ne sme tako podcenjevati, ne v kvantiteti utnih moči, ne po dovršenosti v mladinskem petju, za koncert pa izbere primernejši čas s temeljito in resno pripravo. Pevecem pa za to delo vse priznanje že glede na trud, ki je bil za vse to potreben. — ko.

Požar v Metliki

Metlika, 25. junija

Ze precej časa nismo imeli v mestu oziroma v bližnji okolici požara in alarmna sirena vrh šolskega poslopija je, hvala bogu, počivala že izza jesenskih vaj za časa manevrov.

Danes popoldne nekaj minut po treh pa je presunljivo zatulila sirena. Ogenj! Preplašeni meščani, zakriti v tej pasji vročini pod hladnimi strehami, so hiteli na ulice in od ust do ust je slo: »v Majlandu gorje. Po ulicah so že tekali prvi gasilci, pa tu di trume mešanov so hitele k požaru.

V plamenih so bila že štiri poslopija, ki so gorela kakor velikanska bakla. Hiše so stale blizu skupaj, krite večinoma s slamo, zato ni bilo čudno, da je od stranske vročine izsušena slama in tramovje gorelo kakor smodnik. Komaj so tako pripovedujejo očitvidci — zapazili ogenj, že je bila vsa hiša v ognju. In takoj se druga, tretja. Preplašeni stanovanci so reševali bomo opravo in s pomočjo požarotvornih sosedov res izveliki nekaj opravil iz gorečih poslopij. V tem pa se pa prihiteli gasilci. V 3 minutah po alarmu so že bili na mestu in takoj razvili iz kakih 100 m oddaljenih hidrantov cevi k pogorišču. Tako je bila odstranjena najhuša nevarnost, da bi se ogenj razširil, kajti le par metrov od gorečih poslopij stoji pristava posestnika Mežnaršiča in dalje še druga gospodarska poslopja, v tem času vsa napolnjena s suho krmo, tako da bi lahko postal ves Majer eno veliko pogorišče. V hipu sta začeli metati dve cevi močne curke vode v ogenj in že so tudi iz kakih 200 metrov oddaljenega Obrha napeljali cev na pogorišče. Ko je začela dati vodo še motorika, ki je brezhibno funkcionirala, je bilo takoj jasno, da bodo gasilci kaj kmalu udušili besneči element. V dobri pol uri je bil ogenj pogasjen in marljivo gasilci so potem le razkopavali in polivali ruševine.

Pogorele hiše so stale sredi med Majlandom in Majerjem. Uničene so tri stanovanjske hiše, eno gospodarsko poslopje in par svinjakov. Pogoreli so posestniki Jurjavčič, vulgo Martinekovi, Gršič in Kralj. Zadnja dva sta imela v hišah najemnike. Izmed pogorelev je bil samo eden zavarovan za nekaj tisočakov. Skupna škoda še ni ugotovljena, znašala bo pa gotovo nad 50 tisoč.

Ogenj je izbruhnil v malo pos. Kralja, kjer je ležalo v zibelki le hiško dete, katero so sosedje v zadnjem hipu rešili. Požar je najhujš povzročila iskra iz ognjišča, ki je vžgala slamnato streho.

Dve produkciji in koncert »Moravana«

Ljubljana, 27. junija

S produkcijama 22. in 24. t. m. so podali gojenci državnega konservatorija dva obračuna o svojem delu tekom letošnjega leta in ta dva obračuna sta tako velika, da ima človek poželjenje napisati: ta in ta hiprodukcija se je vršila dne tega in tega itd. zakaj težnja po kvantiteti (4 sklepne produkcije, obširni sporedi, mnogo nastopajočih) je več kot očitna. Res da je javno nastopanje za vsakega gojenca velike važnosti in da spada po vsej pravici v učni načrt, vendar ostane vprašanje, kdo naj nastopa na sklepnih produkcijah, ki so že nekaj več pot navadne šolske prireditve, odprto. Dve, tri kratke produkcije z izbranim sporedom in najboljšimi izvajalci bi pomenile za propagando in ugled konservatorija mnogo več kot pa ta poplava imen, skladb, zvokov, tonov, iz katere si reši poslušalec komaj nekaj takih točk, kot so bile izvedba Spohrovega I. stavka koncerta op. 1 za klarinet (Pogelšek), arija Agate iz »Carostrelca« (Poljanarjeva), »Skrjabin, Liszt (Pia Rogerjeva), Bachova »Air« (Burger) in tri Regejeve klavirske skladbe (Bradačeva). Impetuozni pianisti Silvi Hraščević, absolventki visoke šole, je pripadel levji del sporeda večrajšje produkcije. Beethovenova sonata op. 26. Lullyjeva Suita, Tomčeva dva stavka iz Suite, Lisztova »Invocation« in Chopinov valček v e-molu so bile pretežka naloga za pianistko, ki je izvajala program z vidno nervozo. Silna volja, ki jo ima ta pianistka, je žal neurejena, kar škodi izvedbi in tehniki. Večja notranja discipliniranost bi mogla privediti to pianistko, ki ima prav posebne kvalitete, do večje čistvene intenzitete in do z večjo logiko grajene forme. Absolventka Sonja Ivančičeva je izvajala dve ariji. Fihgranska izdelava malega glasa priča o izvrstni tehniki in fini muzikalnosti. Mozartov klavirski koncert v d-duru je izvajala nadarjena pianistka Logerjeva, ki je briljirala s krasno izenačenimi pasażami, z lepimi detaili, finim zvokom. Njene sile pa še ne zadoščajo za tvorbo forme. Da je Mozart tako sladkobno in mehko izpadel, gre tudi na račun napačnih predstav o tem velikem možu, ki so nekako take: droben zvok spineta, mobilijar a la Louis XIV. vse skupaj zavito v nežen kolorit miniaturne na emajlni zaponki. In vendar je bil to eden najbolj bistrih, ostrih, svežih duhov. Ali res ne moremo dojetati te čudovito zdrave muzike brez notgalskih in še napačnih predstav o galantnem, idiličnem rokokuju? Orkester je vodil g. L. M. Skerjanc.

Z izvedbo Beethovenovega klavirskega koncerta je debutiral vsestransko nadarjeni Samo Hubad kot dirigent. Njegov nastop je miren in siguran, geste točne in jasne, ter izredno lahkotne, interpretacija brez samovoljnosti in ambicij po efektih. Klavirski part je igral Bojan Adamič sigurno, njegov ton je pa vse premo masiven, da bi mogel realizirati tipični beethovenovski patetični zvok. Pomanjkanje godal je ta nedostatek že povečalo, zato je ostal ta koncert kljub skrbni pripravi dirigenta in pianista le fragment.

Študentski koncert čestno voditne glasbe. Gostovanja čeških pevskih zborov so pri naših že vedno redet pojav — toliko bolj pa se moramo veseliti vsake prireditve, kjer se moramo seznaniti z bogato in visoko kvalitivno zborovsko tvorbo čeških in slovaških skladateljev. Brez ozira na čustva tesne usodne povezanosti in bratstva, ki ustvarjajo neposreden in takojšen kontakt med poslušalci in izvajalci, moremo trditi, da je bil večerajšnji koncert resna umetniška prireditev prvega reda. Že spored je bil skrbno in pestro sestavljen. Imena Smetana, Janáček, Křižkovsky, Křička, Axman, Foerster, Blarck, Suk, Novák pričajo o tem, da ima vokalna tvorba ne le krasno tradicijo temveč tudi kontinuiteto. Tematično, ritmično in harmonsko bogastvo izvajalnih del je prišlo v izvrstnem podajanju zvokovno disciplinarnega in uravnoteženega zbora do polne veljave. Izredna intonacijska čistost izvajanja ter smisel, ritmična pregnanost, konciznost izvajanja ter smisel za formo v celoti in detailu, ki jo je pokazal ta zbor pod vodstvom dirigenta prof. Josefa Veselka, pričajo o veliki splošni glasbeni kulturi pevcev. Prav posebno je treba poudariti notranjo disciplino pevcev, ki se nikoli ne izgubijo v zgolj čustveno podajanje.

Kljub harmonskemu bogastvu skladb, ob katerem bi prišel naš povprečni pevec v ekstazo, ostane njihova misel jasna in čista. Obisk koncerta bi mogel in moral biti boljši, stalni koncertni obiskovalci, ki jih je bilo večeraj zelo malo v Unioinu, pa so zamudili lep večer umetniškega užitka.

Naše gledališče

OPERA

Začetek ob 20. uri

Ponedeljek, 27. junija: Boris Godunov. Premiera. Premierski abonma. Gostovanje basista Aleksandra Griffa iz Zagreba

Torek, 28. junija: Akademija češkoslovaških Orlov. Izven

Sreda, 29. junija: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol

Četrtek, 30. junija: Manon Lescaut. Red

Četrtek. Zaključek operne sezone. Gostovanje g. Aleksandra Griffa, odličnega basista zagrebske opere. Drvi se bo vršila premiera ene največjih oper iz ruske glasbene literature, naša opera bo vprizorila Musorgskega opero »Boris Godunov« z gosp. Primožcem v naslovni vlogi, ki je opero tudi zrealiziral. Libreto nam pokaže razgibano dobo za časa vlade Borisa Godunova. V muzikalnem pogledu vsebuje delo vse vrline ruskega genijalnega komponista, številne prekrasne arije in učinkoviti zbori, ki igrajo v tej operi posebno važno vlogo, dajejo solistom in zboru najlepšo priliko za razmah. Ker bo nocojšnja premiera, ki jo bodo peli za premierski abonma prva in obenem zadnja vprizoritev v tekoči sezoni, občinstvo posebno opozarjamo na to predstavo. Muzikalno vodstvo ima dr. Švara. Insenciacije: ing. arh. E. Franz. Ker je ravnatelj Betetto, ki bi moral peti partijo Pimna indisponiran, bo pel mesto njega g. Aleksander Griff, ki ga je povabila naša uprava, da bi omogočila premiero.

Na praznik v sredo bodo peli zadnjič v sezoni Benešove efektno opereto »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« po globoko znižanih cenah od 24 din navzdol. Dejanje se godi v češkoslovaški vasi ter je izredno zabavno in dovtipno. Prikupna glasba, ki vsebuje številne lepe šlagerje, poleg tega pa tudi čudovite narodne pesmi, je mestoma močno folklorno pobarvana ter bo občinstvu gotovo ugajala. Glavne partije pejejo: Poličeva, Ribičeva, Japljeva, Gorski, Janko, Peček in Zupan. Dirigent: Anton Neffat.

Zaključek letošnje operne sezone bo v četrtek 30. t. m., ko bodo vprizorili za abonente redne Četrtek Puccinijevo opero »Manon Lescaut« v običajni zasedbi.

Žrtev Save

Zagorje, 26. junija

Zloglasni tolmun pod zagorsko železnisko postajo je kljub žrtvam, katere je pogoltnil, še vedno edino kopalnišče velike zagorske občine, kjer je bilo tudi te dni vse živo. V soboto popoldne je kljub prepovedi staršev zvalilo tudi 15-letnega dijaka meščanske šole Ivana Brezovčarja, ki se je komaj naučil plavati in ki bi že pred tremi dnevi skoro utonil, a ga je rešil tovariš. Okrog 14.15 se je pognal v nizko vodo kraj tolmuna in začel plavati. Toda tok ga je, plavanja še nevedečega, začel odnašati proti globlini in še predno je mogel zavklicati na pomoč, je že izginil pod vodo. Prvi hip se nihče niti pomislil ni na resno nevarnost, toda ko se je pokazal iz vode in zakrillil z rokami, se je pognal za njim g. Juvan Bogo. Blizu deročih valov na tako zvanj »spicici«, ga je zgrabil za lase, toda ker je imel Brezovčar prekratke lase, mu je ušel iz rok v globino, kamor so ga potegnili močni valovi. Po brezupnih poizkusih pogumnih plavalcev so prepadeni kopalci spoznali, da je vsako upanje na rešitev zaman. Medtem je bil obveščen že tudi oče malega utopljenca. Ves obupan je na bregu sedel vse popoldne in globoko v noč čakal, če se bo posrečilo iskalcem, ki so se vozili po tolmunu in preiskavali dno, najti vsaj truplo nesrečnega otroka. Tudi v nedeljo so ga ves dan iskali, ker je znano iz izkušnje, da obleže utopljenec skoraj vedno v tem tolmunu, dokler jih voda ne vzhigne. Najbolj verjetno pa je, da je truplo odneslo proti Trbovljam in dalje.

Pokojni Ivan Brezovčar je bil prav posebno talentiran dijak drugega razreda meščanske šole. Njegov risarski in ročni izdelki so na pravkar zaključenih razstavi meščanske šole vzbujali upravičeno pozornost, a tudi v ostalem je bil odlični dijak, v katerega so stavili veliko upanja. Mrzli valovi Save pa so pokončali mlado nadebudo življenja. Ohranimo ljubeznivemu pokojniku lep spomin, brtiko prizadetim staršem — pa izrekamo toplo sožalje.

Ob tej priložnosti bi radi ponovno opozorili merodajne moče, da se resno lote vprašanja javnega kopalnišča. Svoj čas smo upali, da ga dobimo v »Krheljcu«. Nemara je vse to zaspalo in Zagorjani se bodo tudi v bodoče kopal v nevarni Savi ali pa v umazani Mediji. V tolažbo bodi povedano, da so v reguliranem odseku Kotredževice predvideni trije bazeni, ki sicer niso globoki, toda za kopanje bodo primerni in

ker je glasno, nevarnost, da si kopalci pri tem povzročijo neke bolezni, ki jih občina ali kdorkoli že, posredovani pa študi, da uredi primeren dohod in da se vsaj za ali drugače pridobi dovoljenje za upravljanje obrežnega sveta, kjer se bodo kopalci lahko slačili in sončili.

Dve žrtvi prometnih nesreč

Ljubljana, 27. junija

V soboto smo poročali o hudem karambolu pred Plankarjevo gostilno na Dolenjski cesti, kjer je padel z motocikla 32letni plačilni natakar in poslovođa kavarnar na neboličniku Hinko Tabor. Prebil si je lobanjo in so nezavestnega prepeljali v bolnico. Zdravniki so takoj videli, da je malo upanja, da bi ostal Tabor živ. Res je nesrečni poslovođa v prvih popoldanskih urah podlegel poskodbam.

Pokojni Tabor je bil simpatičen, soliden delavec, priljubljen pri gostih kakor tudi pri svojih delodajalcih. Imel je velik krog prijateljev in znancev, ki jih je njegova tragična smrt globoko užaloštila. K večjemu počitku ga prepeljejo danes ob 15. pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnice ob Starti poti. Za pokojnikom žalujeta žena, ki je iz ugledne Ahčinove rodbine in hčerka. Časten mu spomin, ugledni rodbinski naši sožalje!

Dne 11. aprila sta v Smartnem trčila skupaj z motorji 29letni zasebni uradnik Ciril Oblak iz Zabnice in trgovski zastopnik Peruzzi iz Ljubljane. Pri karambolu je bil Oblak poskodovan na nogi in so ga prepeljali v Kranj, kjer mu je zdravnik tudi potrebno pomoč, nato je pa ostal v domači oskrbi. Nedavno pa so nastale komplikacije, pojavilo se je zastrupljenje krvi in Oblaka so morali prepeljati v ljubljansko bolnico. Zdravniki so se zelo zavzeli, a ves njihov trud je bil zaman. V petek popoldne so nesrečnega fanta prepeljali domov v Zabnico, kjer je še istega dne umrl.

Iz Maribora

Drava naplavila truplo. V Selnici ob Dravi je Drava naplavila truplo mlajše ženske. Truplo je ležalo v vodi že nekaj dni. Zdravnik je ob pregledu trupla ugotovil, da ima na glavi poškodbo, izvirajočo od udarcev verjetno še ob času, ko je bila ženska še živa. Dravno tožilstvo, ki je bilo o žalostni najdbi obveščeno, je odredilo obdukcijo trupla, da se ugotovi vzrok smrti.

Bolgarska afera. Vse kaže, da so naši tržni očetje krepko ustrelili mimo, ko so prestavili Bolgare v gornji Strossmajerjev dvorec in tako izvalili njihov protestni strek. Ako že hočejo pomagati slovenskim vrtnarjem, potem naj preženejo s trga tudi vse nemurje, ki delajo Slovincem gotovo večjo škodo, kakor Bolgari. Poleg tega pa so Bolgari zelo občutljivi na mariborski indeks cen ter bi jim morali biti hvaležni za to vsi meščani, prav posebno pa slabše situirani sloji, ki jim je vsak dinar krvavo potreben. Cene pred prihodom Bolgarov so bile nesramno visoke; gotovo bodo sedaj vrtnarji skušali dvigniti cene na staro višino. Zato se nam zdijo čudno, da krije naš magistrat s svojo avtoriteto hotenje nekaterih ljudi, da zopet zmožgavajo mestno prebivalstvo, posebno zato, ker magistrat — čeprav imenovan — ni zastopnik samo vrtnarskega stanu, temveč vsega prebivalstva.

Glasbena vzgoja. Prejeli smo s prošnjo za objavo: »Z nekaj tednov sem prireja odpešvalno društvo večerne promenade koncerte. Pri teh koncertih igra večina vojaška godba pod taktirko g. kapetana J. Jiranca, ki z mnogo umetniškega okusa dviguje našo godbo, do res lepe višine. Tudi izbira programa kaže človeka, ki o glasbi mnogo razume. Žal pa večina poslušalstva ne sledi dirigentovi želji narediti iz teh koncertov kaj več, kakor golo zadoščanje okusa »galerijske publike«, kakor se to v gledališču imenuje. Sijajen vzgled za to nam je nudil petkov koncert, ko je občinstvo z malo formalnega aplava odpravilo sijajno izvedeni balet »Trujličica« od Čajkovskega, prekrasno Dvořakova »Humoreskov« in veliko fantno Verdijeve opere »Aida«. Izlajni tazijski šlager »Jaz bi imel Tvoj foto...« pa je bil tako vzhvalno akklamiran, da so ga morali celo ponovljati. Tak glasbeni okus je čisto zelo negativen znak kulturnega nivoja vse publike, ki je vzbudil posebno v petek pri nekaterih turcih, ki so bili navzoči, veliko začudenje. Kapetanu Jiranca smo hvaležni za njegovo prizadevanje, da publiko glasbeno vzgoji in mu želimo pri tem nehalnežnem poslu čim več uspeha.

Odhod v Prago. Sokolska župa Maribor javlja svojim članom, da odpotujejo njeni pripadniki, ki se udeležijo X. vseokolskega zleta v Pragi dne 29. t. m. s vlakom ob 21.40 iz Maribora. Istosčasno se opozarjajo vsi udeleženci, da si nabavijo pravosčasno vozne listke do državne meje.

Trgovine na narodni praznik in na praznik sv. Petra in Pavla. Združenje trgovcev javlja, da bodo trgovine na Vidovdan med slovesno službo božjo, t. j. od 10. do 11. ure, zaprte. Na praznik sv. Petra in Pavla bodo ves dan zaprte.

Gospodarstvo

»Sava«

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DELNIŠKA DRUŽBA V ZAGREBU

Ljubljana, 27. junija

25. junija 1938 je imela splošna zavarovalna delniška družba »Sava« v Zagrebu svoj šestnajsti redni letni občni zbor za lamsko poslovno leto.

Družba »Sava« je imela preteklo leto skupni dohodek od premij din 32.287.763.22 in izkazuje čisti dobiček v znesku din 1.706.785.53 ter plača 10% dividende. Tehnične rezerve »Save« znašajo din 11.267.531.21, garancijski fond pa din 35.461.611.32.

Od svoje ustanovitve je družba »Sava« izplačala za elementarne poškodbe din 276.421.484.45.

Na letnem občnem zboru je bil izvoljen v ravnateljstvo naš znan in podjetni la. stnik parmikov g. Božo Banac, generalni direktor in član uprave parobrodne družbe »Jugoslovenski Lloyd«, podpredsednik »Jadranske plovnice« in član uprave »Lloyd's Register of Shipping« itd.

Kino Union DANES SAMO 2 PREDSTAVI IN SICER OB 16. in 19.15 URI

Tel. 22-21

Kirchfeldski župnik

Po Anzengruberjevem odškem delu. V gl. vlogi: HANS JARAY

Gostovanje Blanke Tomažič

Pevko želimo slišati še v drugih partijah

Ljubljana, 27. junija.

V soboto je nastopila v partiji Santuzze zagrebska pevka **Blanka Tomažič**, soproga opernega člana, korepetitorja in kapelnika. Praktično je, da nastopijo pevci, na katerih angažma se eventualno računa, vsaj v treh različnih vlogah. Ker je zdaj mesto dramske pevke izpraznjeno, bi želeli slišati na odru nekaj reflektantk. Toda sezona je že tik pred zaključkom, in operna uprava nam je predstavila le go. Tomažičevo. Morda nam predstavi v jeseni še kako drugo pevko ter go. Tomažičevo še v kaki drugi partiji. Vsekako se z angažmanom ni premagali.

Ga. Blanka T. ima vrline, ki jo priporočajo. Ima lep, zvonk, ne baš velik, a dovolj prodoren sopran, ugodno zunanost in je z vsem podajanjem dokazala, da ima dobro pevsko šolo. Pevska inteligenca, iskrena čustvenost in naravna igra so ji pomagale, da je ustvarila Santuzze prvo simpatično. V vsem se je videlo, da se je pod vodstvom svojega sopraga skrbno in temeljito pripravila na svoj nastop. Pa tudi operna uprava ji je s skušnjami šla na pomoč, tako da je s svojo kreacijo brez dvoma žela lep uspeh, čeprav je pela San-

tuzzo sploh prvič.

Seveda je trpela ob svojem prvem nastopu v neznanem okolju na skoro neizbežni tremi, ki se je javljala spočetka v rahlih distonacijah in tremoliranju. Hitro pa se je opogumila in že v prvem delu opere pela tako lepo in igralo tako prigrčno, da je izvala zaslužen aplavz. Višji toni so se pač mestoma čuli še forsirano, a tudi to je morda pripisati na rovaš treme. Dasi je bil torej v splošnem uspeh debitiranja ugoden, ne smatram Santuzze v veristični Cavallerii rusticiani za dovolj odločilno in za dokončno sodbo zadostno. Posebnih individualnih potez v svoji kreaciji ni nudila, saj je Santuzza klisū, ki ga zna uporabljati že vsaka nadarjena učenka operne šole.

Gospo Tomažičevo bi torej radi slišali v partijah, ki ji dajo več prilike, da se pevski in igralski uveljavi svobodno in svojski. Debitantka je prejela šopke in bila deležna toplenga sprejema po občinstvu.

Vobče je bil predstava lepa. **Francel** kot Turiddu, **Janko** kot Alfio in **Španova** kot Lucia so bili prav dobri, odlikovala pa sta se tudi orkester in zbor. Dirigent dr. Švara.

Fr. G.

Mladinski koncert v Ljutomeru

Ljutomer, 26. junija

V petek je priredil šolski upravitelj g. Križman Jožef iz Križevcev pri Ljutomeru svoj prvi mladinski koncert v Ljutomeru. Za koncert, ki je bil razglašen le osrednim šolam en dan pred nastopom, ni bilo razen tega nobene reklame. Vse je kazalo veliko površnost ter mnogo premalno resnosti, če pomislimo, da je deca prišla več kilometrov daleč v Ljutomer, ko bi morala nastopiti, je šla s harmoniko delat reklamo po Ljutomeru. Tedaj res svojevrsten koncert, ki mu je prisostvovalo 14 učiteljev in učiteljic, 6 drugih obiskovalcev ter malenkostno število dece iz I. razreda ljutomerske šole. Od dela in hoje utrujena deca je pela skoraj prazni dvorani Sokolskega doma. Pozdrav in referat g. Križmana, deloma tudi koničen, je bil popolnoma prazen, zlasti še, ker ni bil primeren za deca, niti za redke obiskovalce, še manj pa za učiteljsvo, ki pozna tudi pedagoško in narod, med katerim živi že več let. V svojem referatu je postavil g. Križman nekaj novih tez, ki absolutno ne držijo, ena najhujših je ta, da edino na Murškem polju prehaja naše panonsko narodno petje v slovenski slog, vse ostale, ka-

kor Dravsko polje, Savinjska dolina, Pohorje itd. pa nimajo lepega petja, imajo tuji slog. Bilo bi preveč, da bi to zelo konfuzno tezo tu izpodbijali.

Zbor je bil številno zelo močan, glasovno nezglajen, deloma kriček. Lepi so bili tretji glasovi, zelo slab je bil prvi glas. Močno smo opazili zelo nepravilno dihanje, tu pa tam preslabo izgovarjavo besed. Dobra je bila dinamika. Vsebinsko so tvorile narodne (7) ter (4) umetne pesmi. Prleški nista bili sicer kaj posebnega, ker take pesmi zapoje deca brez vaje, brez odra, tedaj ni posebnega Radčiča, s lasti g. Križman harmonijo teh »prleških«, nam res ni znano. Saj je vendar »prleška« — narodna. Petje v skupinah, »izum« g. Križmana, ni bilo nič kaj posebnega, ker sta odpeti pesmi prišli v laino, ob koncu druge odpete pesmi je dirigent vprašal pevke (šest po številu, ena niti ni pela) če ne bodo več? Tedaj vse bolj šaljiv nastop kakor pa koncert, če že nosi ta naslov. Če že hočemo govoriti o pevskih skupinah, bi se nam zdelo bolj posrečena pečem Predica ali kaj slinlega kakor te. Umetne pesmi so bile dokaj dobro zapete, čeprav ne tako kakor sta jih harmonizirala Grbec in Matečič.

Da resumiram gornje trditve, moram reči, da smo v Ljutomeru še ne dolgo pred tem in tudi vedno prej imeli vedno pred

KINO SLOGA, tel. 27-30
SAMO SE DANES IN JUTRI!
PATER VOJTEH
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

DNEVNE VESTI

— **»SLOVENSKI NAROD«** jutri na Vidov dan in v sredo, 29. junija na praznik sv. Petra in Pavla ne bo izšel.

— **Diplomirani** so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Tone Klemenčič iz Zgor. Pohance, Ludvik Kolman, iz Vrha na Planini, Milan Radvig iz Pilstanja, Vladislav Krcič iz Cerkelj, Vinko Levstak iz Sodražice, Milan Mravljak iz Gospih Zreč pri Konjicah, Bogomir Žgur iz Komna, Ladislav Kozelj, Sv. Jurij ob juž. žel. in Anton Radović iz Nabržine. Na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani so bili za diplomirane iz pedagoške skupine: Ahčan Mimka, Javornik Danica, Kerenčič Jože, Kober Vanica, Lesanec Herman in Vovk Rudolf. Čestitamo!

— **Ljubljana** da ime novi torpiljarki. Na Vidov dan, na praznik našega junštva in žrtvovanja, bo v Splitu pomembna svečanost. Splojevna bo namreč velika torpiljarka naše vojne mornarice, ki je dobila pomorno ime tretje prestolnice naše države, glavnega mesta Slovenije, »Ljubljana«. Prekrasna moderna torpiljarka je bila zgrajena doma in je posestnik obeh neaktivno splojevitih torpiljark »Beograd« in »Zagrebe«. Novi torpiljarki bo kumoval ljubljanski župan dr. Jure Adlešič, a kumica bo ga. Jelena, soproga generala Nedica, načelnika glavnega generalnega štaba. Slovenski bo prisostvovali tudi več občinskih svetnikov iz Ljubljane. Ljubljana bo poklonila novemu brodu vojno zastavo z trveznim grbom našega mesta, a poseben bronast grb, delo kiparja Pengova, bo krasi pramec ladje, dočim bo v officerskem salonu slika Ljubljane, delo slikarja Maksima Sedeja.

— **Trgovinska pogajanja** s Češkoslovaško. Češkoslovaška je predložila naši državi, da bi se danes sestala v Pragi naša in češkoslovaška trgovinska delegacija. Na tem sestanku naj bi se uredila vsa vprašanja, ki so v tesni zvezi z našim izvozom na Češkoslovaško. Zadnje čase je naš izvoz na Češkoslovaško močno nazadovale in sicer v prvi vrsti zaradi predpisov tehnične narave. Češkoslovaška vlada želi, da bi začel naš izvoz na Češkoslovaško zopet narastati.

— **Kongres poštinih uradnikov.** Včeraj dopoldne je bil v Zagrebu otvorjen 20. redni kongres Udruženja uradnikov poštne brzojavne in telefonske stroke. Svečani otvorili je prisostvoval tudi poštini minister Vojko Cvričić, ki je kongres otvoril z daljšim govorom, v katerem je naglašal, da posveča vlada poštini uradnikom veliko pozornost in da je že mnogo storila, da se njihov grotinji položaj zboljša. Minister je izjavil, da se bo položaj poštne brzojavne telefonskih uslužbenecov še zboljšal in da bo storil vse, da se uradnike izenači z uradniki.

— **Mednarodni združni dan.** V nedeljo 3. julija bo po vsem svetu proslavljen mednarodni združni dan. V sporazumu z mednarodno združeno zvezo v Londonu bo naše združništvo tudi letos proslavilo svoj združni dan zelo svečano. Glavna združna zveza pripravila obširen program, glavna zveza srbskih zemljoradniških združenj bo pa z vsemi svojimi združenji proslavila ta dan.

— **Kongres nastavnikov meščanskih šol.** 19. kongres Zruženja nastavnikov meščanskih šol krajevine Jugoslavije b. 3. in 4. julija v Sarajevu. Na dnevnem redu so strokovna in stanovska vprašanja ter več referatov.

— **Olga Ojdeckopova** bo gostovala v Beogradu. V beograjski operi bo gostovala v sredo primadona ljubljanske opere ga. Olga Ojdeckopova, ki nastopi v »Tosca«. Poleg nje nastopita prvak nacionalne opere v Rigi Zastopnik in baritonist Narodnega gledališča v Brnu Nikola Cvejič.

— **Legije koroskih borcev** v Ljubljani. Glavni odbor Legije koroskih borcev obvešča svoje člane, kakor tudi neorganizirane bivše koroske porce v Novem mestu in okolici, da se vrši dne 3. julija 1938 ob 9. uri dopoldne v restavracijskih prostorih hotela Kokič v Novem mestu ustanovni občni zbor krajevine organizacije LKB. Zboru bo prisostvoval delegat glavnega odbora, ki bo poročal o važnih organizacijskih zadevah ter dal potrebna navodila in pojasnila. Urdeležite se zbora vsi nekdanji čuvarki naše severne meje, da se pogovorimo o nadaljnjem delu za dobrobit naroda in države.

— **Razpis službe banovinskih cestarjev.** Banska uprava dravske banovine razpisala je naslednja službena mesta banovinskih cestarjev za odsek od km 4.500 do 8.500 banovinske ceste št. I/83 Novo mesto—Kandija—Vavta vas—Soteska z odsekom na Toplice, za odsek od km 18.000 do km 17.628 banovinske ceste št. II/314 Mokronog—Šmarjeta—Kronovo, za odsek od km 0.000 do km 5.000 banovinske ceste II/323 Bršljin—Gor. Straža—zveza banovinske ceste št. I/33 in dovorna cesta k železniški postaji Novo mesto v dolžini 0.206 km, za prago od km 47.500 do 52.500 banovinske ceste I/24 Ormož—Kamešnik—Ljutomer—Gornja Radgona do Čmureka, za prago od km 3.500 do km 7.500 banovinske ceste št. II/241 Ljutomer meja savske banovine za Pristavo Draškovec in od km 0.000 do km 2.000 banovinske ceste št. II/239 Pristava—Verzej—Stara in Nova vas z odsekom verzejski most, za prago od km 2.000 do 8.800 banovinske ceste št. II/242 Sv. Jurij—Bucečevci in za prago od km 1.500 do km 7.500 banovinske ceste št. II/244/245 Logarevec—Godemarec—Radoslava—Moravci—Zagorci. Za prva tri službena mesta je treba vložiti prošnje najkasneje do 10. julija pri okrajnem cestnem odboru v Novem mestu, za ostala mesta pa do 20. julija pri okrajnem cestnem odboru v Ljutomeru.

— **Znani slovenski režiser Ferdo Delak,** ki se je z velikim uspehom uveljavil pri novosadskem Narodnem gledališču, je te dni podpisal angažma za zagrebško dramsko gledališče. Našem popularnemu umetniku želimo v Zagrebu mnogo uspehov!

— **Kongres strojnikov.** Včeraj je bil otvorjen v Beogradu kongres Zveze strojnikov krajevine Jugoslavije. Poleg 20 delegatov vsake sekcije sta prisostvovala kon-

gresu tudi zastopnik Zveze strojnikov Češkoslovaške Franc Nahodski in zastopnik beograjske Delavske zbornice Mustafa Turk. Danes se kongres nadaljuje in ob zaključku bo sprejetih več resolucij.

— **Novinarje** preganja nesreča. Ne samo smrtna kosa, tudi nesreča je začela v zadnjem času preganjati novinarje. Včeraj se je precej nevarno ponesrečil urednik »Slovenske besede« g. Vinko Vilfan. Peljal se je z nekim prijateljem z motornim kolosom na Dolenjsko. Po nesrečnem naključju se je kolo na nekem ovinku prevrnilo. Vinka Vilfana so odpeljali takoj v Leoniče, kjer so ga operirali. Čeprav je poškodba težka, upamo, da bo Vilfan okrev.

— **Gotovčeva opera »Ero z onega svetla«** v študentskem radiu. Med svetovnimi igrami in jugoslovenskim tednom v Karlsruhe je bila posneta vsa opera Jakova Gotovca »Ero z onega svetla« na gramofonske plošče v interpretaciji vsega ansambla opere v Karla ruhe. Velika nemška radijska postaja Stuttgart bo oddajala vsi Gotovčeve opere junij od 19.30. To bo prvi primer, da bo inozemska radijska postaja oddajala iz svojega študija celo našo nacionalno opero.

— **Silna vročina** v Zagrebu. Včeraj so imeli v Zagrebu najbolj vroč dan v letošnjem poletju. Temperatura je znašala v senci 34° C, obenem je bilo pa silno soparno. V Savi se je kopalo okrog 10.000 Zagrebčanov.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, vroče vreme, možnost krajevnih neviht. Včeraj je deževalo v Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Splitu 35, v Sarajevu 33, v Ljubljani 32,5, v Zagrebu 31, v Mariboru in na Visu 28. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762 temperatura je znašala 18.

— **Zavraten strel** v Koprivnici pri Trzinu se je pojavilo pred hišo devljarskega pomočnika Franca Kokačija več razgrajev in ko je stopil le-ta iz hiše pogledat, kaj hočejo, je najprej dobil tri kamne v hrbet, takoj nato pa je počil strel in hudo ranjen v trebuh se je Kokači zgrudil. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. Njegovo stanje je precej resno.

— **Avtomobil podrl služkinjo.** Včeraj je v Prevojah pri Kamniku neki avtomobilist podrl služkinjo Ivanko Klopčičev in ji precej poškodoval levo roko. Prepeljali so jo v bolnico.

Iz Ljubljane

Vidov dan 28. junija se praznuje vsako leto kot spominski dan preminelih borcev za vero in domovino s slovesno službo božjo. V ljubljanski stolnici se bo daroval slovesni rekviem 28. t. m. ob 10. dopoldne. V pravoslavni cerkvi na Bleiweisovi cesti bo svečani parastos ob 11. dopoldne. V evangelizanski cerkvi pa se bo vršila slovesna služba božja istega dne ob 10. dopoldne.

— **Prebivalstvo Ljubljane.** Dne 28. t. m. praznujemo narodni praznik Vidovega dne kot spominski dan preminelih borcev za vero in domovino. Na poslopih državnih, banovinskih in mestnih uradov, zavodov in podjetij bodo ta dan razobesene državne zastave. Pozivam someščane, da v slavo za vero in domovino padlim junakom na Vidov dan okrase svoje domove z državnimi zastavami. Obrtana in trgovska podjetja morajo biti med slovesnim opravilom v stolnici od 10. do 11. zaprta. — Predsednik mestne občine ljubljanske dr. Juro Adlešič, l. r.

— **Pogreb Andreja Gabršiča.** V soboto ob 17. so izpeli mrtvašnice zavetja sv. Jožefa prepeljali našega novinarskega tovariša g. Andreja Gabršiča k večnemu počitniku na pokopališču na Vič. Od pokopanih se je najprej poslovil g. Rasto Pustoslavšek, poudarjajoč, da je bil pokojni Gabršič pionir širjenja jugoslovenske misli, saj je bil med ustanovitelj »Sotce«, ki je čejala seme jugoslovenske zavesti. Podrobno je še očitni njegovo delo na novinarskem polju in naznačal koliko je moral trpeti med svetovno vojno. Pevel »Grafiker« so zapeli žalostinko »Človek gleis nato pa je krenil spredov, na čelu katerega so za križem kornjak. Na zadnji poti so spremili pokojnika odlični predstavniki naše javnosti. Na pokopališču se je od njega poslovil senator dr. Marušič. Vrlemu možu fasten spomin!

— **Zmajski ali mesarski most** popravljajo. Mestna občina je zgradila most v letih 1900 in 1901 ob priliki nekakega cesarskega jubileja, zato so most imenovali jubilejni most. Zaradi bronastih zmajev na mostu so pozneje, ko je cesar izgubil sloves, preimenovali most v zmajski. Mnogi ga imenujejo tudi mesarski, menda zaradi tega, ker so v njegovi bližini mesarske stojnice. Toda most je zanimiv predvsem zato, ker je prvi betonirani most v Ljubljani. Tadaš je niso poznali železobetona, pač na že betonske oboke. Konstrukcija mostu je zaradi tega precej zanimiva. Finosa, problema plast betona, ki je nekoliko podobna dandanašnjemu umetnemu kamnu, je precej trpela in nastale so številne razpoke. Že dol časa je bilo potrebno temeljito popravilo mostu, da bi škodljivi vremeniki vplivi ne načeli same mostne konstrukcije. Pred dnevi so zidarji postavili odor ob mostu. Celo je prevzelo podjetje V. Battolino, ki je popravilo tudi šentpetrski most in razširilo karloški most.

— **Jutri tržni dan.** Kljub jutrnjemu prazniku bo navaden tržni dan namestu v sredo in baje bo trg zaseden tudi med slovesno mašo, ko bodo trgovine zaprte. Zato je bil trg danes slabše zaseden. Malo je bilo zlasti perutnine. Okoliščani zaklagajo trg zelo z jagodami, malo kmetije pa prodaja češnje tudi zelenjave je bilo danes malo naprodaj. Na ribjem trgu so bile naprodaj izredno poceni sardelice, in sicer po 6 din kg.

— **Smrt učitelja Bezlaja** in njegove življenske družice. Včeraj ob 18. je bil izpeli mrtvaške veže na Vidovlanski cesti skupen pogreb ravnatelja meščanske šole v Šiški, Josipa Bezlaja in njegove soproge Marije, bivše učiteljice. Učiteljica Josipa Bezlaja se spominja gotovo vsa starejša in deloma tudi mlajša generacija ljubljancev. Dolga leta je poučeval v ljudski šoli na Grabnu, potem pa je bil ravnatelj na meščanski šoli v Ši-

ški. Bil je originalen mož, poln vedrega humorja, a tudi izvrsten pedagog. Čudno naključje usode je hotelo, da je nekaj ur po njegovi smrti umrla tudi njegova verna življenska družica ga. Marija. Bodi obema ohranjen fasten spomin!

— **Nevarne razmere na Hradečkova cesti.** Hradečkova cesta je zelo prometna, zlasti se, ker je zvezna cesta med dolenjsko stranjo mesta in Barjem. Zda je na nji še tem živahnejši promet, ker se je začela košnja in vozijo po nji dan za dnem velike, težko obložene vozove sena z Barja proti štepanji vasi. Cesta je preozka že za navadni vojni promet, saj se na nekaterih krajih s težavo srečata dva voza, zdat pa so nastale prave komplikacije, ko zlasti ob večerih s senom naloženimi vozovi ustavijo skoraj ves drugi promet. Voznja proti dolenjski strani je nekaj časa sploh nemogoča. Snoti je vozil proti dolenjski strani tovorni avtomobil, ki se na ozki cesti ni mogel srečati z vozom sena. Zaradi tega je za nekaj časa zastal ves promet. O nevarnosti niti ne govorimo. Ogroženi pa niso samo vozniki, temveč tudi pešci, saj ob cesti ni hodnika in pešec se ne more nikakor umakniti. Nujno potrebno bi bilo, da bi policija uvedla začasno vsaj ob večernih urah enosmerni promet. Treba bi bilo tudi prepovedati vožnjo težkih tovornih avtomobilov, ker je cestni nasip zelo slab in hiše stojiše tik ob cesti. Zidovje se tresi, ko vozijo ob hišah težki avtomobili in je nevarnost, da bo sčasom utrpelo težje poškodbe. Policija pa je treba opozoriti na vožnjo kolesarjev koscev; vozijo se oboroženi s kosami, tudi v mraku in je čudež, da se še ni pripetila težja nesreča.

— **V kapeli** narodne starokatoliške cerkve bo v torek na Vidov dan ob 8.30. slovesna črna vs. maša z mrtvaškimi molitvami za padle junake Jugoslavije. V sredo, na praznik sv. Petra in Pavla ne bo v Ljubljani službe božje, ampak bo ob 10. uri slovenska služba božja na Jesenčkah — Sava v Delavskem domu (pri Jelenu). V nedeljo 3. julija izostane tudi služba božja v Ljubljani, ker bo ta dan sv. birna v Narodnem domu v Mariboru ob 9. uri. V nedeljo, dne 10. julija pa bo ob pol 9. sveta maša brez pridige v Ljubljani, na Gosposvetski cesti št. 9, druga služba božja pa lo ta dan ob 11. v Narodnem domu v Kranju.

— **»Znižane cene za uradnike v kopališču Ilirije.** Da ugodni vsestranski želji uradništva se je uprava kopališča SK Ilirije odločila znižati cene za kopanje za uradnike v času od 12. do 15. ure. Uprava opozarja, da stane vstopnica za omarico v tem času le 3 din. Kopalec sicer plača za vstop nico 5 din, a dobi obenem bon, na podlagi katerega mu vnejo pri blagajni 2 din, če ob 15. zapusti kopališče. Te vstopnice se izdajajo le od 12. do 13.30. Upamo, da bo s tem uradnikom zelo ustreženo, saj je v teh vročih poletnih dneh opoldne vsakdo potreben ohlajanja v vodi. Kopališče SK Ilirije leži sredi mesta, voda je vedno čista in prijetno temperirana, da je kopanje za vsakogar užitek.

— **Moderne bluze** Karničnik Nebojšičnik.

— **Umrlj so v Ljubljani** od 10. do 23. t. m.: Zalar Marija, roj. Buršič, 46 let, žena mesarja, Oister Franciška, roj. Paušek, 74 let, žena žel. vlakovodje p. Slesberger Marija sestra Lucija, 72 let, šolska sestra, Karstele Neža, 67 let, služkinja, Košir Viktorija roj. Cramero, 84 let, vdova orožnika, Urbanec Marija, roj. Peterca, 86 let, užitekanka in vdova posestnika, dr. Divjak Stevo, 70 let, primarni in ravnatelj p. Šajc Pavel, 55 let, pekov. pomočnik, Čuden Franciška, roj. Jančič, 73 let, vdova em. služkinja, Subadolnik Franciška, roj. Berger 61 let, žena vpk. žel. delavca, Kukovića Marija, 64 let, vdova delavca, Zalog, Vovčina Justina, 26 let, natakarica, Breznica pri Radovljici, Kramer Ana, roj. Kabin, 50 let, žena ministra n. r., Ivavc Marija, 73 let, kuharica, Dolničar Egdij, 78 let, pleškar, Kozlevčar Franc, 73 let, zandam, narednik v p., ing. Dedeč Franjo, gradbeni podjetnik, 48 let, Zabukovec Franciška, roj. Prelesnik, 57 let, zasebnica, Maček Nikolaj, 7 mesecev, sin kuharstva, Abram Josip, 63 let, župnik v Gorici, Božnar Anton, 48 let, delavec, Gabršič Andrej, 74 let, novinar v ljubljanski bolnici so umrli: Kozoglav Ivan, 63 let, bivši lesni trgovec, Zavrl Jožefa, 31 let, hči posestnika, Okrog, ob. St. Rupert, Maček Janez, 39 let, delavec, Dol. Logarice, Imped Peter, 4 leta, sin kurjaka drž. žel. Račica ob. Loka pri Zidanem mostu, Zupančič Marta, 4 mesecev, hči delavca, Perovo pri Gospičjem, Simčič Franc, 55 let, žand. narednik v p., Gorenc Vinko, 26 let, delavec Benčina Anton, 55 let, dimnikar ski mojster, Sodražica pri Kozevju, Erjavce Franc, 8 mesecev, sin domarja, Polok ob. Krka pri Litaj, Svetek Draga, 32 let, žena drž. uradnika Rajka, Potkovšek Leopold, 10 mesecev, sin gostilničarja, Cesta pri Logatcu, Gorjanc Marija, roj. Pernice, 42 let, žena vpk. Kretinčarja drž. žel., Koc Jurček, 1 leto, sin pisar, uradnika, Megeš, Judež Nikolaj, 7 mesecev, sin kočarja, Kolčevič pri Domžalah, Zeleznik Jakob, 32 let, strojnik, Lipovec Karol, 15 let, sin cervonika, Gor. Jezero pri Logatcu, Kržič Marija, 2 leti, hči otrogovnega delavca, Pako pri Borovnici, Kukavica Alojzija, 3 mesecev, hči kurjaka, Dol. tas pri Zagorju, Lani Janko, 45 let, pismonoša, Herak Ivana, 1 leto, hči delavca, Bogataj Pavel 25 let, sin posestnika, Traita pri Škofji Loki, Trampuš Boris, 16 let, sin devlj. mojstra, Moravčec, Balog Pavla, 2 meseca, hči modistke, Božič Rudolf, 10 let, sin žagarja.

— **Umetnostno zgodovinsko društvo** v Ljubljani je sklenilo glede na številno izražene želje svojega članstva privediti v jesenski skupen izlet v inozemstvo v svrhu ogleda umetniških razstav. Člane društva in njihove prijatelje ki bi se za tak izlet zainteresirali, vabi društvo na razgovor, ki se bo vršil v četrtak dne 30. junija ob 8. uri zvečer v restavraciji hotela Union v rožah. Na tem sestanku se bo določila smer izleta, termin, voditelji in druge v postev prihajajoče okoliščine.

— **Lokale** v Kresjini, ki jih ima sodaj tvrdka I. C. Mayer, odda odbor meščanske imovine s 1. novembrom skupno ali večim tvrdkam ter je treba ponujbe vložiti do 4. julija pri mestnem gospodarskem uradu, ki daje tudi potrebne informacije.

— **Izlete** v Bohinj in na Bled priredi Družba za tujski promet v Sloveniji v dneh 26., 27., 28. in 29. t. m. Prijave in informacije v vseh biljetarnah Punika.

— **Pevski zbor Glasbene Matice.** Drveni nastop doma v Hubadovi pevski dvorani. — **K. K. novej »Na razstavi«** kluba neodvisnih v Jakobčevem paviljonu javlja klub, da se razstava zaključuje v ponedeljek zvečer. — **Beg iz življenja.** V soboto popoldne so našli pod znančami na Gradu obsežnega nekakega možkega, za katerega so ugotovili, da je 42-letni devljarski mojster Lovro Bre-

celjnik iz Slomskevo učice 25. Vzrok obupnega dejanja ni znan, zdi se pa, da je bila temu najbrž kriva beda, saj je mož, v katero težkih razmerah žive Lovljari, Pokojnik je zapustil ženo in hčerko.

— **Brivsko hratarski saloni** bodo na Vidov dan v Ljubljani odprti ob 9. uri zvečer, zapro se je med slovesno službo božjo. Na praznik sv. Petra in Pavla so pa ves dan zaprti. Komisar.

— **Podporno društvo železniških uslužbencev** je upokojence v Ljubljani sklicuje za torek, 28. t. m. od 19. uri sestanek delegatov in članov ljubljanskega okoliša v dvorani »Sloga« v poslopiu »Ljubljanskega dvorca. Važno. O. o. r.

— **Gostinja Martine.** Na praznik veselica ob vsakem vremenu!

Divjanje dveh razbojnikov

Od smartnega na Pohorju proti Pragerskemu sta eno žrtev ustrelila, dve pa nevarno ranila

Maribor, 27. junija
V soboto smo poročali o zavratnem roparskem napadu na gonjača živine Vinka Duha iz Pobrežja pri Mariboru, na katero ga sta na državni cesti med Framom in Pragerskim streljala dva razbojnika in ga oropala. Duh ni bil takoj mrtev, kakor smo poročali, temveč so težko ranjenega prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Roparski napad na Duha pa ni bil osamljen primer, temveč je le člen v verigi težkih zločinov, ki sta jih zagrešila oba razbojnika v soboto ponoči na poti od Slovenske Bistrice do smartnega, Polskave in Frama. Divjaka, ki sta strahovala vse prebivalstvo, sta se najprej okrog ene zjutraj pojavila v hiši števil. 13 v smartnem, ki je last posestnika Romana Ačka.

Okrog 1. zjutraj sta se spazila skozi okno v shrambo. Imela sta lahko delo, kajti okno je bilo zadelano le s cunjami. Iz shrambe sta se spazila v kuhinjo in od tod v zadnjo sobo, kjer sta se napila žganja. Ačkova žena je v sosedni sobi preživela dete in naenkrat je čula v veži sumljivo šepetanje. Sprva je mislila, da so domači, a kdo popiše njen strah, ko sta nenadno stopila v sobo dva maskirana neznanca s samokresi v rokah in zahtevala denar. V bližnji izbi sta se nahajali tudi mati in sestra posestnika Ačka, ki sta hoteli ogroziti ženi na pomoč, a so ju roparji poglali nazaj v sobo. Nato se jima je posrežilo, da sta se zmuznili v vežo in pobegnili.

Nenavaden nočni ropot je zbuhal tudi posestnika Romana Ačka, ki je vstal in odhitel po hlappa v hlev. Z njim vrost se je vrnil pred hišo in pogledal skozi okno. V sobi je videl sumljiva neznanca in vzkliknil: »Kaj delata?« Namesto odgovora je počil strel in smrtno zadet v čelo se je Ačko takoj zgrudil. Kroglja je prebila lobanjo in istopila zadaj.

Po zločinu sta roparja znova navallila na Ačkovo in zahtevala, naj jima izdaci denar. Žena se je na videz vdala, češ da

— **Lj Motocikliste** avtokluba pozivamo, da se udeležijo pogreba našega tragično preminulega člana g. Hinka Taborja. Pogreb bo danes ob 15. iz mrtvašnice ob Stari poti. Pododbor.

— **Jadrane avtohusa** Praga Ljubljana—Sušak. Odhodi izpred hotela Miklič ob 6.05 in 9.30. Odbod s Sušaka ob 14. in 16. uri. Vožnja tja in nazaj din 125. Veljavno 30 dni.

— **Lizol** je pila. Davi so morali prepeljati v bolnico brezposelno živijo Edo L. iz Ljubljane, ki je v obupu pila lizol. V Lolinici so ji izprali želodec in zaenkrat ni nevarnosti za njeno življenje.

— **Razstava D. Inkiostrija P. Loboda** je preložena za 4 dni. Otvoritev bo v soboto 2. julija.

ima denar na podstrešju, in odšla je z njima iz sobe. Ko pa je prišla v vežo, je jadrno planila na plano in jima srečno usla. Hitela je po pomoč k sosedu posestniku Frerešerju. Ta je pograbil lovsko puško in večkrat ustrelil proti Ačkovi hiši. Kar pa roparjev očividno ni preveč motilo. Ostala sta namreč v hiši in vse premetala in šele, ko nista našla nobenega denarja, sta izginila. Ubrala sta go proti Gaberniku.

Med Polskavo in Kalsami ju je srečal tudi posestnik Goričan, ki je šel kositi. Že od daleč ju je čul, kako sta preklinjala v hrvaščini in zdelo se mu je, da je bolj varno, če se jima umakne. Skril se je v bližnje grmovje, kar je bila njegova sreča, sicer bi ga gotovo napadla, saj nista na svojem zločinskem begu nikogar pustila na miru. Kmalu nato sta namreč srečala skupino koscev, ki sta jih s samokresi v rokah ustrelila in jih prisilila, da so se postavili lepo v vrsto. Kosci so morali nato na njuno povelje po taktu streljati iz samokresov izvajati razne vaje, naposled sta pa zaukazala: »Levo okrog!« in obenem streljala na kosce. Ene kroglja je oplazila kosca Fiderška, ki se je hudo ranjen zgrudil in so ga morali pozneje prepeljati v bolnico.

Razbojnika sta nato pobegnila, potem ko sta prepele se pretepla spegega krojača Jufija Karbunta, ki je zaradi naporne pote utrujen zaspal.

Vsi zločini in roparski napadi so bili prijavljeni orožnikom in v kratkem času so bile obveščene vse orožniške postaje ob Mariboru do Pragerskega. Iz Ljubljane je prišel orožniški polkovnik Barle, ki je odredil cerniranje vsega okoliša, tako da sta begunca malone obkrožena. Dornavevo, da sta pri zločinu udeležena zloglasni Jože Črepinko, ki je nedavno pobegnil iz mariborske kaznilnice, in neki Jakob Juhart, prav tako pa sta osumljena tudi nedavno pobegli kazničec, 33-letni Alojzij Babič in 29-letni Melhior Pintarič. Sodijo, da se zločinci skrivajo nekje na Pohorju.

Pri Keršiču je spet živahno

Ljubljana, 27. junija
Ze pred vojno je bila Keršičeva gostilna v Spodnji Šiški priljubljeno shajališče ljubljancev, Siškarjev in vsch, ki so po lepi gorenjski cesti prihajali v mesto. Radi so se ustavljali ljudje pod prijaznim zatišjem kosatih kostaev in zato je bilo res škoda, da bi bila ta točka, ki je po vojni začela propadati, za Ljubljano izgubljena. Letos je prevzela to nekdanj slovečo gostilno gospa Osetova, solastnica DAJ-DAMA, ki je vse prostore lepo in času primerno preuredila, modernizirala ter ustvarila res idlično restavracijo z moderno kavarno in intimnim barom. Kako prav je imela gospa Osetova, ki se ni strahla ogromnih stroškov, dokazuje pač najbolj sedanjih obisk restavracije, saj prihaja tja stara in mlada Ljubljana. Moramo tudi priznati, da se je gospa Osetova tudi zelo potrudila, da je kuhinja vedno založena z najboljšimi dobrotami, a njena vina pa itak slov, da je odveč vsaka hvala.

Iz Radeč

— **Zanimivo predavanje PJS.** V četrtak je prišel na povabilo poverjenstva podmladka Jadranske straže na tukajšnji ljudski šoli banovinski referent g. Viktor Pirnat iz Ljubljane in imel dve zanimivi predavanji o našem Jadranu. Naši podmladkarji so ga sprejeli zelo priščno. Pod taktirko poverjenika so mu zapeli svojo himno o Jadranski straži, nakar mu je izreklo priščno dobrodošlico šolski upravitelj g. Adalbert Božič. Predavatelj je pokazal osnovnošolski mladini nešteto slik z našega Jadrana, katere je tolmušil prav zanimivo ter jo s tem navdušil za naše morje. Zvečer je imel g. Pirnat še eno predavanje za odrasle. Obzlatovati pa moramo, da se ga je udeležilo bore malo poslušalec, s čimer so pokazali Radečani popolno brezbržnost za naše morje. Omeniti moramo samo, ko je predaval, da je bila sokolska dvorana nabito polna poslušalec, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem odličnega predavatelja. Zeteli bi, da bi bil pri naslednjem predavanju v šoli, letu 1938/39 vojni obisk.

— **Previsoke gostilniške cene.** Iz vrst domaćinov, kakor tudi izletnikov se češče jejo upravičene pritožbe, da so gostilniške cene nekaterim pričam previsoke. Četudi je res da je tukajšnja občinska uprava uvedla novo davčno na pivo, vendar ni ista tako velika, da bi gostilničarji upravičeno tožili malo pivo po 3,50 din. Ta cena je za naše malo v tujskem pogledu komaj razvijajoče se mestce odlično previsoka. Zato ju na, znčialo ker se toži enako pivo po dnuh krajih po 3 din. Enako je tudi cena topli limonadi 3 din odlično previsoka saj je dobimo v kolodvornih restavraciji na Zidanem mostu za 2 din (!) in imamo »Emoni« pa za 2,50 din (!) pa imamo vrhote je nešteto revij, naspišev in še godbo. Tudi cene mesu so previsoke!

— **Prehitrta voznja avtomobilistov** in kolesarjev. Pri nas je avtomobilski promet zelo razvit. Vsak dan vozijo skozi oblake prahu avtomobilov, ki dvigajo oblake prahu, katerega moramo ponizni meščani požirati, kljub vsem protestom. Avtomobilni drve s takvo silo in naglico osobljo pod šolo na ovinku da je čudno, da se ne pripeči več

nesreč. Oblasti naj bi nastopile proti brezobzirnim avtomobilistom, onako tudi proti kolesarjem, ki prireajo po mestu vsehših prave dirke, da se jim le s težavo umikamo.

— **Odkrilje spominke plošče na Okcju.** V nedeljo 31. julija bo na Okcju blizu Topolovca odkrite spominke plošče na hiši gostilne Meglič. Ploščo bodo odkrili v počastjenju spomina pokojnega g. Umeka. Vse organizatorično delo je v rokah g. Boža Račiča, ravnatelja iz Ljubljane. Zato vabi za ta dan vse zasavske planince od Zidanega mosta do Boštjana na Topolovec Okč k odkritju omenjene spominke plošče.

Avtobusna postaja v Ljubljani

Kje naj bo, na Ajdovičini, Kralja Petra trgu ali ob glavnem kolodvoru?

Ljubljana, 27. junija. Na magistratu so začeli razmišljati, kje bi naj bila v Ljubljani avtobusna postaja in zato so zaprosili poklicne činitele, naj bi jim odgovorili, kje se jim zdi najprimernejši prostor za njo. Na prvi pogled je razvidno, da gre za rešitev tehnično prometnega vprašanja. Predvsem je treba upoštevati interese mesta kot celote in ne vnaprej izločiti vsako trenje med posameznimi mestnimi okraji ali celo gostilnami. Treba je pa tudi podrediti skupni interes interesu posameznih avtobusnih prog in avtobusnih podjetij, kajti ne gre le za lokalni avtobusni promet, temveč tudi za mednarodni. Zato je treba takoj ločiti med avtobusno, centralno postajo in avtobusnimi postajališči, odnosno prostori za parkiranje avtomobilov ali za nalaganje blaga. Rešitev je pa lahko dvojna: ali izberemo prostor za trajno centralno avtobusno postajo ali samo za začasno.

Avtobusni klub v Ljubljani je predlagal prostor za trajno in začasno postajo. Predlagatelj so imeli pred očmi le interese prometa, kar je povsem pravilno. Zato pač niso predlagali prostora, da bi ustregli lokalnim interesom in se niso ozirali na predloge posameznikov, ki bi radi vsi imeli postajo čim bližje.

V članku 2. t. m. smo zagovarjali izbiro prostora v bližini kolodvora. Ta prostor je predlagal tudi Avtobusni klub na stni občini za centralno trajno avtobusno postajo. Proti predlogu so nastopili nekateri interesi. V imenu avtobusnih podjetnikov je podjetnik Magister zagovarjal v »Slovenec« idejo g. Kneza ter ironično predlog, naj bi bila avtobusna postaja v bližini kolodvora.

Naj navedemo samo nekatere razloge, zakaj se je AK odločil za prostor ob kolodvoru. Kolodvorsko poslopje samo nudi potnikom mnogo prostorov, ki jih hkrati potrebuje avtobusna postaja, n. pr. na kolodvoru je pošta, čakalnica, garderoba in restavracija. Eden najpomembnejših razlogov, ki govori, naj bi bila skupaj železnica in avtobusna postaja, je pa neobhodna sodobna potreba medsebojnega izpolnjevanja železniškega in avtobusnega prometa. Potniki kombinirajo vožnje z vlakom in avtobusi. Če to ne velja za lokalni avtobusni promet, ki prav za prav izpolnjuje, odnosno nadomestuje cestno železnico, je treba pač pomisliti, da je avtobusna postaja potrebna za ves in le lokalni promet.

Ze ti razlogi govori dovolj prepričevalno, da bi morali prostor za centralno avtobusno postajo izbrati ob glavnem kolodvoru. Druge prometne razloge smo navedli že zadnjič, ko smo naglasili, da ima kolodvor centralno lego in da je Masarykova cesta stičišče glavnih prometnih žil v Ljubljani. Pri izbiri avtobusne postaje je treba gledati tudi na bodočnost (predvsem na bodočnost!), glede na razvoj avtomobilizma pri nas in na razvoj mesta, ki se širi proti severu. Ker je kolodvor že sredi mesta, bi se zaradi tega avtobusne postaje ne smeli določiti južno od njega.

Avtobusni klub je predlagal prostor za začasno avtobusno postajo na Kralja Petra trgu, kjer je zdaj park. Izbiro tega prostora utemeljuje predvsem s centralno lego Kralja Petra trga, češ, da mora imeti avtobusna postaja dovoz, odno, smo odvoz od vseh strani. Mestna občina bi postajo uredila brez posebnih stroškov, ker bi ji ne bilo treba kupiti zemljišča. Podobno je rešil vprašanje avtobusne postaje tudi Trst, ki je zrtvoval za njo park. Vendar bi pa na Kralja Petra trgu ostal del parka s spomenikom in visokimi jagnjevi ograjen ter bi trg tudi ne bil oskuden v estetskem pogledu. Ob Tavčarjevi ulici bi bil širok hodnik s pritičnim poslopjem za čakalnico. Garaža bi imela prostora za 6, 7 avtobusov in bi bila začasna. Pravokotno k poslopju bi bilo prizidanih 5 do 6 pokritih peronov, ki bi bili med seboj odmaknjeni za široko avtobusov in bi bili dolgi 8 do 10 m. Za dovoz in odvoz bi bila ob postaji krožna cesta z radijem 12 m. Avtobusi bi vozili na postajo od severa, s postaje pa po Dalmatinovi ulici. Cesta ob Dalmatinovi ulici bi bila razširjena za nekaj metrov.

Če si zdaj ogledamo še predlog g. Magistra, odnosno idejo g. Kneza, kakor pravi sam g. Magister v svojem članku, se, žal, ne moremo navdušiti za avtobusno postajo na Figovčevem dvorišču in ne ob Fordovi garaži. G. Knez je baje pripravil postaviti sam na svoje stroške »osrednje« avtobusno postajo na Figovčevem (to se pravi na svojem) dvorišču. Zakaj bi bil g. Knez tako poartvovalen,

nam g. Magister ni povedal. Kakor na more biti glavni kolodvor v neposredni bližini vseh uradov, tako tudi ne moremo postaviti pred sleherni urad centralne avtobusne postaje. Ljudje, ki se vozijo s avtobusi in ki se bodo vozili slabo v bodočnosti skozi Ljubljano, ko bo našo cestno omrežje priključeno na mednarodno avtomobilsko cesto, pač ne bodo isloptali v Ljubljani le zaradi uradov. G. Magister bi moral vedeti, da se v Ljubljani vozijo z avtobusi tudi dijaki, delavci, trgovci, obrtniki, letoviščarji, turisti, uradniki in kmetje itd. in da s Figovčevim dvoriščem nimajo najboljših kamorkoli. Pomisliti je treba, da je od kolodvora bližje do bolnišnice, kakor od Figovca; da je bližje tudi na Poljane, kjer je gimnazija; da je zdaj gimnazija tudi za Bežigradom; da je blizu kolodvora učiteljskega; da je od kolodvora prav tako daleč, če ne bližje, na žilvski trg, do Mesnega doma itd.

Toda ne odloča le centralna lega, temveč predvsem prometni razlogi. Noben strokovnjak vam ne more odgovoriti, ka-

ko bi naj uredili izvoz avtobusov na Ajdovičino, če bi bila postaja na Figovčevem dvorišču, in kako bi uredili dovoz brez velike nevarnosti za pešake in vsajni promet. Če zdaj je promet na Ajdovičini zelo kompromisna in najbolj živahna v Ljubljani. Četudi bi podrl slavno Figovčovo gostilno, bi prometa ne mogli zadovoljivo urediti, a počrati je nedvomno ne nameravajo, kar bi je bilo tudi škoda, saj spada med ljubljanske znamenitosti. Kako bi naj vozili na Figovčev dvorišč in z njega veliki, mednarodni avtobusi, je vprašanje, ki nam namaj odgovoriti Figovca ne bodo odgovorili.

Pri vsem tem niti ne omenjamo vprašanja, kako bi naj avtobusi vozili k Figovcu z Dolenjskega, ko bi morali prevoziti toliko nevarnih kilometrov. — Za avtobusno postajo na zemljišču Kneževih posejnic, za kar se tudi navdušujejo nekateri, govori samo Fordova garaža, med tem ko v prometnem pogledu smisel prav tako ne prenese kritike.

Ponovno je treba naglasiti, da ne gre za interese te ali one gostilne, ne za Figovca, Kajfeža ali Mšička, temveč za interese vsega mesta. Zato je treba odločiti z vso resnostjo ter treznostjo, v zavesti, da se je avtomobilizem pri nas šele začel razvijati ter da bo avtobusni promet od leta do leta pomembnejši čimtelj v splošnem prometu. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da skozi Ljubljano drse že zdaj mednarodne ceste. Odločajo naj torej prometni strokovnjaki in nihče drugi.

Sokolstvo

Veličastna sokolska manifestacija v Medvodah

Novemu praporu je kumoval kraljevič Tomislav — Lepa javna telovadba

Medvode, 27. junija

Toliko zasovražena sokolska Tyrševa misel je doživela večerj nov triumf v Medvodah pri razvijanju sokolskega prapora, ki mu je kumoval Nj. Vis. kraljevič Tomislav. To najvišje odlikovanje za medvodskega Sokola naj mu bo v največje zadoščenje, da je na pravi poti in naj zre mirno in svojo boljšo bodočnost. Marljivo Sokoli so si z lastnimi sredstvi zgradili ličen Sokolski dom, ki na zunaj še ni povsem dovršen, večerj pa so v okviru sokolske Petrove petletnice razvijali prapor, pod katerim se bodo zbirali še poimni rodovi k vztrajnemu delu v dobro kralja, sokolstva in močne, uedinjene Jugoslavije. Velika udeležba občinstva, posebno pa lepo število častnikov naše hrabre vojske, je najljubši dokaz, koliko simpatij uživa Sokol v Medvodah v najbližjih plasteh naroda.

Kot uvod v večerjaje slavnje so priredili telovadbi v soboto zvečer šafetini tek skozi bližnje vasi s plamenicami. Šafetini tek se je pričel ob 21. in v dobri pol uri so tekali že zažgali pred sokolskim domom mogočen kres, kot omenila nedeljskih svečanosti. Krasna sončna nedelja je že v zgodnjih jutranjih urah privabila množico v Medvode, ki so bile skoro vse okrašene z državnimi zastavami. Mnogi so porabili odmor za kopanje v topli Sori, popoldne ob 15. pa se je zgrnila množica na sokolsko telovadišče. Oba vlaka sta pripeljala nove goste. Z ljubljanskim vlakom se je pripeljal zastopnik visokega kuma podpolkovnik br. Ilija Golovič v spremstvu župnega staroste br. dr. Pipenbacherja, ki so ju na kolodvoru sprejeli člani uprave s starostom br. Šeškom na čelu. Pri prihodu na telovadišče so pričakovali zastopnika kuma podpolkovnika Goloviča, ki so priredili br. Goloviču navdušene ovacije, med igranjem pozdravne koračnice vojaške godbe iz Ljubljane. Zastopnik kuma je voselo pozdravil sokolsko mladino, nato pa odšel na slavnostno okrašeno tribuno, kjer se je pričelo razvijati prapora.

Pred tribuno so se postavili praporski s svojimi prapori, na tribuni pa so zavzeli častna mesta zastopnik kuma podpolkovnik br. Golovič, župni starosta br. dr. Pipenbacher, zastopnik ruskega Sokola br. Viktor Lajev, zastopnik ZKD br. Pavle Boršnik, sreski podčastnik Škrj, domači župan Kokalj in predstavniki bratskih društev.

Najprej je zbrano sokolstvo izkazalo čast državi zastavi, ki se je dvigala na visok jambor med igranjem državne himne, potem pa je predsednik odsoka za nabavo prapora br. Šubič s kratkim nagovorom otvoril slavnje in v veseljem ugotovil, da more društvo ob svoji dvajsetletnici razvijati prapor, ki mu kumuje član naše junaka kraljevske rodovine kraljevič Tomislav. Izrekel je vsem, ki so pripomogli do nabave prapora svojo bratsko zahvalo in pozval vse navzoče, da si večkrat ogledajo prapor in

si globoko v srce vtisnejo besede na praporu: *Edinstvo naša moč!* Br. Šubič je nato podal besedo starosti br. Šešku, ki je najprej pozdravil zastopnika visokega kuma in vse druge goste. Z zadovoljstvom in največjim zadoščenjem je brat starosta podudril, da je sokolska ideja najsvetlejša in je njen odsev vzbudil pozornost tudi na najvišjem mestu, da kumuje našemu praporu kraljevič Tomislav. Na našem praporu je jasno zaščitana pot, po kateri naj hodi naše sokolstvo, pod tem praporom bomo hodili najprej od zmag do zmag... S pieteto se je nato spomnil nepozabnega prvega Sokola Viteškega kralja Aleksandra I., čigar spomin so navzočni počastili s kličem »Slava!«, zatem pa med vzhajanimi vzkliki »Zdravok!« nazdravil mlademu sokolskemu starostniku kralju Petru II., godba pa je zaigrala državno himno. Brat podpolkovnik Golovič je zatem razvil prapor z željo, da bi novi prapor vihral v čast in ponos kralja, sokolstva in domovine, privzel naj krasen, svilen trak z napisom »Tomislav« ter ga izročil br. starosti, ki se je zahvalil za izkazano čast in prosil zastopnika visokega kuma, naj bo tomlač iskrenih čustev medvodskih Sokolov na najvišjem mestu. Brat starosta je zatem izročil prapor praporski br. Jelenu, ki je obljubil, da bo nosil sokolski prapor čist in neomadevan in ga bo takega izročil svojemu nasledniku. Sledilo je pobratinstvo z ostalimi prapori mod igranjem »Pesmi sokolskih legij«, ki jo je vsa množica navdušeno pelala, sestre članice pa so privzele na prapore krasne lipove vence. Zastopnik visokega kuma je nato izročila krasen šopek rdečih nageljnikov mladi Sokolčica, brat podčastnik pa je izrekel zahvalo v imenu vseh telovadnih oddelkov in obljubil, da bo društvo delovalo v dobro kralja, sokolstva in Jugoslavije.

K besedi se je nato priglasi župni starosta br. dr. Pipenbacher, ki je čestitil društvu k odlikovanju, orisal cilje in naloge sokolstva in izrazil željo, naj bi novi prapor zbral pod svojim okriljem še vse tiste, ki še niso v sokolskih vstah v tej okolici. Posebno mladina naj se zbira pod novim praporom, da postane deležna plemenite sokolske vzgoje in pomnoži število tistih, ki jih vodi pri njihovem delu poštenost, pravičnost, nesebičnost, pravo bratroljublje in goreča domovinska ljubezen. Vsakdo pa naj vsaj v svojo dušo in srce vlije hitro cvetko jugoslovenske nacionalne zavesti, ljubezen do nedelje Jugoslavije, slovanstva in človečnosti, posebno pa ljubezen do našega sokolskega starostnika kralja Petra II., ki mu iz dna svojih src kličemo bratski »Zdravok!«. Besede brata župnega staroste so vse navzoče navdušile in grozovitih kličih »Zdravok!« so doneli v pozdrav našemu sokolskemu starostniku Petru II. V imenu ZKD je prinesel bratske čestitke k slavnju starosta visokega Sokola br. Pavle Boršnik.

Sledila je javna telovadba, ki sta jo prav sprejeto vodila načelnik br. Bejakovič in načelnica s Medvodca, Ob vseh sokolskih koračnicah so prikazovali na telovadišču, burno pozdravljeni naraščajniki (51) in naraščajnice (37), ki so praznike proste vaje opravili prav dobro in skladno. Občinstvo je priredilo naraščajni tople ovacije, potem pa je 64 deklic in 75 dečkov prav zadovoljivo izvedlo župne proste vaje, ki so občinstvu izredno ugajale. Pri otrodni telovadbi so nastopili člani na drogu in bradli, naraščajniki s preskoki čez kozo, moška deca pa s prometi, skoki itd. Vse vrste so za svoje dobro izvedene vaje bile deležne nedeljene pohvale. Po otrodni telovadbi so deklici in dečkovi izvajali še razne igre, ki so vzbudile pri gledalcih obilo smeha in zabave. Uspeh telovadnih nastopov so zaključili člani (39) in članice (32) s praškimi prostimi vajami, ki so v vsakem pogledu prav dobro uspele, zato zaslužena pohvala občinstva ni izostala. Končno so prišli na telovadišče vsi oddelki. Prosvetar br. Modri je predital vdanostno brzojavko kumu Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu, potem pa je množica zapela sokolsko himno »Hlej Slovenija, naka je bila spuščena državna zastava. Vsi oddelki so zatem strumno defilirali pred odličniki in prapori in med petjem »Le naprej brez miru...« zapustili telovadišče ob ponovnih ovacijah občinstva. Po telovadbi je bila prijetna sokolska zabava ob neumornem igranju vojaške godbe, ki je gotovo prinesla društvu lep gmeten uspeh. Sokolu v Medvodah k izredno uspešni slavnosti naše bratske čestitke z željo, naj bi novi prapor združil pod svojim okriljem vse prave in zavedne Jugoslovence v dobro kralja, sokolstva in močne, nedeljivo Jugoslavije. —at.

Akademija

Sokola Ljubljana III

Ljubljana, 27. junija

Na letnem telovadišču ob Tyrševi cesti je priredil Sokol Ljubljana III v soboto ob 20.30 telovadno akademijo, ki so jo posetili številni Sokoli iz ljubljanskih in bližnjih sokolskih društev, ter lopo število sokolstvu naklonjenega občinstva. Župno upravo sta zastopala načelnik br. Franjo Lubej in član uprave br. Slana. V zelo lepem številu so bili navzočini tudi častniki 16. artil. polka kot najbližji sosedi Sokola III. Pred pričetkom akademije so švigale v nebo raznobarne rakete, kar je svečanost še bolj povzdignilo. Prva je prišla na telovadišče ženska deca, ki je telovadno skladbo »Patki in vile« opravila se zadosti dobro in skladno. Po deklicah je nastopila vrsta dečkov z raznimi preskoki skozi goreč obroč. Občinstvo je nagradilo dečke za njihove lepe premete in pлавne skoke z dolgotrajnim odobravanjem. Osmo naraščajnic je prav dobro zaplesalo španski valček, ki bi pri boljši razsvetljavi dosegel še večji uspeh, naka je vrsta članov nastopila na krogih in pokazala nekaj prav posebnih in lepih vaj v gugu. Občinstvo ni štedito s priznanjem. Ljubke so bile vaje deklic z lokci ob učinkoviti razsvetljavi, potem pa je devet članic dokaj dobro in skladno izvedlo telovadni ples, med toplim odobravanjem gledalcev. Vzorna vrsta Ljubljanskega Sokola, ki so jo tvorili bratje, ki bodo tekmovali v Pragi v višjem oddelku, so s svojimi krasnimi vajami zadivilo občinstvo, in ni bilo navdušenega prijetvanja in poskanja ne konca ne kraja. Akademijo je zaključilo članstvo in naraščajci z vajami z gorečimi kiji, ki pa zaradi slabe spremljave klavirja (prepočasen valček takt) niso prišle povsem do veljave. Vaje s kiji zahtevajo namreč hiter valček takt in veliko gibčnost v rokah. V bodoče naj društveno načelnitvo posveti tem vajam več pažnje in uveljavnosti. Akademijo je vodil br. Pustšek, ki je tudi pripravil večino telovadnih točk, za kar mu gre vse priznanje. Po akademiji je bil v dvorani Sokolskega doma družabni večer s plesom, pri katerem je sodeloval društveni orkester. Sokolu III želimo pri nadaljnjem delu obilo trajnih uspehov in mu kličemo »Le naprej brez miru...«

Udeležencem X. vsokolkega zleta v Pragi

Člane in članice, ki se udeležijo X. vsokolkega zleta v Pragi obveščamo, da je odhod poselnega sokolskega vlaka za župo Ljubljana in Kranj v sredo, 29. t. m. ob 17. uri z glavnega kolodvora v Ljubljani. Po sklepu vodstva župe morajo biti vsi člani in članice iz vseh župnih društev brez izjeme tega dne ob 15.30 v slavnostnih krogih na telovadišču ljubljanskega Sokola v Trbovlju, kjer bo pregled korojev, redovnih vaj in razdelitev značk. Odhod vsega članstva je v sredo ob 16. uri na glavni kolodvor. Kdor bi ne prišel k pregledu, ne bo mogel odpotovati. Če bo deč, bo sestank ob isti uri v Narodnem domu. V ostalem se ravna po okrožnici, ki sta jo presli.

Opozorjamo tudi vse udeležence praškega zleta, da si nastavijo že takoj v popoldanskih urah oči pred odhodom na skupno zbirniško vožnjo karto od Ljubljane do Kotorice pri kolodvorski blagajni. Zdravo! Sokolska župa Ljubljana.

Iz Zagorja

— Čestitamo. Na rudarskem oddelku tehnične fakultete je v sredo promoviral za rudarskega inženjerja g. Matko Pelko, sin šolskega upravitelja Matije v Toplicah. Naj prejme naše srčne čestitke.

— Škropljenje cest je hvalevredna odredba, ki smo jo, hvala uvidenosti, deležni tudi mi. Škropilni voz je redno v obratu od ene ponedelj naprej, da smo tako vsaj v dopoldanskih urah obvarovani pred prašom. Vročina je tudi v naši dolini nezmožna in smo prav potrebni dežja, saj je zemlja že tako izsušena, da se vse suši in vene.

— Neprijeten obisk je imel v noči med nedeljo in ponedeljem cestar g. Strojčan. Medtem ko je pri odprtem oknu spal, se je spazil v sobo tat in mu odnesel fantovski krog iz omare in praznično obleko. Iste noči je bilo vloženo v pisarno finančne postaje. Vlomilec je udrl okno in napravil v pisarni precejšen nered. Imel pa je smolo, ker ni našel v pisarni denarja, katerega se je nadejal, čeprav je imel v rokah karverto s 300 din. Zadolovil se je z naličnim peresom in barvačnimi svinčniki. Sum je takoj padel na Alojzija Stebana, brata Stebana Cirila, ki je trenutno v zaporu. Pri njem so našli fantovski krog, za katerega pravi, da mu ga je prinesel neki Sletni deček, katerega pa seveda ne pozna. Kar so ga videli te dni v družbi nevarnega vlomnika Leopolda Sajeveca iz Trbovelj, za katerim je bila izdana tirščica, so Stebana Alojzija, ki ostane na prestopke tajni, aretirali in odvedli v litjske zapore. Kaže, da se je našim orožnikom posrečilo prijati nevarnega ptička, ki ima brčkone na vesi tudi tatvine, ki smo jih registrirali že lansko leto, ko se je nečisti obiskovalec spazil v kuhinjo g. Lipovška in drugih sosedov ter odnesel precej drobnega blaga.

— Kopalci na Savi so vendar prišli na svoj račun. Steer smo najneprtnjeje videli že pred tremi tedni, toda zdaj je v zatonu pod postajo vse živo. Čeprav je voda še precej hladna, to nikogar več ne moti. Opozorjamo pa na zahtirnost Save in opominjamo k največji opreznosti, saj je vsa podloga kak primer, da nezkušen kopalci »gagajo« in je pripisati le sreči, da že nihče ni utonil. Zadnji je utonil pred petimi leti mladi kapetan g. Štular.

Iz Celja

— c Levi brez Vogljane od železniškega mostu za cinkarno do bivše tovarne kisa v Zavodih bo 30. oktobra letos registrirati. Proračun znaša 60.000 din.

— Razbesenje zastave! Mestno poglavarstvo v Celju vabi hišne posestnike, da na Vidov dan 28. t. m. razbesijo na svojih poslopih državne zastave.

— Škropljenje ulic. Mestna občina bo dala napraviti vodnjak pri dejem zavetišču in poglobiti vodnjak na Pristovškem posestvu na Sp. Hudnji. Iz teh vodnjakov bo črpal škropilni avtomobil vodo za škropljenje cest v tem predelu.

— c S svetilko ga je napadel. V četrtak je neki sudar iz Pecovnika napadel 25-letnega rudarja Rudolfa Deželaka iz Celja in ga udaril s tako silo s karbidno svetilko po desnem licu, da mu je prizadel pet centimetrov dolgo rano. Deželak se zdravi v celjski bolnici.

— c Reljki : Atletiki 3 : 1 (1 : 0). V nedeljo dopoldne je gostoval mariborski Rapid v Celju in v prijateljski tekmi zaslužen premagal celjske Atletike. Rapidova enajstoročja je bila tehnično boljša in hitrejša. Obramba Atletikov je bila dobra, napač pa je bil premočan povezan in ni imel strelecev. Rapid je bil večino tekme v lahni premoči. Gostje so zabili gol v 23. minuti prvega ter v 19. in 42. minuti drugega polčasa. Atletiki pa svoj častni gol v 29. minuti drugega polčasa. Sodil je g. Prestinger točno in objektivno.

— c Jugoslavija : Retje 3 : 0 (0 : 0). Na Olimpovem igrišču v Gaberju je bila popolnoma odigrana kvalifikacijska tekma za vstop v I. razred med celjsko Jugoslavijo in SK Retjem iz Trbovelj. Zmaga Jugoslavije je bila zaslužena. Gostje so nudili dobro tehnično igranje, bili pa so neodločni pred golom. Jugoslavija je igrala prvih 20 minut nervozno in je s tem omogočila gostom premoč, nato pa se je znašla in je vse do konca igre prevladovala. Jugoslavija je imela mnogo lepih prilik, ki jih pa ni znala izrabiti. Šele v 33. in 38. minuti drugega polčasa je Steblovnik II uspešno trikrat potresti mrežo gostov. Tekma je bila zelo živahna. Sodnik je v 22. minuti prvega polčasa izključil enega igralca Retje. Gostje so morali igrati vse do konca samo z 10 igralci. Sodil je g. Vrhovnik iz Ljubljane zelo zadovoljivo.

Darujte za »Zvončkov« shlad

Pri tem glasu je Tereza zaihtela, sklonila se je iz voza in pokazala svojo skušntrano glavo.

Voz je oddrdal. Berac je ostal namonjen na vogalni kamen. Tovalito je stal za njim.

— To je ona, — je vzkliknil in se prekrizal. — Kam neki jo peljejo?

XI.

SAMOSTAN

Nekaj milj od Madrida, med Aranjunom in Villamanrico je stal nekoč starinski samostan, ki je pripadal tretjemu redu sv. Franciška. Redovniki, ki so ga bili ustanovili, so ga bili že davno zapustili zaradi nezdravega podnebja, potem so pa prebivali v njem redovnice Stročega reda. Mimo samostanskega zidovja je tekla reka Tajo in narnačkla njegove mračne in zaraščene vrtove, ki so bili kakor nekakšna oaza sredi suhih in nerodovinskih planjav Nove Castilije. Toda leni tok njene vode je širil ubijajoče hlape, zastrupil je zrak pod mračnim stebrovjem in samo redovnice so kljubovale nevarnosti bivanja v tem nezdravem kraju.

Tu žene, ki jih je bila pismoteča pobožnost istrigala svetu, so strogo držale trojno zaobljubo čestosti, pokornosti in uboštva, njihova oblačila so bila iz raševine kakor obleka Stročega reda sv. Franciška. Nosile so sandale, prepasane so bile kakor redovniki in črne pajtolane so jim držale na čehu trnjeve krone. Ta red je bil najstrožji od vseh, kar jih je imela Španija. Niti karmeličanke niso pomele tako strogosti njevojnega reda.

H E REYBAUDOV: OSUETA ROMAN DEKLISKEGA SRCA

Proti večeru se je don Ignacio vrnil. Našel je Terezo klečečo na tleh v najtemnejšem kotu sobe. Glavo je imela zakrito s plaščem, kakor da se boji celo dnevne svetlobe.

— Vstanite! — je dejal. Odložite svojo poročno obleko in oblecite tole.

In pokazal ji je obleko iz raševine. Vrgel jo je pred njo rekoč:

— To je raševinasta obleka, ki jo boste morali nositi do smrti.

Odšel je, da bi se mogla preobleči. Ubogala ga je liki stroj. To žalostno oblačilo jo je komaj zakrivalo, toda lasje so ji padali na ramena in na napol gole roke.

— Pojdiva! — je dejal kanonik in odprl vrata. Tereza je odšla za njim. Spremlil jo je do velike dvorane, določene samo za slavnostne sprejeme. Čim je prišla do njenega praga, je Tereza prestrašeno odskočila in zašepetala s strtim glasom:

— Ne, ne! Ne vstopim!... V dvorani je bila zbrana vsa rodovina Vasconcellov. Dona Beatrix iz nekakšne praznovarnosti ni

hotela odpreti te dvorane ob poroki svoje hčerke. Po smrti grofa de Vasconcellos je sprejemala njegova vdova v žalni obleki v tej dvorani izraze sožalja, od tistega dne pa ni prestopila več njenega praga in vrata dvorane so bila stalno zaprta.

Nekaj žen je stalo okrog Beatrice, ki je vsa obkrojena proslila boga, naj odpusti njeni hčeri greh. Vsi so molčali in se ozirali na odprta vrata, kjer se je bilo pravkar prikazalo belo in izmučeno oličje done Tereze. Njen krik je bolešno odjeknil v arcu vseh. Nastal je trenutek mučnega pričakovanja. Toda don Ignacio je siloma privlekel ubogo žrtev v dvorano in jo postavil pred zbrano rodovino.

— Tereza de Vasconcellos, — je dejal s poveličnim glasom, — predno zapustite za vedno svet, si izprosite odpustanje za pohajenje, ki ga imate na vesti.

Padla je na kolena in zašepetala:

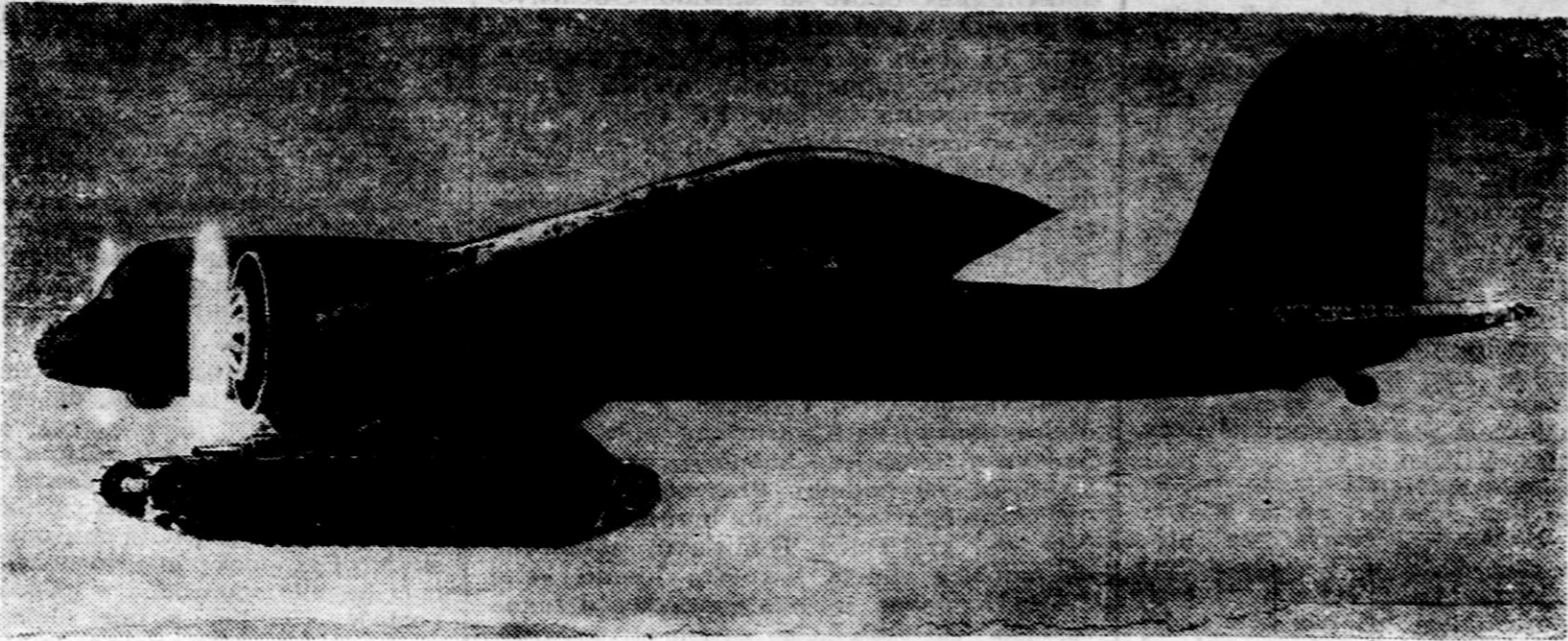
— Prosim odpustanja boga in svojo mater.

Tedaj je vstala dona Beatrix, da bi se poslovila od svoje hčerke, toda kanonik jo je potisnil nazaj, ker je plakala in krala svojo slabost.

— Pojdiva, — je dejal in namignil Terezi, naj vstane. — Na pot morava. Priporočite se v molitve tistim, ki vidijo vaše kesanje. Lahko še postanete svetu zgled in si zaslužite zveličanje z dolgo pokoro. Nebo se odpira spokornim dušam, prav tako kakor dušam, ki niso nikoli odložile oblačila ne dolžnosti. Tereza, vstanite in krenite na takšno pot, ki vas privede v rajnost.

Amerika zalaga svet z letafi

Velika naročila v Ameriki — Najboljši odjemalci Argentina, Kitajska in Rusija

Naročila pri eni sami tvrdki

V nadaljnjo ilustracijo nam lahko služijo seznanjenim inženirskim naročilom pri eni ameriški tvrdki »Lockheed Aviation Company«, kjer najdemo najnovejše podatke: Več opazovalnih letal za Venezuelo, 11 prometnih veeletal za holandsko zračno progo v

Lindbergh

Indiji, 3 prometna letala po 10 sedežev tipe »Elektra« za Rumunijo, dvoje letal iste tipe za Jugoslavijo, 6 za Poljsko in 4 za Kanado. Velika naročila imajo tudi druge ameriške tovarne. Med najzanimivejšimi naročili so ona pri tvrdki »Vultee Aircraft Company«, kjer je naročenih 100 bombarderskih letal za Turčijo, Kitajsko in Rusijo ter pri tovarni »Glenn-Martin« 50 hidroavionov za holandsko armado.

Angleška trgovska politika
Anglija je napovedovala v začetku svojega oboroževalnega programa velika naročila letal v Ameriki, češ, da njene tovarne niso zmogne nagle serijske proizvodnje. Anglija je zelo silno odjemalec in najboljši plačnik. Vrednostni papirji ameriških letalskih tovarn so poskočili do neslutene višine v Ameriko je odpotovala angleška komisija, ki naj bi sklenila velike dobave. In to je bila nova injekcija krvi. Ničve pa ni stnil, kakšen je trgovski načrt Angležev.

Angleška komisija v Ameriki ni sklenila nobene dobave, nasprotno, izjavila je,

da niti ameriški serijski tempo ne more zadostiti zahtevam tempa angleškega oboroževanja in da se bodo morali Angleži zadovoljiti z lastno proizvodnjo. To je bila mrzla prha na borzo delnic ameriških letalskih tovarn in vrednostni papirji so padali še hitreje, kakor so prej skakali. Padli so celo pod prvotni nivo. Potem je pa angleški kapital pokupil na borzah, kar se je dalo. A zdaj? Anglija napoveduje definitivna naročila 400 letal v Ameriki v vrednosti 20.000.000 dolarjev. Lahko si mislimo, koliko bo Anglija zaslužila, ko je postala eden največjih delničarjev ameriških letalskih tovarn.

Kako naročajo

Tudi na golih računih odjemalcev ameriške industrije v preteklem letu lahko ugotovimo ozadje politično gospodarskega nehanja sveta. Primerjajmo samo številke poraeta naročil. Največji odstotek porasta naročil v primeri s predlanskim letom izkazuje Turčija in sicer 2535%. Rusija pa 1196, dočim je Kitajska, ki je deloma svoja naročila v vrednosti 7.185.555 dolarjev opravila že predlanskim, zdaj je pa že bolj vezana na rusko industrijo, naročila letos v Ameriki samo za pičle 4.600.000 dolarjev letal. Prvo mesto med odjemalci pa zavzema Argentina, ker sama sploh nima letalske industrije. Njena naročila so znašala lani 4.500.000 dolarjev. Iz druge statistike je razvidno, da odpade na bližnji in daljni vzhod 34,3% naročil, torej približno toliko kakor za Evropo in Afriko skupaj.

Ogromne nove investicije

Navzlic ogromnemu razmahu letalske industrije pripravlja Amerika nov poskus, ki ji ga narekuje vedno večja povpraševanja po orjaških letalih. Zdržilo se je več podjetij in na delu so letalski strokovnjaki, med njimi tudi slavni podpolkovnik Lindbergh. Ameriški strokovnjaki so izjavili, da bo mogoče zgraditi hidroavion za 100 ljudi, ki bi lahko letal v višini 6000 m s povprečno hitrostjo 440 km na uro 8000 km daleč, ne da bi se spustil na tla. Gre samo še za zagotovitev finančnih sredstev za poizkuse, načrte in gradnjo orjaških letal. V Ameriki pripravljajo posebno subskripcijo, da zbera denar. Gotovo imajo že vse dobro preračunano, Amerika gre hladnokrvno za geslom »Amerika first« in sedanja njena letalska poplava sveta kaže še na večji razmah v bodočnosti.

tretji je pa zavozil v Michigansko jezero. V prvih dveh primerih se je nekoliko pobel, v tretjem je pa ostal nepoškodovan. Šele po tretji nesreči se mu je zazdel družabnik Wilson sumljiv. Ovadil ga je in obsojen je bil na 20 let ječe. Dvakrat so pa Walkerja napadli tolovaji, a vedno je imel srečo. Kočnjo ga je hotel njegov nekak Jim Bryand zastrupiti z arzenom, pa je Walker srečno ušel smrti.

Marie Antoinetta in giljotina

Francoski zgodovinarji so jeli obravnavati nov problem, ki sicer ni aktualen, vendar pa zasluži večjo pozornost. Nekateri francoski pisatelji namreč trdi, da je bila Marie Antoinetta, ki je umrla med francosko revolucijo na giljotini, mrtva še predno je prišla pod njen nož. Pisatelj zatrjuje, da so mučili Marie Antoinetto hudi srčni krči, da se je zgredila in da so že mrtvo položili pod giljotino. Če je to res, so vse slike o krajiščini usmrtitve lažne. Na vseh slikah vidimo Marie Antoinetto, kako stopa visoko vzravnan in ponosna na morišče. Zato si zgodovinarji zdaj prizadevajo na podlagi starih listin in beležik očitvev najti dokaze, da je bila Marie Antoinetta res že mrtva, ko so jo izročili krvniku.

Odkod izraz chic?

Vse, kar je lepo in kar dobro pristaja, imenujejo v Franciji v bežnem pogovoru chic (beri šik). Klobuk je chic, obleka je chic, parfum je chic. In ta chic leze tudi v druge države, ker se označuje z njim višek populnosti, posebno v modnih predmetih. Etimologi, zlasti nemški, so domnevali, da je ta beseda nemškega izvora. Da je v zvezi z nemškimi »sich« schickens. V nekem francoskem listu pa čitamo, da je ta beseda domača, francoska, da je to prav za prav ime nočka, ki si je imenoval po izgovorjavi enako, pisal se je pa Chique. Ta Andre Chique, rojen okrog leta 1760 kot sin francoskega urarja, je bil izredno nadarjen risar in slikar. Zato ga je poslal oče v umetniško šolo k slavnemu slikarju Louisu Davidu. Ta je bil tako navdušen nad dečkovo nadarjenostjo, da mu je posvetil vse sile, da bi napravil iz njega velikega umetnika.

In Chique se je izkazal vrednega njegovega zaupanja. Že kot 18 letni mladenič je naslikal več slik, ki so presenetile umetniški svet s svojo dovršenostjo in eleganco. Postal je Davidov ljubljence. Z 18 leti je pa nepričakovano doblil kožo in umrl. David je bil ves obupan. Chique mu je bil takoj prsteč k sru, da je preostal vsa dela svojih učencev sru po njem: To ni Chi-

que — »Chique. In čim bolj je našla slava Louisa Davida kot evropskega umetnika tem bolj se širila tudi njegova kritika umetnin, tesno zvezana s Chiqueovim imenom. Najprej se je rabilo to ime v govorici slikarjev in umetnikov vobče, potem je pa še prešlo na druga polja, a zdaj postaja polegoma za mednarodni izraz.

Kitajski zdravniki

Na Kitajskem je navada, da obesi zdravnika na svoji hiši toliko svetilk, kolikor njegovih pacientov je umrlo. Nekoga dne je postal neki Anglež slugo po kitajskega zdravnika. Naročil mu je, naj pošče takega, ki mu vst na hiši najmanj svetilk. Sluga je našel zdravnika z eno samo svetilko. »Dr. Ko« je bilo napisano na vratih, spodaj pa na dolgo in široko povedano, v katerih strokah je nedosegljiv mojster. S tem okrasom zdravniške vede se je vrnil sluga k svojemu gospodarju. Po konzultaciji je Anglež izrazil svoje začudenje nad tem, da je umrl zdravniku samo en bolnik. — Kako dolgo pa že izvršujete prakso? — ga je vprašal. — Od večera, — je odgovoril dr. Ko.

Tudi na Kitajskem visoki zdravniški honorarji niso nič posebnega. Premožni trgovci Minlin je dobil od slavnega specialista za ušesne bolezni Kvana masten račun. Prof. Kvan je bil sam močno naglušen in z bolnikom se je sporazumeval samo s pomočjo slušalke. Temu se je pa zelo čudil Minlinov sin. — Oče, je vprašal, — zakaj pa gospod profesor ne izleži v prvi vrsti sebe, če je res tako izbojen zdravnik? — Najbrž je samemu sebi predrag, — je menil Minlin.

Bogataš na Kitajskem ima svojega domačega zdravnika s stalno plačo. Če zbolil, mu plačo takoj ustavi, dokler ne ozdravi. V takih razmerah si seveda vsak zdravnik prizadeva izlečiti svojega bolnika čim prej. Ta sistem se je zelo dobro obnesel. Tam ne poznajo primerov, da bi zdravnik nameroma zavlačeval bolezen, samo da čim več zasluži. Na drugi strani pa pozna kitajski siromak šest stopenj bolezni, katerim pravi »grenke pišule smrti«.

1. Bolnik ne pošlje po zdravnika, izleči se sam.
2. Bolnik pošlje po zdravnika, toda zdravnik ne pride, bolnik se izleči sam.
3. Bolnik pošlje po zdravnika, zdravnik pride, pa mu ničesar ne predpiše, bolnik se izleči sam.
4. Bolnik pošlje po zdravnika, ki mu nekaj predpiše, bolnik pa tega ne vzame in izleči se sam.
5. Bolnik pošlje po zdravnika, zdravnik pride, predpiše mu nekaj, bolnik si da to prinesiti, pa ne vzame in izleči se sam.
6. Bolnik pošlje po zdravnika, zdravnik pride, predpiše mu nekaj, bolnik vzame to in ozdravi.

Nov ameriški ples

Debelo jabolko ali »Big Apple« se imenuje ameriška pisna novost, ki se je razširila tudi že v Pariz in London. Ta zadnja novost ameriškega plesa pa izvira iz Južne Karoline. Novi ples se je takoj razširil po vsej Ameriki. Temperamentna ameriška mladina je namreč našla v njem ugodno priliko, da pokaže svojo gibčnost. Big Apple je baje tako divji ples, da ne pomeni jutranja telovadba v primeri z njim nič, pa naj bo še tako intenzivna. Plesni učitelji ga zavračajo čes, da sploh ni ples, moralisti ga pa proglašajo za najbolj barsbarski pojav, kar si jih moremo misliti v plesu.

Ogorčenje ni brez podlage. Big Apple je ples, pri katerem je treba noge visoko dvigati, z rokami mahati naprej in nazaj, meča, bokli, ramena ter trebušne in vratne mišice delujejo v enem ritmu in pri posebnih figurah mora plesalec celo razkoračeni nog preskočiti sklonjeno plesalko. Ta ples zahteva večjo družbo in dopušča razne improvizacije tistih, ki ga vodijo. Zakaj se imenuje »debelo jabolko« ni znano. Najbrž izvira njegovo ime iz južnokarolinške krme, kjer se je ta ples rodil.

Planet Pluto

O tem devetem planetu našega solnčnega sistema vedo zvezdoslovci zanekrat že zelo malo. In vendar je minilo letos že osem let, odkar so ga odkrili na nebu v zvezdarni prof. Lowella v Flagstaffu v državi Arizoa. Napovedal ga je bil pa že mnogo prej umrl zvezdoslovec prof. Pickering. Pickeringov uspeh so torej po vsej pravici primerjali z Mendeljejevi uspehi. Novih dognanj o planetu Plutonu pa po odkritju ni bilo.

Zanekrat se zdi najverjetnejša domneva slavnega zvezdoslovca sira Jamesa Jeansa, da je Pluto že povsem pogreznjen v medzvezdni mraz in da je zato njegova površina pokrita s plavajočo tekočico zraka. Ta zrak je kakor zrcalo, da se od njega odražajo žarki daljnega sonca in da prižara iz njih na ogromno daljavo majhno podobo sonca. Ne vidimo torej planeta kod takega, temveč samo majhno solčno sliko na tem mestu. Jeans sklepa iz tega, kakor je domneval že Pickering, da je planet Pluto že mnogo večji, nego bi moral biti, če bi na mestu opazovana svetloba odražala njegovo in ne podobo sonca. Najbrž je mnogokrat večji od zemlje, zato pa tudi vpliva na Neptunovo in Uranovo pot. Zato ga je tudi Pickering lahko napovedal.

Tragedija ameriškega detektiva

Tragično nalogo si je nadel poveljnik policijske čete za zalezovanje tatov avtomobilov Ernest Keen v Chicagu, ko se njegovim redarjem ni posrečilo zasafiti tatu, ki je bil ukradel v zadnjih dveh tednih 28 avtomobilov. Keen je ugotovil, da tat ne more biti nihče drugi, nego njegov 28 letni sin Harold. Na to misel je prišel po opisu zločinca, ki se je v marsičem ujemal z njegovim sinom. Keen je pokazal sinovo fotografijo očitvidem tatvine in ti so razpršili še zadnji njegov dvom. Potem je Keen izjavil, da bo poskrbel, da pride tat v roke pravice, čeprav je to najtežja naloga v 15 letih njegove policijske službe.

Oče je vedel, da pride njegov sin k svoji 19 letni ženi Angelini in tam mu je hotel nastavitv past. Snaha mu je res povedala, kdaj pride njen mož, opozorila ga je pa, da je vedno oborožen. Sestati bi se morala v petek ponoči v hiši skupne prijateljice. Keen je trjavil, da bo obratunal s svojimi sinom in da mu je ljubele tvegati lastno, nego življenje kateregakoli redarja. Toda tega mu niso dovolili.

»dva« je poveljnik policijske čete, ki je poveljnik policijske čete, ki je poveljnik policijske čete. Ko je poveljnik policijske čete, naj se vidi, je se jel slednji po samokres, toda policist je bil hitrejši. Harold Keen se je zgrudil in izdihal, še predno je prišel zdravnik. Njegov oče je preostal iz službe, ker mora strah svojih čast, ki je doživela hud živčni napad, ko je zvedela za tragično sinovo smrt.

Predor med Doverom in Calaisom

V angleški spodnji zbornici so zopet debatali o predoru med Doverom in Calaisom in sicer že trinajstič. Prvič je bila sprožena misel predora pod Rokavskim prelivom že pred 126 leti. Francoski inženjer Mathieu je leta 1802 predložil Napoleonu načrte predora med Francijo in Anglijo in konzul je bil prav tako navdušen nad tem, kakor pozneje angleški državnik Balfour. Politični in vojni dogodki, zlasti pa žalostna Napoleonova usoda, so uresničenje tega velikega načrta onemogočili, toda samo dozdnevno. Po vojni leta 1870 je Gladstone porabil ta načrt za sredstvo političnega pritiska na Nemčijo. Ustanovljena je bila še zdaj obstoječa delniška družba, ki je približno na 10.000 krajih sondirala morsko dno, da bi dognala, kje bi bilo najlažje graditi predor. Ugotovljeno je bilo, da so geološki pogoji za zgraditev predora zelo ugodni. Pod vsem Rokavskim prelivom so debele plasti sive krede. Na obeh straneh so začeli kopati. Od Shakespeara Cliffa pri Doveru so izkopali za poskušajo okrog 2 km predora pod morjem, na francoski strani pa 1.900 m. To je bilo leta 1882. Potem je pa prišla londonska trgovska zbornica s svojim vnetom. Tako so nehali v Franciji in Angliji kopati predor, vendar pa načrtov niso opustili in eden izmed zdajšnjih je bil posebno zanimiv. Po njem naj bi bil predor dolg 60 km. Predor naj bi se pričel pri angleškem Shakespeara Cliffu in končal na francoski strani pri Sangatti. Najprej naj bi v petih letih prekopali na vsej dolžini okrog 3 km širok »pilotni predor«. Iz tega bi delali na vse strani poskusa vrtnjanja, da bi ugotovili geološke pogoje. Pilotni predor bi služil pozneje za kopanje in vrtnjanje glavnega predora. Tako bi se delo skrajšalo na tri leta.

Marija Ducretova v samostanu

Oni dan so se zopet odprla vrata ženske kaznilnice v Rennesu v Franciji in kaznilnico je zapustila ženska, ki je prestala v nji 20 let težke ječe in prisilnega dela. V spremstvu redovnice reda sester Bethanie je odšla k avtomobilu, ki jo je že čakal pred kaznilnico. Bivša kaznjena je pri svojih 42 letih še izredno mlada, toda zelo suha. Na njej je imela črno obleko in plah očes, so zrlje izpod črnega klobuka boječe na svet, ki ga 20 let ni videla. Sedanj svet se je sploh ne spominja več in vendar je bilo svojčas njeno ime splošno znano. V oktobru 1918, proti koncu svetovne vojne, se je francoskim vojaškim oblastem posrečilo dokazati takrat komaj 22-letni Mariji Ducretovi večkratno veleizdajo in sporazumevanje s sovražnikom. V takih primerih vojaške oblasti ne poznajo šale. Ducretova je bila obsojena na smrt.

Njena sreča je pa bila, da je francoska vojska takrat že odločno zmagovala in tako se je vrhovno poveljstvo armade usmiliilo na smrt obsojene veleizdajke ter ji izpremenilo smrtno kazen v dosmrtno ječo. 20 let je bila Ducretova vzorna kaznjena, zdaj so jo pa pomilostili in sicer po zaslugi sester reda Bethanie, ki so ji izposlovale popolno oseboboditev. Celico ženske kaznilnice je zamenjala za samostansko celico. S tem se je menda za vedno zaprla razburljiva knjiga življenja mlade, nekdo krasne žene, ki je izdala svojo domovino Nemcem in ki je vzbudila obravnavo proti nji toliko zanimanja. V samostanu Ecommoy bo končala svoje burno življenje pod tujim imenom.

Radioprogram

Četrtek, 30. junija
12: Operni spevi (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Opoidanski koncert Radijskega orkestra. — 14: Narodni koncert na wurliških orglah (plošče). — 18:40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Organizacija deželna (dr. Alfred Pišeta). — 19:50: Eset minut zabave. — 20: Saksoson in ksilofon (plošče). — 20:15: Koncert. Sodelujejo: g. J. Strukelj-Polzenel in ojačen Radijski orkester. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za ples in boljše voljo (plošče). Konec ob 23. uri.

Petek, 1. julija
12: Razni zbori pojo (plošče). — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Vojaške godbe igrajo (plošče). — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: Bika na Bregalnici — 25-letnica srbsko-bolgarske vojne l. 1913 (Nikola Colovž). — 19:50: 10 minut zabave. — 20: Moniuszko: Bajka, uvertura (ork. čl. varšavske opere, plošče). — 20:10: Ženska ura: Naši letoviščarji (za I. Velikonja). — 20:30: Akademski pevski kvintet: Skladbe A. Hajdriha. — 21:15: Koncert češke klavišne glasbe (g. prof. Pavel Šivic). — 22: Napovedi, poročila. — 22:30: Angleške plošče. Konec ob 23. uri.

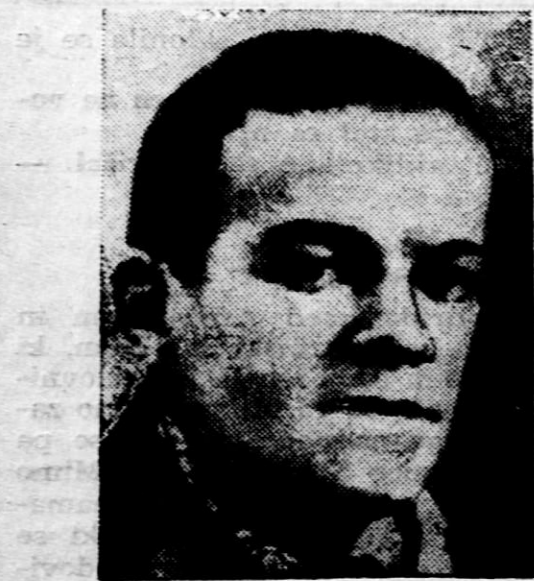
Sobota, 2. julija
12: Plošče znane in izbrane, bodo zdalej vam igrane. Vse hitijo v pravi red, brez sporeda, brez besed. — 12:45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13:30: Ploče znane in izbrane, bodo zdalej vam igrane. Vse hitijo v pravi red, brez sporeda, brez besed. — 14: Napovedi. — 18: Za vesel delopust (g. Radijski orkester). — 18:40: Vtisi iz Amerike (g. dr. Jure Adlesič). — 19: Napovedi, poročila. — 19:30: Nac. ura: O pogozdovanju našega pramorškega krasa (prof. inž. Alfonz Hauders). — 19:50: Vredno sporeda. — 20:30: Zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhari). — 21:00: VII. večer muzi-komedijantov. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za vesel konec tedna (plošče). — Konec ob 23. uri.

NI JE RAZUMEL
Ona: Mezi je silno všeč ta takomvalec. On igra tenis z glavo.
On: Beži no, kaj pa dela z rakotom?

Zagoneten umor v brzovlaku

Že tretji primer umora zaradi stikov z zločinskim svetom

Poročali smo že o zagonetnem umoru v brzovlaku Pariz—Thionville, v katerem so našli umorjenega 25letnega Pierra Hilariona iz Pariza. Pariška policija napenja vse sile, da bi umor pojasnila. To je že tretji zločin te vrste in v vseh treh primerih je morilec brez sledu izginil. Prvi zločin je bil storjen v pariški podzemni železnici, kjer je bila umorjena Laetitia Toureauxova, druga žrtev je bila pa gospa Garolova iz Nice, umorjena v brzovlaku na progi Pariz—Ventimiglia. V vseh treh primerih je bilo ugotovljeno, da so žrtve plačale z glavno svoj dvojni način življenja, da so bile umorjene zaradi stikov z zločinskim svetom, ki se jih je hotel odkrižati.

O Hilariou je policija ugotovila, da je imel mnogo poznanstev z dekleti. Iz pisem, najdenih v njegovem stanovanju, je razvidno, da je izvajal navimnim dekletom in ženam denar. Pa niti s tem niso pojasnjeni njegovi veliki dohodki. Hilariou je živel zelo razkošno in večkrat je imel v žepu cele sveže tiskakov. Redko je odhajal z doma, ne da bi imel v žepu 5.000 ali 6.000 frankov. Hišnica, ki je v njegovi odsotnosti večkrat sprejemala njegovo korespondenco, trdi, da je dobival vsak dan razen pisem tudi več brzovlakov. Policija se je prepričala, da je bilo mnogo pisem in brzovlakov iz inozemstva. Prepričana je, da je imel Hilariou stike s trgovci z mamilii, razen tega je pa po njenem mnenju sodelo-

val tudi z agenti, vohuni in zakotnimi dobavitelji orožja. In neke v tej džungli je treba iskati njegovega morilca, ki ni pustil na kraju zločina nobenih sledov, da bi bila preiskava olajšana. Hilariou se je sumljivo vihotalpjal med častnike in vojake, katerim je rad dajal za pijačo in jih prav pridno gostil. Nekatere je policija zaslišala in sum se je zgoštil okrog enega izmed njih, da bi utegnil biti morilec ali pa da vsaj ve kdo, je Hilariou umoril. On je bil namreč edini, ki je pred odhodom iz Pariza govoril s Hilarioum, toda preiskava je dognala, da ta sum ni utemeljen.

Večje uspehe ima pariška policija v preiskavi glede velike afere s trgovci z mamilii, o kateri smo obširneje poročali v soboto. Njene niti so razpredene ne samo po vsej Franciji, temveč vodijo tudi do raznih agentov francoskih trgovcev, ki je bil njihov organizator nedavno aretirani Lion. V južno Francijo poslani detektivi so aretirali več Lionovih pomočnikov, med drugimi tudi lastnika velikega laboratorija za izdelavo heroina. Ta laboratorij je obratoval pod krinko tovarne za parfume.

Klub preživelih

Eden najorginalnejših klubov na svetu je »Klub preživelih«, ustanovljen nedavno v Chicagu. V njem niso članjani preživeli ljudje v običajnem pomenu besede. Članji so izkjučno taki, ki so bodisi ušli umoru ali pa so bili samo ranjeni, da so jih mogli rešiti. Klub šteje šele 30 članov, ustanovitelj in začasni predsednik Walker pa ne dvomi, da jih bo kmalu 100. Pravila nalagajo članom medsebojno podporanje in premožni trgovec Walker gre z dobrim zgledom naprej. Njegova tajnica Dorothy Allenova je že dvakrat ušla smrti, ko jo je hotel umoriti odklonjeni zaljubljenec. Prvič je bilo obsojen na pet let, pa so ga čez tri leta izpustili. Takoj prvi dan, ko je prišel iz ječe, je pa zopet napadel svojo izvoljenko in jo lahko ranil.

Najzgodovinejši je pa primer predsednika kluba Walkerja, ki je srčno ušel z osmin atentatom. Tri je bil zasledoval njegov družabnik, ki je polkredno zavore njegovega avtomobila. Tako je nekot Walker zavozil v drevo, drugič je strmoval z avtomobilom v 10 m globok prepad,

Pol leta gost Delavske kuhinje

Mnogo, mnogo več pozornosti bi bilo treba posvečati tej ustanovi

Ljubljana, 27. junija

Novinarjeva dolžnost je, da bedi nad javnim mnenjem. Pred pol leta mi je prišlo na uho, da se gostje Delavske kuhinje hudo pritožujejo nad to svojo rednico. Zato sem se v lanskem oktobru odločil, da postanem tudi sam njen gost, nekakšna poizkusna živalca za prehrano nižjih plasti delovnih mas. Zahajal sem nepretrgoma pol leta v petek in s svetek tja na kosilo in večerjo in še sem živ. Nekajkrat so se me sicer res lotile razne zločedne in trebušne neveselosti, toda nehvaležen bi bil, če bi vse to kar povprek zapravlja na račun svoje rednice. Mar ne ščiplje kdaj po trebih tudi boljših ljudi, ki niti v hudih sanjah ne obudujejo po mezuah!

Povedati moram v pojasnilo, da to ni oja moja prva javna kuhinja. Kje le! Kakor je napisal slavni Silvio Pellico v »Mojih letih«, prav tako bi moral jaz ovekovesti »Moje menze«. Od šolske kuhinje, ki me je krmila že šestletnika v hudih imskih mesecih preko poldneva, prekov gimnazijskih, ljudskih in dijaških kuhinj pa do vojaške menaže med vojno ter raznih dijaških menz v Gradcu, Zagrebu, na Dunaju in ljubljanskih menz, ki sem jih obiral v zadnjih desetih letih lepo stvejo... Kdo bi jih prešel, kdo jim vedel imena! Takšna je moja legitimacija — veterana kolektivne prehrane, ki dvigam glas za vse tiste, ki so otropeli pri nezabljemem krompirju in oprhlih, gatečih se žgancih in pozivam mestni fizikat, naj napravijo še vendar enkrat red, da ne bo higienska zaščita prehrane le fraza za kongrese.

Delavska kuhinja je nameščena v kletih Delavskega doma. Lokal je urejen brez vsake preudarnosti tako, da je ob večjem pose- tu gneča ne le med posameznimi kolonami miz, temveč še posebno v ozkih prehodih neznanost. Raznasalke jedi se rinejo med prihajajočimi in odhajajočimi gosti, da moram naravnost pohvaliti odlično žonglersko umetnost strežnje, da ne odnese večina gostov na svojih obledah »jedilnih listov« na ulico. Ventilacija je za te prostore skrajno pomankljiva, zato odpirajo za zračenje še okna ob uličnem trotuarju, da leti na mize ob steni in seveda tudi v jedi cestni prah in navrže pasant še celo kakšen cigaretni ogorok. Povečani del obrednice naličji bolj kazemati, kakor higienski obrednici. Več prostora je le v onem delu obrednice, kjer prodajajo čistim revežem, navadno od prejšnjega dne ostala in pregrta jedila za 3 dni. Ne vem, kako bo skušal kdo to žalostno dejstvo spraviti v sklad z najosnovnejšimi zahtevami zdravstva prehrane in s toliko poudarjenim socialnim namenom te ustanove.

Jube je zares vedno po mihi volji na razpolago. Toda prav pogosto je komaj mlačna in tako popoprana, da bi morala že davno poseči vmes higienska roka mestnega fizika. Ker je poper za popravo okusa vedno na razpolago na mizi, se pač ne morem ubraniti slutnje da je namen takšnega preobilnega popiranja pač le ta da prikrije morebitni slab okus masti, ki se dodaja k juhi. Meso predstavlja komaj pičlo polovico ali celo četrtino, kakor pač nanesa, običajne gostilniške porcije; pri tem pa je vsaj v desetdesetih odstotkih meso tako trdo in žilasto, da ga ni mogoče jesti. Meso dosluženih kravjih prababice, — da ga niti jaz s svojim izredno močnimi zobmi ne morem predelati. Kaj naj počno z njim starejši ljudje? Zatekalo se k zamenjavi s kompotom: trije jabolčni reznji plavajo v skodelici slabo poljane vode. Od prikusa so se najboljši rezanci, dočim žgancem ne znajo skuhati: Ke- pa nepregetnega močnika brez vsake za- bele, to so žganci Delavske kuhinje. Krom- pir se najslabe kakovosti, voden, slabega okusa in največkrat nezabalen. Ob vsakem času obeda so prikuhe komaj mlačne ali celo mizle kar seveda ne more biti v priroč- zdravja gostov. Posebno poglavje tvori so- lata. Nikjer na svetu še nisem videl na mizi tako slabe solate. Na niso dobili vse, kar je pač zraslo nad zemljo: mimo enega bel- kastelega lista dvoje zunanjih temnozelenih oleenelih listov in seveda vsa rebra in štoro, ki jih drugod skrimjo praščem. Tri liste takšne solate, pa deset fižolov napol kuhanih in shudenih, brez izdatnega kisa, brez potrebne soli in še posebno brez olja, to je solata Delavske kuhinje. Niti najslabnejši detektivi bi ne mogli najti niti trohe po- škodbe na občutljivi obleki neke ženske, ki se je nedavno slučajno polila z »žgancem« vode te solate.

Izbira menija ne gre nikoli vštine z lei- nim časom. Pozimi se servira pravkar ome-

njena vrsta solate, sedaj, ko jo je za vsakim ožlom dovolj, pa pravijo, da je predraga in ti silijo polento z »vinsko« omako, da se je Bog usmili. Ko pride poplava stročnega fi- žola, ga seveda ne kuhajo za solato, temveč ga konzervirajo za zimo. Zai pa je pozimj ta konzervirani fižol v omaki neužit, ker vodstvo kuhinje pač ne ve, da se različne vrste fižola različno kuhajo, in nakopičijo v konzerve vse križem, kar se da poceni kupiti na trgu.

Večerja je kakovostno za spoznanje boljša. To pa menda zato, ker je manj gostov. Za- to tudi ta je preveč začimena z ostrimi za- čimbami in premalo topla. Porcije so pa tako skromne, da nikakor ne morejo nasiti- ti delavnega človeka, kar bi naj menda bil nam- te socialne ustanove.

Poglavje zase je serviranje jedil. Na juho navadno ni treba čakati, pač pa mine tudi pol ure, predno prideš na vrsto za ostali del kosila. Organizacija postrežbe je tako slaba, kakor je še nisem našel v nobeni svojih številnih menz in kuhinj. Naj pač tudi- no, da je sedanja voditeljica kuhinje diplo- mirana voditeljica gospodinjstev tečajev za takšno mesto je treba znati mnogo, mnogo več. Po mojem mnenju bi se dalo odpraviti To neznosno čakanje in slabem zraku tako, da bi kuhinja pripravila, še preden se odpre obrednica, vsaj za 50 gostov prikuhe in jih držala na gorkem, medtem pa bi pripravlja- jedila za nadaljni obrok. Dve kombinaciji sta po navadi za obed in večerjo po štiri di- narje. Toda tisti nesrečnik, ki ne more pri- pred polno uro — obrednica se odpre nekaj pred dvanajsto, se mora zadovoljiti s tem, kar je ostalo že v še sploh kaj. Kaj bi ne moglo vodstvo upoštevati pri sestavi jedilne- ga lista, kakor povsed drugod po svetu, upravičenih želja gostov in bi jih ne sililo z jedmi, ki jih le godrnjaje stlačijo v sebe gladni reveži. Zlasti hudo je ob nedeljah, ko prične že po dvanajsti urj zmanjkovati tega

Absolventi trgovskih šol dobro organizirani

Zavedajo se dobro svojih nalog v socialnem življenju

Ljubljana, 27. junija

Absolventi državnih trgovskih šol imajo dobro organizacijo, ki vrzno zastopa nji- hove interese, in sicer Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Ljubljani. V četrtki je bil VII. letni redni občni zbor društva, ki je lepo pokazal, da se absolventi trgo- vskih šol dobro zavedajo svojih nalog v so- cialnem življenju ter da vedo ceniti svojo organizacijo.

Predsednik J. Beber je v svojem poročilu lahko ugotovil, da je društvo premagalo začetne težkoče in naglasil, da je namen organizacije predvsem služiti strokovni ter splošni izobrazbi članstva ter da pridobi trgovskim absolventom v javnosti ugled, kakršn jim pripada.

Društvo se lahko ponaša z lepimi uspe- hi v preteklem poslovnem letu, kar nam kaže poročilo tajnice Olge Zdravkove. Član- stvo se je pomnožilo za 28 rednih članov in enega izrednega. Centrala šteje zdaj 200 članov. Kako delavno je društvo, sprevidi- mo že iz tega, da je imela centrala lani 30 rednih sej in eno izredno. — Ena naj- važnejših nalog društva je že od njegove ustanovitve organiziranje trgovskih absol- ventov po vsej državi. Za lani so si razde- lili delokrog s celjskim pododborom. Da- jali so pobudo za ustanovitev organizacij tudi v drugih banovinah. V Šibeniku je že ustanovljeno društvo, v Karlovcu se pa pri- pravljajo na ustanovitev. — Lani so tudi že resno razmišljali o ustanovitvi strokov- nega glasila. Zamisel bo najbrž kmalu ure- ničena. Prizadevali so si tudi, da bi prišlo do ustanovitve enotnega foruma vseh stro- kovnih nameštenskih organizacij. Predla- gali so vsem društvom skupno akcijo za ureditev delovnega časa, plač, kolektivnih pogodb in odprave volontiranja — Pri trgo- vinskem ministru so vložili prošnjo za priznanje ranga popolne srednje stro- kovne šole. Niso zahtevali popolne sred-

nje šole, temveč popolno strokovno sred- njo šolo. Prejeli so odgovor, da jim pri- znajo 6 razredov srednje šole, vmesnih raz- nov pa ne morejo delati.

Blagajniško poročilo (blagajnik C. Marn) dokazuje, da društvo zelo dobro gospodar- ter da s skromnimi sredstvi prireja jezi- kovne tečaje, podpira nezaposlene, prireja prireditve itd., a ima kljub temu še lep prebitok.

Društveno delo se deli še na sekcije. O delovanju socialne sekcije je poročal Fele. Sekcija ima težko nalogo pomagati neza- poslenim absolventom. Iščo jim zaposlitve in prireja tudi nabitralne akcije, da lahko podpira vsaj najpotrebnejše nezaposlene člane.

Razveseljivo je bilo poročilo kulturne sekcije (A. Jamškova). Društvo je v lan- skem poslovnem letu priredilo 7 lepih po- učnih strokovnih predavanj, ki se jih je članstvo udeleževalo v lepeni številu. V delokrog kulturne sekcije spada tudi pri- ranje jezikovnih tečajev (italijansčine in nemščine).

Društvo ima tudi propagandno sekcijo. O njenem delovanju je poročal L. Jurkas. Sekcija prevzema vse naloge, ki so potreb- ne, da imajo društvene prireditve in po- sebne akcije čim lepši uspeh. Med drugim posveča mnogo dela, da bi se uresničile nekatere lepe zamisli društva, n. pr. da bi dobili društveni dom. Za zidanje doma so doslej nabrali le še neznatno vsoto, ven- dar pa bodo odločno vztrajali pri delu.

Po obširnem poročilu predsednika celjskega pododboru Vučerja lahko sklepamo, da so bili tudi Celjani zelo delavni in bi samo delovanje celjskega pododboru za- služilo posebno pohvalo. Poročal je tudi blagajnik celjskega pododboru Zupanek, in sicer je podal poročilo o delovanju tajni- štva, o blagajniških zadevah ter o delova- nju sekcij. Društvo šteje 173 članov. Kul-

turna sekcija je prirejala lani celo 8 jez- ikovnih tečajev.

Izvoljeni so bili: predsednik J. Beber, podpredsednik L. Jurkas, podpredsednica V. Gogala, tajnica Olga Zidanik, blagajnik C. Marn; odborniki: Krista Godler, Ančka Breška, Preč, Vrhnec, Robič, Fele, Dovžan, Zoman, Koch; revizorja: L. Zibarna in Svarc; razodilci: Slavko Gorenec, A. Ce- rez in K. Verovšek.

Pri slučajnostih so razpravljali o predlo- gu Celjanov glede spremembe pravil. Zbo- rovnice so pozdravili v imenu Delavske zbornice Svetek ter naslovil apel na vse absolvente, naj se oklenejo svoje organi- zacije.

Izpred obrtnega sodišča

ZAHTEVKE ZARADI PREDČASNEGA OD- PUSTA JE TREBA UVELJAVLJATI PO- TOM SODIŠČA V ŠESTIH MESECIH

Tine je bil trgovski potnik v trgovini z vinom. Prejel je 1000 din mesečne plače in nekaj provizije; dogovorjena je bila ob- jestranska trimesečna odpoved. 10. marca 1937 je lastnik odpustil Tineja brez pre- dočee odpovedi iz službe; plačal mu je samo do dne 10. marca v plačilo zapadle prejme- ke. Točno po preteku enega leta je Tine vložil pri obrtnem sodišču tožbo na plačilo trimesečne plače v naprej t. j. skupaj 3.000 din in trdil, da ga je lastnik brez odpovedi in brez zakonitega razloga odpustil. Tože- nec je sicer navajal mnogo dejstev, na po- dljaki katerih naj bi bil opravičen k takoj- šnjemu odpustu brez odpovedi, toda sodišče se na te navedbe ni oziralo, marveč je tožbeni zahtevk brez vsakih dokazov zav- rnilo. Razlogi. Po § 246 obr. z., ki velja tudi za nameščence, je treba zahtevke zaradi pre- časnega odpusta uveljavljati potom sodišča v šestih mesecih po dnevu, ko so se dali uveljavljati, sicer so izključeni. Rok začne teči s potekom dne, ko se je izvršil odpust. Ker je tedaj od dneva odpusta do dneva vlo- žene tožbe poteklo več kot šest mesecev, je bila tožba prepoznova vložena; 6 mesečni rok pa mora sodišče uradoma upoštevati. K tej sodbi je pripomnil, da se je moral zahtev- vek za odpust orej na plačo za vnaprejšnjo- ževati v 6 mesecih; Če bi bil lastnik Ti- netu dolžan ob odpustu plačo za nazaj, bi bil tak zahtevk zastarel šele v treh letih.

NEUMNI STE, ČE DELATE ZA 3.— DIN NA URO

Lastnica gramozne jame je imela zapo- slenih več delavcev za kopanje in sejanje peska; po dogovoru jim je plačala po 3.— dinarje na uro. Kekega dne je vstopil na delo tudi Matevž pod enakimi pogoji. Na- slednjega dne mu je lastnica plačala mez- do za dva dni in ga odpustila brez odpovedi. Matevž je izločeval mezdo za 14dnevno od- povedno dobo in trdil, da ga je lastnica brez zakonitega razloga odpustila. Pri raz- pravi se je dokazalo, da je Matevž prvi dan pridno delal, naslednjega dne pa je začel počasneje delati ter hujškal sodelavce, da so neumnii, če delajo za 3 din na uro, za ta- ko plačo ni vredno toliko delati; resnično se ta dan ni pripravilo toliko peska kakor druge dni, čeprav je bil tega dne delavec več zaposlen. Ko je lastnica to izvedela, ga je takoj odpustila.

Matevž je tožbo izgubil. Razlogi: Po § 239 št. 7 obr. z. sme služboavec brez odpovedi odpustiti službojemnika, če ta navaja sode- lavce k neposlušnosti. Sodišče je bilo mne- nja, da je Matevž s svojim ravnanjem na- vajal sodelavce k neposlušnosti, za kar ga je lastnica upravičeno odpustila brez od- povedi.

Učiteljski zborovanji

Radenči, 22. junija

Sresko društvo JUU v Ljutomeru je ob zelo lepi udeležbi zborovalo 11. t. m. v ra- denški šoli. Članstvo je do zadnjega nap- lnilno ušlo sobo, ko je otvoril zborovanje in ga vodil zaslužni predsednik g. Karol Mavrič. Pred prehodom na dnevni red je pozdravil sreskega šolskega nadzornika g. Frana Karbaša ter zastopnika Rdečega križa pri banski upravi g. Starmana. Ne- kaj toplih besed je naslovil na upokojene- ga šolskega upravitelja g. Frana Zacher- la, zvestega člana društva, ki je obhajal nedavno 70 letnico. Članstvo je navduše- no vzkliskalo neumornemu jubilantu. V si- tuacijskem poročilu je omenil predsednik obisk vodstva JUU pri prosvetnem mi- nistru, dalje največje učiteljsko manifesta- cijo v Muršid Soboti, napredovanje in zad- njo redukcijo razredov. Sledilo je čitanje dopisov, pri katerih je članstvo sproji iz- razila svoje mnenje. Nato je predsednik poročal o zboru predsednikov sreskih dru- štev JUU, razpisu mest, monopolizaciji

šolskih knjiž in svezov, novih društvenih pravilih in Učiteljski tiskarni. Gđ. Son- čarjeva je izbrpno poročala o stanju bla- gajne, potem je pa sledilo poročilo in Na- rodne prosvete, ki ga je podal nadzornik g. Karbaš, dalje je poročal o podmladku Rdečega križa referent pri banski upravi g. Starman ter dal nekaj potrebnih navo- dit. Stedla je doočitev delegatov za ha- novinsko in glavno slupščino, nakar je predaval o pariški razstavi g. Vladko Po- rekar, ki je svoje zelo zanimivo predava- nje pojasnjeval s slikami. Po zanimivem predavanju so si zborovalci ogledali raz- vijajoče se Radence.

Fram, 22. junija

Skupno z učiteljskim društvom Maribor, desni brog, je zborovalo v Framu v šoli tu- di JUU sresko učiteljsko društvo St. Bi- strica. Pred zborovanjem je učitelstvo ho- spitalno pri tov. Tavžju pri posevkom po- ku (drugo šolsko leto). Tovariš Tavželj je prikazal, da je uvod v notni sistem mo- goče že v nižji stopnji, vendar pa je bila večina mnenja, naj se otroci z notnim si- stemom seznanijo šele pozneje. Razvila se je živahna razprava.

Po hospitaciji je otvoril zborovanje pod- predsednik mariborskega društva učitelj Vranc, ki je še posebej pozdravil nadzor- nika Senico in komisarja Brunška ter slo- venjebistrske tovarše. Dobrodošlico je iz- rekkel zborovalcem tudi dom. šol. upravitelj v svojem in županovem imenu. Predsednik slovenjebistrskega društva šol. upravitelj Miloš Tajnik je poročal o seji društvenih predsednikov, kjer so se obravnavala zna- na in vedno pereča učiteljska vprašanja, med katerimi je tudi zelo važno zvišanje prejemkov učitelstva. Glede ukinitve raz- redov je pričakovali, da bodo oblasti re- vidirale svoj sklep in je vodstvo sekcije v zadevi interveniral tako pri banski upra- vi, kakor pri ministru. Tov. Vranc je poročal o krizi, ki je nastopila zadnje čase v zadrugi »Učiteljski tiskarni«, ki je skli- cala za nedeljo 19. junija dopoldne izredni občni zbor. Zanimivo je bilo tajniško po- ročilo mariborskega tajnika tov. Ledinka, ki se je tikalo predvsem odgovorov član- stva na vprašalne pole glede pogledov na smer in delo JUU in dela v društvu. Nekaj prav zanimivih odgovorov je prečital. Vsi so za čisto stanovsko linijo v JUU. Izvo- ljeni so bili delegati za glavno in hanovinsko skupščino. Po sprejetju nekaterih pred- logov za hanovinsko skupščino je bilo zbo- rovanje z uspehom zaključeno.

Jubilej šole na Polšniku

Polšnik, 26. junija

Pod strmo rebrijo Špego leži 680 m nad morjem visoko prijazna vasica Polšnik, ki jo radi obiskujejo turisti zaradi lepega raz- gleda na vse strani. Na binkoštni ponedel- jek je bila v Polšniku lepa proslava: pra- znovali so 25 letnico šole. Uvod v proslavo je bila slovesna maša, nato je pa iz cerkve krenila velika povonka pred šolo, ki je bila vsa v zelenju in cvetju in okrašena tudi s trobojarniki. Šolska upraviteljica gđ. Ela Kunstlerjeva je pozdravila številne goste, posebno toplo zlasti več prihitelih stanov- skih tovarišev in tovarišice, zastopnike raz- nih društev, nato se je pa v lepih besedah spominjala nepozabnega pokojnega šolskega upravitelja Ivana Aničiča.

Zupnik g. Jernej Kovič je blagoslovil no- vi šolski prapor, krasno umetniško delo po osnutku prof. Ksenije Prunkove. Na oni strani je v prapor uvezena slika sv. Jurija, ki prebada zmaja, ob strani sta deček in deklica s šolsko torbico, na drugi strani je pa v sredini uvezen državni grb, nad njim napis »V en sam utrip srca je zajeto«, pod njim pa »Mati — Domovina — Bog«. Zup- nik Kovič je očrtal simbole novega prapo- ra, nakar ga je prevzel mali učence Fele, ki je objubil, da ga bo vedno častno nosil in čuval. Pevski zbor je zapel Adamičevo »Ti, ki si nas ustvaril...« in še več drugih pesmi, nato so pa sledile razne prigodne deklaracije in recitacije, vmes je pa tudi večkrat zapel mladinski šolski zbor. Uči- telj Lilija Vekoslav je na humorja poln način orisal težave gradnje šole in pouka pred 25 leti, nato pa je šolski nadzornik g. Bezeljak čestital k proslavi v imenu pro- svetne oblasti, nato so pa še pepeli zapeli državno himno in s tem je bila lepa slo- vesnost zaključena. S proslave je bila tudi poslana vdanostna brzojavka Nj. Vel- krajju Peru II. in krajjevskemu domu.

Lep dar! Zgodbe brez groze

— Ali bi res mogli storiti to? — je vpra- šal sluga.

— Kaj mi je do njegovih starih kosti! — je odgovorila vdova.

Odhitela je s sekiro v sobico, postavila pod krsto luč, si zavihala rokave in udarila na vso moč s sekiro po krovu, da se je razletel na kose.

Kar je zasliala stokanje. Iz krste se je počasi prikazala roka in potihnila je razbiti pokrov v stran. Gospa Cuan je od groze okamenela videč, kako se je mrlič vzrav- nal, zlezal iz krste in odšel počasi iz so- bice.

Klecajočih kolen je odšla za njm. — Noč in dan sem hrepenela po tebi — mu je skušala prigovarjati. — Tudi nocjo me je vlekle k tebi. Morda mi usmiljeno nebo vrne ljubljenega moža, — sem si mi- štila polna upanja in pograbilasem sekti- ro...

— Hvala ti za tvojo dobroto, — je odgo- voril Cuan-ce. — O Tuda povej mi, zakaj si tako slavnostno obličena?

— Jaz... jaz... sem te morala vendar dostojno sprejeti... je odgovorila njegova žena v zadregi.

Tedaj je pa mojster počasi iztegnil roko in že je stal v sobi princ s svojim služab- nikom. Prestrašena vdova Cuan se je ho- tela skriti pred svojim novim možem, ko se je pa ozrla po njem, je opazila, da je izgnil. Tedaj je v smrtnem strahu spozna- la, da jo je mojster s svojo tajno umetnost- jo samo izkrmil. Vsa obupana je odpeša pas svoje poročne obleke in se obesila.

Cuan-ce je pa odšel v goro in nikoli več ni zašel.

Preizkušnja ljubezni

Kitajska pravljica.

Zivel je velik učenjak Cuan-ce po imenu. Nekoč se mu je sanjalo, da je me- tulj in da leta ves blažen med rožami. Ko se je prebudil, ni vedel, da-li so bile to samo sanje, da je bil nekoč Cuan-ce, ali pa se mu je samo sanjalo, da je metulj. Zato se je napotil k Lao-ceu, slovečemu uče- njaku, in prosil ga je za nasvet. Lao-ce, ki mu je bil gost zelo všeč, mu je pojasnil preobrazitev in mu odkril skrivnostne ve- de. Od tistega dne se je mogel Cuan-ce kadarkoli je hotel napraviti nevidnega ali izpremeniti v karkoli.

Nekoga dne se je izprehajal v gorah. Kar je zagledal mlado ženo, kako stoji pred svežim grobom in ga pahlja s pahljačo.

— Kdo je pokopan tu in kaj počenjaš s svojo pahljačo? — jo je vprašal.

— Ah, mojster, — je odgovorila žena vsa objkana, nedavno mi je umrl moj ljub- ljeni mož. Na smrtni postelji sem mu mo- rala objubiti, da se ne bom omožila, dokler se prst na njegovem grobu ne posu- ši.

— Počakaj, — je dejal Cuan-ce smeje, — pomagal ti bom. Vzel je pahljačo iz nje- ne roke in jel pahljati grob. Ko se je kma- lu potem prst na grobu posušila, ga je vdo- va vsa žareča od radosti prosila, naj spre- me pahljačo v dokaz njene hvaležnosti.

Cuan-ce se je vrnil domov in povedal čudno prigodo svoji mladi ženi.

— Tako nesramnica! — je kriknila ogor- čeno.

— Kdo ve, — je menil Cuan-ce, — mor- da storiš isto, ko umrem.

Tedaj pa njegova žena ni mogla več pre- magovati ogorčenja in pljunila mu je v obraz.

— Pa vendar ne boš trdil, da so vse žene tako nesramne! Vi moški ste res vsi enaki.

— Nikar se tako ne ježi, — jo je miril Cuan-ce.

Žena mu je pa vsa srdita iztrgala pahl- jačo iz rok in jo zlomila na koščke. Kma- lu je učenjak zbolel. Skrbna žena je stala vsa iz sebe ob njegovih postelji in solze so ji tekale po licih.

— Kmalu bom umrl, — je dejal Cuan-ce.

— Skoda, da si zlomila pahljačo. S čim boš zdaj pahljala prst na mojem grobu.

— Nikoli v svojem življenju se ti ne bom izneverila, — mu je objubila žena. — Če ne verjameš mojim besedam, se ubijem vpricho tebe, — je zatrjevala solznih oči.

— Sele zdaj se mi odkriva tvoja zvesta ljubezen in zdaj lahko mirno zatisnem oči, — je dejal umirajoči. To so bile njegove zadnje besede.

Žena je bridko zaplakala in se zgrudila na mrtvega moža. Potem je pa oblekla žal- no obleko in naročila krsto. Sedem dni in noči se je predajala svoji bolesti in nihče je ni mogel potolažiti. Potem je pa nena- doma prišel v hišo mlad princ. Prišel je bil, da bi ga Cuan-ce učil. Ko je zvedel, da je mojster umrl, je kakoli ves obupan.

— Ljubljeni mojster, če te že nikoli več ne bom videl, naj ti sto dni najgloblje ža- losti dokaže mojo bolest. — Potem si je pa izprosil dovoljenje, da bi smeji obiskati vdovo.

Mladi vdovi so ljudje seveda povedali, kaj je dejal tuje in tudi to, da hoče spr-

viti v red pokojnikova dela. Ko je stopil pred njo in jo prosil, naj mu pripravi so- bo, sta jo njegov plemeniti duh in elegant- na pojava tako očarala, da je rada ustree- gla njegovi želji. Ker je morala na svoji vsakodnevni poti h krsti svojega moža ho- diti mimo prinčeve sobe, sta se videla vsak dan. Polagoma so postali njuni pogledi nežnejši in ognjevitejši, njuni srca sta utripala vedno hitreje.

Nekoga dne, ko vdova ni mogla več pre- magati hrepenenja po krasnem tuju, je poslala po njegovega starega slugo, pogo- stila ga je z najboljšim vinom in ga napro- sila, naj bo posrednik med njo in svojim gospodarjem.

— Princ hrepeni samo po tem, da bi mo- gel postati vaš mož, ji je sporočil sluga, ko se je kmalu vrnil. — Misli pa, da je po- roka žal iz treh razlogov nemogoča.

— Kakšni razlogi so to? — je vprašala vdova začudeno.

— Prvič, — je dejal sluga, — pravi moj gospod, da bi mu bila neznanost misel, da bi se oženil z vami, dokler stoji krsta va- šega moža v dvoran. Drugič, — je dejal, je bil mojster Cuan, ki vas veže nanj tako globoka duševna ljubezen, slaven učenjak; nemogoče je torej, da bi se omožili s tako nevednim učencem. Tretjič pa, — je nada- ljeval sluga, — je prišel moj gospodar sko- raj brez prtljage in torej ne more pripra- viti dostojne poročne gostije.

— Če je to vse, — je vzklisknila vdova in si globoko oddahnila, — me pa prav nič ne skrbi. Krsto dam postaviti v prazno sobico. Kar se tiče modrosti mojega moža, lahko tvojemu gospodarju zaupno povem, da je bil njegov sloves velikega učenjaka močno

pretiran. O zadnji oviri mu pa povej, da sem položila na stran nekaj taelov srebra, ko je bil moj mož še živ. Naj si tvoj gos- pod za ta denar brž preskrbi obleko in vse, kar bo potrebno. Poročna gostija bo pa že moja skrb. Zvezdogled mi je pa po- vedal, da je današnji dan zelo prikladen za poroko.

Vdova Cuan je takoj oblekla svojo naj- lepo obleko, napudrala si je obraz in na- mazala ustnice z rdečilom. Potem je na- ročila, naj prenese krsto z moževim trup- lom v najbolj oddaljeno sobico. Kmalu po- tem je povabila princa v slavnostno okra- šeno dvorano. Tam sta prižgala rdeče po- ročne sveče, se poklonila prednikom in od- šla v zakonsko posteljo.

Ko se je ženin baš pripravljat zatisnit oči, se je pri nenkrat opotekati. Prijel se je za praj, kriknil je od bolesti in se zgru- dil. Nevesta je odložila vse sram, objela ga je, ga pobožala in vsa v skrbeh vpra- šala, kaj se je zgodilo. Ta čas je pa prih- tel ves v skrbeh tudi stari sluga, ki je bil zaslial krike.

— Moj ubogi gospod že dolgo dobiva te napade, — je dejal ves razburjen. — Žal poznam proti temu samo eno sredstvo: člo- veške možgane. Njegov oče je dal vedno, kadar je dobil sin tak napad, usmrtiti zlo- činca. A kje naj tu v gorah dobimo člove- ške možgane?

— Morda bi pa zadostovali mrličevi mož- gani? — je vprašala mlada žena. — Moj mož je umrl šele pred dvanajsetimi dnevi, tako, da morajo biti njegovi možgani še sveži. Takoj odprem krsto in prinesem možgane.

Kratek sportni pregled

V tekmovanju za Jadranski pokal vodita italijanska udeleženca — Srednjeevropski pokal se je za nas slabo začel — Punčec med najboljšo osmerico na svetu

Ljubljana, 27. junija.

V petek zvečer se je začel jugoslovensko-italijanski turnir v plavanju, skokih in waterpolu. Prva nasprotnika sta bila na Sušaku odhodna Viktorija in tržaška Triestina. Gostje so nastopili z dvema izposojenima plavčema, čeprav sta bila prepozno prijavljena. Od teh je bil izvrsten zlasti Luciani iz Milana, ki je tudi odločil končno zmago v plavanju. Od Ilirije smo obveščeni, da je zaradi nastopa Lucianija že vložila protest pri Triestini in da ne bo dovolila, da bi nastopil tudi proti Iliriji. Po sporazumu bi morala namreč Triestina prijaviti tuje tekmovalce 8 ali vsaj 3 dni pred pričetkom turnirja, kar pa se ni zgodilo. V plavanju je torej zmagala Triestina v razmerju 56:53. Najboljši rezultati so bili v crawlu na 400 m, kjer je zmagal Luciani v 5:04.2 pred Suščanom Defilipisom 5:06.2 in Strucjem 5:17. Ostali rezultati so bili le povprečni. Skokov ni bilo in bodo šele na revanžnem srečanju v Trstu v waterpolu je sigurno zmagala Viktorija.

V soboto zvečer je bila druga tekma v tem turnirju. Ilirija je gostovala na Reki in je bitko izgubila, ker so v njenih vrstah manjkali najboljši. Končni izid sta odločili stafeti, kjer so domači obkralj zasedli prvi mesti. Končno stanje v plavanju je bilo 57:52 za Fiumano. Najboljši od nastopajočih je bil Tone Cerer, ki je brez enakovredne konkurence preplaval 200 m prsno v izrednem času 2:48, kar je za 3.3 sek. boljše od njegovega lastnega rekorda. Od devetih točk je Fiumana zmagala v šestih, Ilirija pa v treh in je obenem zasedla tudi vsakokrat druga mesta. Zmagali so: na 400 m prosto Schipizza (F) 5:21, 100 hrbtno dame Stepančič (F) 1:29.2, 200 m prsno Cerer (I) 2:48, 2. Hribar (I) 3:01.2, 100 m prosto Vittori (F) 1:03.6, 100 m prosto dame Stepančič (Fiumana) 1:19.6, 100 metrov prsno dame Werner (Ilirija) 1:34, 2. Martin (I) 1:35.9, 100 m hrbtno Schell (I) 1:19, 2. Pestevšek (I), 4x50 m prosto dame (Fiumana) 2:20, 4x200 m prosto Fiumana 9:53.5. Skoki so brez borbe pripadli Iliriji, ki je zmagala tudi v waterpolu z 8:1.

Po teh dveh tekmah je stanje v tabeli: plavanje: 1. Fiumana 57 točk, 2. Triestina 56, 3. Viktorija 53, 4. Ilirija 52, 5. Jadrani 0; v skokih vodi Ilirija, v waterpolu 1. Ilirija, 2. Viktorija, 3. Triestina, 4. Fiumana, 5. Jadrani. Oba italijanska udeleženca sta bila torej v plavanju v prvih srečanjih uspešna, v waterpolu pa vodi Jugoslavija. Tekmovanje se bo nadaljevalo 29. t. m. in sicer bo imel Jadrani v gostih Fiumano, Triestina pa Ilirijo. Za slednjo bo na tej tekmi nastopil tudi Fritsch.

Včeraj se je začelo nogometno tekmovanje za srednjeevropski pokal. Oba naša udeleženca sta bila poražena. BSK je doma podlegel praški Slaviji 2:3 (0:3), Hašk pa Kladnu v Kladnu 1:3 (1:2). V Budimpešti je Ujpest premagal Rapida iz Bukarešte 4:1 (3:0), Juventus iz Milana pa domačo Hungario 3:2 (3:2). V Genovi je zmagala odhodna Genova proti praški Sparti 4:2 (4:1) v Milanu Ambrosiana proti Kispent enako 4:2 (0:1), v Bukarešti Ripensia nad Milanom 3:0, v Brnu pa Zidenice nad Ferencvarosem 3:1 (0:0). Najbolj uspešni so bili torej češkoslovaški in italijanski udeleženca, ki so beležili po 3 zmage.

V kvalifikacijskih tekmah za vstop v ligo je Krajišnik igral v Banjaluki z varaždinsko Slavijo 3:3, osješka Slavija proti Vojvodini 3:2 in niški Železničar proti Radničkemu 2:0.

Včeraj je bilo v Beogradu mednarodno prvenstvo Jugoslavije v maratonu. Zaradi tropične vročine so med tekmovanjem odstopili vsi madžarski udeleženci in mnogi naši. Prva tri mesta so zavzeli zagrebčani Kreutzer, Belas in Vidovič. V Zagrebu je bil juniorski dvoboj med Concordio in Ilirijo. Zmagali so domači v razmerju 62:53.

V Wimbledonu se bo danes nadaljevalo svetovno teniško prvenstvo. V singlu je v osminkem finalu odpadel naš Kukuljevič in zastopa naše barve edino še Punčec. V četrtno finale so se plasirali Austin (Anglija), Hecht (Češkoslovaška), Henkel (Nem-

čija), Mac Phail (Anglija), Punčec (Jugoslavija), Cejnar (Češkoslovaška) in Budge (Amerika). Čehoslovak Menzel si je izpahnil nogo v členku in je moral odstopiti.

Starič proti Babiću in Uroiču

Ceprav imamo v Ljubljani dirkališče, ki je bilo preurejeno tudi za dirke motoristov, je že precej časa mirovalo in že dolgo se motoristi niso pokazali pred široko publiko v zgrajenem prostoru. Medtem, ko je slovenski favorit — Starič nastopal v inozemstvu (Plzen, Pardubice, Trst in Zagreb) so se ostali naši dirkači omejili le na individualne izletne vožnje. V tem času so se zganili tudi motoristi celjskega okrožja in se združili za skupno delovanje na tem sportnem polju. In prav uspešni Staričevi nasopi v inozemstvu, posebno zadnji v Zagrebu, kjer je gladko premagal zagrebška motoristična prava Uroiča in Babića, so dali pobudo, da so se zganili tudi ljubljanski motoristi in, da z dolgo pričakovano prireditvijo nudijo še Ljubljancem tak sportni užitek, kakor ga je zadnje čase imel Zagreb.

Hermesovi motoristi so sklenili, da tako prireditve, ki bo gotovo privabila na dirkališče številno ljubljansko in okoliško občinstvo, organizirajo na dan 10. julija. Tega dne bomo tudi prvič videli navdušene celjske motoriste, ki se pa ne bodo kot novinci zaenkrat spuščali v borbo z drugimi dirkači, temveč se bodo držali svoje ožje konkurence. Zato pa bo tem bolj napeta borba zagrebških, mariborskih in

ljubljskih že znanih dirkačev, ki bodo marsikoga zadivili. Mladi in simpatični Zagrebčan Babić, ki le malo zaostaja za »letečim Kranjcem« in ki je pri zadnjem nastopu v Zagrebu tako sijajno nadkrilil širom Hrvatske znanega ljubljanskega favorita Uroiča, si je med Zagrebčani pridobil veliko priznanje, kar hoče potrditi tudi v Ljubljani.

Torej vendar enkrat! Zopet bodo zagrneli motorji v trikotu gorenskih železnih prog, zopet se bo orala zemlja »Hermesovega« dirkališča, zopet bodo švigale iskre izpod jeklenih cokolj Stariča, Babića, Uroiča, ing. Lotza in še drugih motorističnih sportnikov in zopet bo naše občinstvo deležno sportnega užitka, kakršnega že dolgo ni bilo, saj je zanimanje, odkar se je ta vest prvič pojavila v naših dnevnikih, že sedaj veliko. S treningi se bo tedaj začelo in bo naš Starič najbrž že v soboto (jutri) proti večeru poskušal svojo vratolomno vožnjo.

Iz Ptuja

— Živinski sejem. Na zadnji živinski sejem je bilo prignanih 627 glav živine, prodanih pa je bilo vsega 200 glav. Volov je bilo 46, juncev 37, bikov 13, krav 307, 114 telet, 107 konj in 3 žrebeta. Cena volom je bila 3.50 do 5.25, juncem 3.25 do 4.50, biku 3.75 do 4.75, krave 2.50 do 5.—, teleta 3.50 do 6.50 za kg žive teže. Konje so prodajali po 700 do 4500, žrebeta pa po 1850 din za komad. V Nemčijo sta bila prodana dva konja.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic, izjave beseda Din 1.—, davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par davek posebej. Najmanjši znesek 5 Din

POUK

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

Strojepisni pouk

(za časa počitnic).

Večerni tečaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure zvečer za začetnike in izveščance. Posebni tečaj za starejše dame in gospode. Pouk traja 1 do 4 mesece. Na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zvečer. Pričetek pouka 1. julija. Šolnina zelo nizka. Christofov učni zavod, Domobranska c. 15. 1749

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

LAHKA LETNA OBLAČILA

vetni suknički, perilo i. t. d. prodaja najceneje

PRESKER,

Sv. Petra cesta 14. I.R.

50 PAR ENTLANJE

ažuriranje, vezenje zavese, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 6.75 din. »Julijana«, Gosposvetska c. 12.

TRAJNO ONDULACIJO

ter barvanje las, obrvi in trepalnic izvršujem vestno v novem salonu GODINA, Sv. Petra c. 3, pri Marijinem trgu. 1745

JESENSKI CENIK

cvetličnih in gospodarskih semen ter cvetnih gomoljev s preko 1000 vrst, s prekrasno barvanimi platicami, dobite zastoj! Pišite ali pa pridite ponj. Sever & Komp., Ljubljana. 44. R.

MORSKO BIVALISCE

Pension Vila Mira, Njivice na otoku Krku. Krasna lega, mir, odih, prosta kopelj, izvrstna kuhinja in pijača. Pension Din 40—50. 1772

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVLIJA je

NAŠ VAL

SPOREDÍ evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

Vabilo

na redni občni zbor delniške družbe **NARODNA TISKARNA**

v Ljubljani,

ki se bo vršil dne 11. julija 1938 ob 10. uri dopoldne v uredniških prostorih v Knaflijevi ulici št. 5.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora o poslovnem letu 1937. in predložitev bilance z dne 31. decembra 1937.
2. Poročilo pregledovalnega odseka.
3. Predlog upravnega odbora o porabi čistega dobička 1. 1937.
4. Volitev upravnega odbora.
5. Volitev pregledovalnega odseka
6. Slučajnosti.

OPOMBA: § 18. družbenih pravil določa:

Kdor hoče na občnem zboru glasovati, mora položiti svojo delnico s kuponci, in če se glasi na imetnika, tudi s talonom vsaj pet dni pred občnim zborom v družbeno blagajno

Upravni odbor

»NARODNE TISKARNE«

VSAK KUPEC

DAIMLER — KOLESA

ZAVAROVAN

PROTI NEZGODI

za **DIN 20.000.—**

Glavno skladišče turnih in krasnih sportnih modelov v barvah:

JERŠE, Ljubljana,

Kotnikova 12. Telefon 30-73
poleg Mestne Elektrarne.

Otroški vozički najnovjših modelov

Dvokolesa, motorji, tricikli

Šivalni stroji pogrešljivi

»TRIBUNA« F. BATJEL

LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

Navadno opazimo prepozno!

Ko začutimo sončne opekline, je že prepozno. Zato se morate poprej namazati s kremo Nivea ali z oljem Nivea. Če pripeka sonce zelo močno, treba mazanje večkrat ponoviti. Potem boste po črni hitro in enakomerno.

Pranje perila ni nobena težava več.

Posvečajte svojo pažnjo!

Prati z električnim strojem

„VIKTORIA“

ni le enostavno, temveč zabava.

Generalno zastopstvo: **GUSTAV PUC**
Ljubljana — Tržaška c. 9, tel. 2697

Založba »Cesta« je pravkar izdala svojo tretjo knjigo, najnovejše delo Davorina Ravljena:

ČRNA VOJNA

Znani pisatelj nam v tej knjigi opisuje usodne dogodke, ki so se v zadnjem letu svetovne vojne, to je ravno pred 20 leti, odigrali v Judenburgu. Delo bo gotovo vzbudilo v vsej naši javnosti največje zanimanje, zlasti pa bodo segli po njej vsi oni, ki so bili priča judenburških krvavih dogodkov. Knjiga obsega 120 strani in stane v platno vezana 15 din, broširana pa 10 din (s poštnino 1 din več). Naročilo naslovite po dopisnici na naslov: Založba Cesta, Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Po sprejetju naročila vam založba takoj pošlje polnočnico.

Če še nimate prvih dveh knjig založbe Ceste, tedaj jih naročite skupaj s to tretjo knjigo. Doslej sta izšli v založbi Ceste naslednji dve knjigi:

Ravljien: Zgodbe brez groze;

Klabund: Pjotr — Rasputin.

Nalivna peresa

najceneje in v največji izbiri:

Baraga Ludo.

Ljubljana
nebotičnik

Popravljamo vse sisteme nalivnih peres

Z neobčnim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči onakega učinka, kakor s časopisnim oglasom. Tigar delokrog je osomejen. Osepa pride v vanko hitro in govori dnevno desetstotincem. Vredno oglasovanje v velikem dosegu je najpomembnejša revonstija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

Inserirajte v „Slov. Narodu“